శ్రీరామస్వపరాజీవము

1567
10,332

వేదాంత గ్రంథమాల

శ్రీ రామస్తవరాజము.

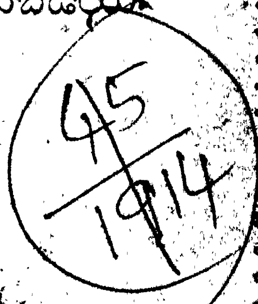
పద్యకావ్యము

ఇది

మంగు వేంకటరంగనాథరావువలన

ముద్రించి ప్రకటింపబడియె.

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

కాకినాడ.

1914

శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ముద్రాక్షరశాల.

వెల 0—6—0

శ్రీరామజయము.

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. శ్రీకల్యాణసదాశివేశ్వరకపర్దిబ్రహ్మాదివిష్ణ్వాత్మ
రూపాకాశాకృతిమీఱునట్టి పరమాత్మైక్యానుసంధానుభా
గాకారోన్నతయోగివర్యగురువాక్యావాప్తబోధోజ్జ్వల
శ్రీకాంతాప్రియుఁడైననిన్ను మదిలో సేవింతునశ్రాంతముల్.

శా॥ శ్రీరామా రఘునందనా రఘుపతీ సీతామనోనాయకా! కారుణ్యాభయదానహస్త వరదా కాకుత్స్థవంశోద్భవా। దారిద్ర్యాంధతమిస్ర తాపహరణా తత్త్వాబ్ధిచంద్రోదయా। నారానామదిలోవసించి కృపతో రక్షించరా మ్రొక్కెదన్॥ ఉ॥ పెద్దలసేవ జేసినను బెంపకుగాక వృథాభిమానులై। గద్దియసుద్దులందగిలి కానక మూఢులుకొందఱుర్విలో, ప్రొద్దులుపుత్తురట్ల చెడిపోవక సామినిభక్తిఁ గొల్చెదన్। దద్దయుఁ మోక్షమబ్బుగద దాశరథీ [illegible] కాత్మజాధిపా॥ చ॥ కరములు మోడ్చెదన్ హరికి గాళికి మ్రొక్కెద గూర్మితోడుతన్। గురునకు వందనంబొపుడు గోరిక జేసెద గావ్యులన్నిరం। తరముదలంచెదన్నలువదామరసాక్షి నుతించెదన్మదిన్। సరసకవిత్వబోధలు వెసంగలిగించుటకున్ముదంబునన్॥ గీ॥ మూడుమూర్తులమఱిముగ్గురిల్లాండ్రను। బ్రస్తుతింతుబరమభాగవతుల। నుతులజేసి పెక్కుగతుల వాల్మీకాది। కవులదలచి తెనుగుకవుల దలతు॥ వ॥ అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబును బరమభాగవత కీర్తనంబును వాల్మీకాదిసత్కవిస్తోత్రంబునుం జేసి సర్వజనంబులకుం

శ్రీ రా మ స్త వ రా జ ము.

బ్రియంబుకల్గి మద్గురుండైన పెనుకొండ తిమ్మయాచార్యులు
శ్రీరామస్తవరాజంబను మంత్రరాజంబు దెనుగుసేయంబూని యేను వ్యా
ఖ్యానంబున సకలవేదాంత సిద్ధాంతసారసంగ్రహంబైన తత్త్వార్థంబుల
తత్త్వచంద్రోదయంబను ద్విపదకావ్యంబు రచియించియాతత్త్వ చంద్రో
దయంబునకు జానకీనాథునాథుంగాని యోగించిసంతసిల్లి తిరిగిప్పుడీమం
త్రరాజంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను నీప్రబంధనాయకరత్నంబునకు
సర్వలోకనాథుండైన శ్రీరుక్మిణీనాథునాథుంగాని యోగించి సద్గురుధ్యా
నంబును పరబ్రహ్మరూపానుసంధానంబుజేసి కృతకృత్యుండనగుమద్వం
శక్రమంబెట్టిదనిన ॥ సీ॥ శ్రీకరంబైనట్టి కృష్ణానదీదక్షిణాదియానాం
ధ్రరాజ్యంబునందు । నొప్పెసకొప్పరా పురరాజధానికి భోజుడాము
మృగశిరాజమంత్రి । సుభగుడాపస్తంభసూత్రియజుర్వేది శాండిల్యగో
త్రజాతుడగునును । దనయుండు పెద్దనాతనిసతిజువ్వాంబ వారికిగంగ
న్నవరసుతుండు । వానికిల్లాలుసర్వాంబవారలకును । ఘనుడుకృష్ణయ
ప్రభుడనగలిగియతడు । పేర్మిదువ్వూరినారాయణబిడ్డయైన । రఘుపతమ్మ
నుపెండ్లియైరమణమించె ॥ క॥ ఏమగువలుపర్ణసాటియె । భూమింపతివ్రత
లలోనబుధసభలందున్ । నేమోదుగీతిన్కెక్కిన । యామమ్మడిరాజకృ
ష్ణయరఘుపతమకున్ ॥ క॥ ఆమిథునమునకుముప్పుర । మేమువయించి
తిమియుండుమేటగువాడన్ । రామునిభక్తుండమ్మన । నామాఖ్యాతుం
డసజ్జనప్రియరతుండన్ ॥ క॥ గురుబోధామృతతుల్యుడ । గురుతరత
త్త్వోపదేశకోవిదగురుడన్ । గురుసేవావ్రతచర్యుడ । గురుతరవేదాంత
రంగగుపుకవివరుడన్ ॥ క॥ కొలిచినదిరామచంద్రుని । దలచినదిపరస్వ
రూపధ్యానముసేయ । న్వలచినదిముక్తిలలనను । నిలిచినదిపురాకృతం
బునిజమనితెలుపన్ ॥ క॥ పలికినదివేదతుల్యము । చిలకనదికృపారసం
బు శ్రితజనులందున్ । గులికినదియోగచర్యలు । నలికినయదిసూయయే
విద్యయహితులుబెదరన్ ॥ శా॥ శ్రీశైలేశుపరప్రసాదమునదత్సిద్ధాంత
నామంబులన్ । ఆసేతేశునివాక్యమా నభయమున్నధ్యాత్మతత్త్వంబును ।
ద్దేశంబొప్పగనారదుండు దయసందేహంబులన్బాపుటే । యీశాయాగ

దీనావననిజము యోగీశార్థిచంద్రోదయా ॥

వ॥ అట్లుగావున ॥

క॥ ఆరోగ్యభాగ్యము లొసగఁగ । నారాయణుఁడింబ్రిబంధనామకమునఁ దీగా । శ్రీరామస్తవరాజము । ధారుణి వెలయంగ జెప్పెదను నే ప్రీతిన్ ॥

వ॥ అది సూతప్రణీతంబును వ్యాసధర్మజసంవాదంబును నారదప్రోక్తంబునగుటం జేసి యదియు నొక యీశ్వరారాధన విశేషంబగుటనే జేసెద ॥

షష్ఠ్యంతములు.

క॥ సర్వేశ్వరీరవిహారికి । సర్వాలంకారభోగసౌభాగ్యునకు । సర్వేశ్వగుణాతీతునకును । నిర్వాణికవిహారికి సుక్షేత్రనాథునకున్ ॥ క॥ సజ్జనసజ్జనవికల్పిత । దుర్జనసంసారదోషదూషితవాంఛా । నిర్జితయోగీంద్రవిశేషకార్జితవస్తువునకు బరుసకోసందునకున్ ॥ క॥ నిత్యనిరంజనసిపుషమ । సత్యాత్మామోదవిభవసామ్రాజ్యునకున్ । అత్యంతభక్తహృదయ । పరికృత్యజ్ఞునకును మహానుభావాఢ్యునకున్ ॥ క॥ గోపాలవేషధారికి । గోపీజనపూర్వభాగ్య ఘోషాశ్రయునకున్ । గోపస్త్రీవేష్టితునకు । గోపక్రీడావినోదగోపాలునకున్ ॥

క॥ శుక్తిరజితప్రపంచముయుక్తికిఁ । మిథ్యాభిమానయోజనపరుఁడా॥ భక్తపరాధీనునకును । భక్తునకును సర్వశక్తిమూర్ధన్యునకున్ ॥ క॥ బిందుకళాతీతునకును । యిందుకళాధరనుతునకుపేంద్రాఖ్యునకు । స్పందితసుత్రామునకును । యిందీవరనేత్రునకు మునీశ్వరపతికిన్ ॥ క॥ నీకుం బ్రబంధరత్నము । గైకొనుక నేనీదు కారుణ్యమునన్ । లోకంబులందు వెలసెద । జేకొనురా కేందుపదన శ్రీకృష్ణహరీ ॥ వ॥ నిత్యమంగళపరంపరాభివృద్ధిగా నా విన్నపంబు సేయంబూనిన శ్రీరామస్తవరాజంబను మహాప్రబంధంబునకుఁ గథాప్రారంభం బెట్టిదనిన నైమిశారణ్యవాసులైన శౌనకాదిమహామునీశ్వరు లొకానొకనాఁడు రేపకడ లేచి సంధ్యావన్దనాద్యనుష్ఠానకృత్యంబులు దీర్చి సూతుని చేత సర్వపురాణేతిహాసంబులు వినుచు శ్రీ

నామ స్తవరాజ శ్రవణోత్సుకులై ॥ క ॥ శ్రీరామస్తవరాజము । పారా
యణ మెవడు సేయు బ్రతిదినమును శ్రీ । కారుంగురి చేవాఁడే । నారాయ
ణ పదమునొందు నమ్ముము ధాత్రిన్ ॥ క ॥ శ్రీరామస్తవరాజక । థారం
భంబిట్లు శౌనకాదులు సూతుం । జేరి నుతించి మహాత్మా । తారక నామం
బు మాకుదయ సేయఁగదే ॥ వ ॥ అనినమ్మునులకు వ్యాసశిష్యుండగు సూతుం
డిట్లనియె ॥

కథాప్రారంభము.

సీ॥ సర్వవేదార్థ విజ్ఞాన సత్యవతీసుతుండు నౌ వ్యాసుని బండవాగ్మి ।
జంపుపూజలు చేసి నుముఖుడౌ భగవంతుడవు మహాయోగీశుడవును శాస్త్ర ।
గురుడవు తత్త్వంబు బరజనంబును ముక్తిసాధన ధ్యానంబు జాడ లెప్వ । యెట్టి
వియెఱిఁగింపు డీరసరాజుతో వినుమహాభాగ యొగనిన తెల్వి । యెద్దిపరమగు
గాతిత మెన్న నెద్ది । జ్యోతియమలంబు శివమదేఖ్యాతిగాఁగ । బరమనిత్యం
బు గ్నవ్యాపదముతోవ్రివ । యిదియె శ్రీరామయనుజపంబింత మహిమ
క॥ శ్రీరామజపోత్కర్షణ । దారకమను బ్రహ్మసంజ్ఞ దానిపఠించే । వా
రేదోషమునొందరు । యీరీతిన్ని వేదవేత్త లెఱుగుదురెఱుకన్ ॥ గీ॥ ప్రా
జ్ఞులెవ్వారు శ్రీరామ రామరామ । యనుచు సతతంబు బఠియించు తురట్టివారు ।
భుక్తిముక్తుల రెంటిని బొందువార । లిందుకై సంశయింపగ నేలనఘ ॥
మ॥ మహిమన్ స్తవరాజమున్బలికె నాత్మజ్ఞానియౌ నారదుం । డుహరి
ధ్యానపురస్సరంబుగనుట న్నోరూర నే జెప్పెదన్ । బహుసంపత్కరముం
దరిద్రహతమున్ బ్రహ్మైక్యసాధ్యంబునున్ సహజంబౌ వినుమన్యదుఃఖ
ములసంచారంబులన్బాపుచున్ ॥ సీ ॥ శ్రీరామకృష్ణుల సేవించి తద్ధ్యాన
భావంబు లెఱిగింతు సావధాన । ముగవిను సాకేతనగరంబులోపల రత్నమం
టపమతిరమ్యముగను । దానిమధ్యంబున దలపోయ సురభూజమమ్మూలర
త్నసింహాసనంబు । దన్మధ్యమున నష్టదళపద్మముండును మాణిక్యములచే
తమలసిదాని । నట్టనడుమను రాముడున్నట్టు దలపు । కోటిసూర్యప్రకాశ
మైకోమరుమిగుల । నిందనీలసమప్రభలీను వాని । దండితోడమీఁదగూ

ర్ప్యంబుదాభవాని ॥ సీ॥ అత్యంతకోమలంబైనయంగమువాని విమలవిశా
లనేత్రములవాని । భానుకోటిప్రభాభాసితుండగువాని రంజిల్లుపీతాంబ
రంబువాని । మాణిక్యకుండలమంజీరములవాని గంకణకటిసూత్రగణన
వాని । హారకిరీటకేయూరములుగలవాని గరమొప్పునిభుజములుగలుగువాని
చిన్నవానినిలేనవ్వులున్నవాని । జదువుచుండెడియోగశాస్త్రములవాని ।
రాముడనుపేరుగలిగినరాచవాని । నట్లుదలపుముయోగీశుడైనవాని ॥
గీ॥ కిన్నరామరగంధర్వకింపురుషులు । నారదాదిమునీంద్రులు జేరికొలు
వ ॥ భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్నపరివృతుండు । నా మహాత్మునిసాకేతంబు వా
త్మదలపు ॥ గీ॥ వరవసిష్ఠగాధేయాదిపరమఋషులు । జ్ఞానులైనట్టిసనకా
దిమౌనివరులు । సేవలొనరింపరక్షకుండు శ్రేష్ఠుడైన । రామచంద్రుని ద
లపుము రాజవర్య ॥ క॥ చక్కనిసింహాసనందము । నిక్కనిమైవిల్లుబట్టి నె
రజాణతెం । పెక్కుపరంజ్యోతిని శుభ । పెక్కువయోగాసలేయునిటు
లదలపుమా ॥ క॥ ఆనారదమునివర్యుడు ।నానాలోకోపకారసటనలకొఱ
కై । మానసమేపొంగగవిను । ధ్యానించెను రామచంద్రుసద్భుతపరు
డై ॥ గీ॥ పరమునేకంబునిత్యంబు నెఱుకసుఖము । నైనదెట్టిదియాలో
కమందునట్టి । నిండినండినరూపంబునేదలతు । ననుచుజింతింపుచుండె
నావ్యాసమౌని॥ క॥ విజ్ఞానహేతుభూమిని । ప్రజ్ఞానునివిమలనేత్రుభద్ర
చరిత్రున్ । సుజ్ఞానదివ్యరూపుని । తజ్ఞునిశ్రీరామచంద్రుదలపుదునా
త్మన్ ॥ క॥ కుదురుగుఱిలేనివానిని । చదువులగునగునలవానినడిసన్న
యునై । కుదురవలకొదవసివానిని । యెదలోగనెరాచవానినేలినవానిన్ ॥
వ॥ అనుచు జింతింపుచు వ్యాసుండు నారదవాక్యంబుగానిట్లనియె ॥ సీ॥
నారాయణునిజగన్నాథుగవిశ్వరురాజేంద్రువిశ్వేశురామభద్రు । జానకీ
వల్లభస్వామిత్రిపూర్వజుశంకరునాదిత్యుజామదగ్న్య । శాంతునిసత్య
సౌజన్యునిగురుమూర్తిగరుడవాహనువిష్ణుగమలనాభు । దాసకామదు
దశరథవరపుత్రుగారుణ్యునానందుగౌసలేయు।జిన్మయానందవిగ్రహుశేష
మూర్తి । మత్స్యకూర్మవరాహాదిమత్స్యరూపు । వాసుదేవునిసవ్యయు
వరదుహరిని । నాత్మలోపలజింతింతుననుదినంబు ॥సీ॥కన్నవాడరాధికనునో

న్నవాడ రాచిన్నారి పొన్నారి చిట్టిరార। నాకూర్మిపట్టి రానాకుమారక రార
యన్నరా రాముద్దుచిన్నె రార। అయ్యరా రానల్లనయ్యరా రాయిపుడు నాపు
ణ్యాపేరిపాకనటన రార। నాచక్కనయ్యరా నాతోడునీడరా యచ్చికొండ
రామయ్య రార। అన్నయిందులనతు రేయనుచు బిలుచు। తల్లికుల్లాసము గ
నల్లిబిల్లిగొనుచు। కాళ్ళనందెలు ఘలుఘల్లుఘల్లుమనగ। మురువుజూ
పెడు కౌసల్యముద్దుదలతు ॥ క ॥ తనవులనిన్నుగంటిని। యెనబాయగ
జాలరార యేమిటికొరకై పొడకట్టవింతపడెదవని। నోడిపెడుగౌసల్యనో
చునోముదలంతుణ్ ॥ మ ॥ అనుమర్ రాముని జానకీసహితుగానా నంద
పట్టాభిషే। చనుగానిత్యునిగాను పావమానిగా సత్య ప్రశస్తాంతుగా।
ఘనవేదాంతవిసేకి గావిజయుగా గౌనత్యగా రాజుప। ట్టినిగా సౌమ్యకటా
క్ష వీక్షునిగా డెందంబు నన్నిల్పుచుణ్ ॥ గీ ॥ భరతలక్ష్మణ శత్రుఘ్నప
వనపుత్ర। భానుజవిభీషణా ద్రిశభటులుగొలువ। సర్వయోగీంద్ర పా
దసంశ్రయుడునగుచు। జానకీయుక్తుడగు రామచంద్రుదలచి ॥ మఱియు
ను ॥ సీ ॥ అనిరుద్ధగతిగిర్వాణయని శుద్ధమతిశ్రేయని శుద్ధనాగుణులై యు
లరువారు। బిందుకళాంతనాదంబు కళాంతసంవిద్రూపమున విజృంభిగు
వారు। నిర్బంధనిర్భేద నిర్భిన్న తత్వ దేశికుజూపనోపువారు। సక
లఘనపదస్ఫూర్తి నలఘు లఘుత్వులై యలరువారు। నుభయకన్యాస మే
తులై యుండువారు। నవధిగలుగంగ లేకుండునవధివారు। ద్రాహ్యాప
ట్టాభిరాములై రాముగొలువ। వెలుగు వెలుగంగ వెలుగులో వెలుగువా
రు ॥ సీ ॥ స్థానత్రయంబుల సంగత్రయంబులబంధత్రయంబుల బారదోలి।
జీవత్రయంబుల జిత్తత్రయంబుల బింబత్రయంబుల డింపుపరచి। దైవ
త్రయంబుల దాపత్రయంబుల నీషణాత్రయముల దోషముడిపి। కర్మత్ర
యంబుల కారణత్రయముల వాసనాత్రయముల వడినిద్రోచి। యుండు
పరమాత్మగను వారలుర్విలోన। బాహ్యసంసార మెల్లనుబయలు జేసి।
ముక్తికాంతను మదిలోనముద్దుగొనుచు। రనుచుశిష్యుల బోధించినట్టి
వారు ॥ క ॥ మాయయనుజోడుదొడుగక గాయంబనురథము నెక్కి కర్మ
పువింట। న్నెయగనాశా బాణో। పాయంబున జిత్తరాజునడుమది చేత్

క॥ హింసించెడినరాసులు । సంసారోత్తీర్ణశాస్త్ర సమర్థగుడై । హా సా
రోహాణుడై మీ । మాంసోత్తరకాండన శ్రీతమానసరాజా ॥ వ॥ అ
నుచుమనో వృత్తులందెలుపువారును మోక్షంబునన్నును కటాక్షవీక్షణా
లేశంబునసులభంబగు గానిదుష్కరాభ్యాస యోగంబులు లేదనువారు
నుమనోవృత్తివాయుని రోధంబైన యోగాభ్యాస బలంబులేక జయించ
రాదనువారునుజీవ పరైక్యస్వభావంబునబడిన సంకల్పంబు ప్రయాసం
బుగానిల్పుగాన ప్రయాసంబులో గాన్పవంబువారును రోగంబులుగుంచ
ప్పిన వాయువిరోధ యోగఫలంబు నిత్యాయుర్మహత్వంబనువారును యూ
షాయామహత్త్వ మహిమంబులు సిద్ధక్రియామూలికా మణిమంత్రతప
స్సిద్ధులంగలవనువారును శివాగమప్రోక్తంబైన మంత్రలయహఠ రాజ
యోగంబులలో మంత్రరాజయోగంబు శివపంచాక్షరీ యుక్తంబై కల్పి
తాకల్పితమాలికాజపంబునయంబైన యజపామార్గంబు సంప్రవే
శించిబ ధత్రయరేచకపూరకకుంభకంబులంగుంభించి కర్మాష్టాంగహఠ
యోగ ప్రయాసంబున నష్టైశ్వర్యయుక్తుండగు మునీశ్వరాను గ్రహశ
క్తినిపాతసమయంబున సదాచార్యాను గ్రహంబున సాంఖ్యతారకం
బులమీాటికే వలకుంభకంబైన విరాజయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసుషు
ప్తులనతిక్రమించి నిష్ప్రపంచంబైన పెన్నెలబయలునను సరించిదుర్భరా
నందసముద్రంబునమునింగి తెలుపు మఱుపుతలంపుస్వరూపాను సంధాన
ధ్యానజపంబులులేక యమనస్కంబైనతుర్యంబున నెఱుకసెడక తా
దానగను జతుర్విధయోగరహస్యంబు లందెలుపువారును వేదాంతశా
స్త్రంబులని రామయనిరాభాస నిర్వికల్పనిష్ప్రపంచంబైనసనాతన బ్ర
హ్మచిదంశంబు నరజ్జునుక్తిస్థాణువులులేని యహిరజితచోరాద్యారోప
ణలెట్లట్లతోచిన మాయాప్రపంచంబుదబ్బరగు టంజేసినంవిన్మాత్రుడై జీ
వుండుతన్నుదా దెలిసినముక్తుండగు మాయానవిభ్రంబునతన్నెఱుంగ
మింజేసి బద్ధుండగునీబంధ ముక్తులునాత్మకులేవు సంకల్పస్వభావంబను
వారును యాత్మసాక్షాత్కారపరుండైనకారణగురుండుశక్తినిపాత సం
మయంబున దోచుచుననువారు నుకర్మముక్తులు మహాసంకల్ప భోగం

బులుగలదనువారును సద్భక్తినిగాని యీశ్వరానుగ్రహజ్ఞానంబు లేవను వారును మఱియు దక్షిణవారు నుంబరివేష్టించి కొలువ సింహాసనంబున సీతాసమేతుండై యొప్పు శ్రీరామచంద్రుండదలంతునని మఱియు నారదుండిట్లనియె ॥ గీ ॥ గోకులావాసు గోవిందు గోపినాథు । వేణునాదాను భవమున వెలయువాని । స్త్రీలతో గూడి క్రీడల జెలగువాని । రామకృష్ణాఖ్యనామద్విబేమదలతు ॥ క ॥ చక్కని బాలుండనుచును । చెక్కిలిముద్దాడు స్త్రీలచేసన్నలచ । న్మక్కులగిలిగింతలచే । జొక్కింపుచు గేలిసేయును భగుదలంతుఁ ॥ గీ ॥ శుద్ధబుద్ధసిద్ధ సూక్ష్మస్వరూపుని । సర్వభూతకర్త సర్వమయుని । సర్వకారణాత్మ సత్యసంకల్పుని । ప్రణవపరుని రామభద్రుదలతు ॥ గీ ॥ రూపురేఖలేని రొక్కమైయొక్కడై । వేళపాళలేక వెలుగుచున్న । రామచంద్రబ్రకృతిర హితుమహాత్ముని । మదిని దినమునే నమస్కరింతు ॥ గీ ॥ చింతసోకబోక జేటుకుసొరనీక । లెక్కలేకయొకటితక్కుగాక । కలిమిగానరాక తెలివియొవడిదీక । ఈననాక నేర్చువాని దలతు ॥ గీ ॥ అనుచు నారదుడు నాదిత్యనణుఁగా । భానుబింబమధ్యపరునిగాను । సర్వసాక్షిగాను జానకీవల్లభు । సన్నుతించి మదిని సంతసిల్లె ॥ మ ॥ అనునావ్యాసునితోడ ధర్మజుడుబోధానంద మగ్నాత్ముడై । తనివోదింక మునీంద్రచంద్ర పరమార్థజ్ఞాన సంచారముల్ । ఘనకర్మంబుల త్రోవభక్తిగతి సాకల్యంబులౌనట్లుగా । వినుపింపుండన మౌని పల్కెమనసు ప్పొల్లారనోయూరగౌ ॥ సీ ॥ భూనాధసిప్రశ్నపు రుషార్థహేతువులో కోపకారంబునాగనంగ । పురుషార్థవిగతులై పోయిసంసారాభివృద్ధియేపురుషార్థ సిద్ధియనుచు । బెండ్లాముబిడ్డలు పెనిమిటియనుకొంచుకొంటు కాపురమిదియంటదేల । హాయియెన్నడు లేకనన్నింటికే కారికడగంప్లగున్నలై యిడుమపడుచు । నొక్కనాడైన నొకయింతయుబ్బులేక । పడుచు లేచుకునుండుట కెడములేదు । యెప్పుడైనను తమగతికొప్పరయ్య । యేమిచెప్పుదు నీవెఱ్ఱికాముకులను ॥ క ॥ ఇటువంటిమానసభ్రమ । నెటువలెగడుపంగవచ్చునీశుడుసహాగా । మటుమాయనటనలుచూ । పుటనిజమాగాదెమఱియుజోద్యముగలదే ॥ ఉ॥ నేననునాది

యీనెఱుఁగ నేననునోటిదినోటనుండఁగా । నేననహంకృతే యెఱుఁగనై తిక
నిక్కుచునోటుఁ జెందుచు । న్నేననెవ్వఁడో యగుచు నేనును నేను నిజంబు
లై భ్రమ । జ్ఞానవశానజీవుఁడగు సంస్కృతిఁ బొందు నరాధినాయకా ॥ గీ॥
నేను గలిగిన నీవును గానఁబడవు । నేను నీవును గలిగిన నిగుడు జగము । నీవు నే
నును నొకటైన భావమెప్పుడు । గానఁబడునట్టి కాలంబు దానికవధి ॥ గీ॥ వీఁడు
వాఁడని నాత్మకెవ్వాఁడు గలఁడు । నాఁడు వీఁడనమానసవైభవంబు । వాఁడు వీ
డును నొక్కటౌ నాఁడ జూడ । నెవ్వరెక్కడ గానమెయెఱుక దక్క ॥ గీ॥ దృ
ష్టిగను పట్టున వియెల్ల దృశ్యమంద్రు । దృశ్యములు గాల్చు తెలివి తెలివియుం
ద్రు వెలి ప్రపంచంబు నీవును విడిచిపెట్టి । నిర్వికల్ప సమాధిలో నిగుడవయ్య ॥
చ॥ చదివెడి శాస్త్రవాసనలు సన్నుతిఁ గోరెడి లోకవాసనల్ । కదలుచు
దీర్ఘయాత్రలను కాలము పుచ్చెడు దేహవాసన । ల్మదమని వాసనాత్రయ
ముమానిసిజంబగు శుద్ధవాసనా । స్పదగురుబోధలందుటలు సారము ముట్టు
టయెంచి చూడఁగన్ ॥ గీ॥ శాస్త్రలోకదేహసామాన్యవాసన । త్రోవ
నూఁడ ముక్తిత్రోవగూడు । గాక మానెనేని కర్మంబు పాలగు । నరవరేణ్య
కపరమక్కచేల ॥ గీ॥ తనకుఁ దానె కానితనకెద్దియును లేని । తలఁపు కలుగు
వాఁడు తత్వవేత్త । తగిలనేని పోదు తలఁపున తత్వంబు । తగదు గురుని మీఁది
తలఁపు వీడ ॥ గీ॥ తనువు నీవుగావు తలఁపులు నీవుగా । వింద్రియములు గావు
యెఱుకగావు । తెలుపు మఱుపు లేని తెలివియే నీవయా । చింత దీఱ ముక్తి
కాంత గూడు ॥ గీ॥ నీవుగలుగు చోట నిబిడీకృతానంద । సంభ్రమంబు ప
రమ సంభ్రమంబు । నీవు లేని చోటు నిబిడాంధకారాది । బంధకంబు కర్మ
బంధకంబు ॥ క॥ లీలామానుషవిగ్రహ । నీలో నేనిన్ను నీవు నీవే కనగా ।
నీలో నాశ్చర్యంబులు । నీలోననె పుట్టునణగు నీరై యుండున్ ॥ క॥ రాన
య్యానర్మ్యతనయా । జీవుఁడను భ్రాంతి విడిచి చిత్తములోన । స్థిరే నీ సనిక
నుమీ । భావన నీవౌట దెలియఁబడును మహాత్మా ॥ క॥ జ్ఞానము సులభము
కష్టము । తానీ రెండుగను త్రోవలవి యెట్లనినన్ । తానని యెఱిఁగెడి యెఱు
కే । తానని సులభంబు నాను తానకష్టము ॥ గీ॥ సర్వసాక్షి నీవు తలిగా కసం

శయంబు । దేహమామీఁద నను గాని దివ్యమైన । సుఖము దోఁచదు నాలోచ
సుఖము వనకు । వేరుగాకుండ జెలి పెనాధీరుఁడగును ॥ గీ॥ అనఘ బ్రహ్మోప
దేశదృష్టాంతమెల్ల । దెలియ జెప్పితి నీవును దెలిసి నొంది । సకలసామ్రా
జ్యసౌఖ్యముల్ సమత నొందు । మెఱుకవంతున కెట్లున్న నేమికొదువ ॥ గీ॥
వెలిప్రపంచంబు మిథ్యని తెలిసి తన్ను । నెఱుగనేర్చిన యోగీంద్రుఁ డింటనున్న
యడవినుండిన యూరెంటి నడక సమమె । కాక మఱి యాత్మకీనటల్ కారణం
బె ॥ క॥ ప్రారబ్ధమనుభవించక । తీరదు యాగామియంట దేహ్యాదువగు
నట్టి । పూర్వసంచితంబులు । తీరును సనుగన్న వేళ ధీరాత్మునకున్ ॥ మ
ఱియు గర్మ బెట్టిదనిన ॥ సీ॥ కర్మముల్ చేసినగడ తేరగూడదు సేయకుండిన
గత్తుబ్డాయను డు । చేసినకర్మంబు శివునకర్పించుచు ఫలసంగరహితుఁడై ప
రగనైయు । చేసియు గర్మంబు సేయకుండిన నేర్పు త్రిగుణభావంబని తెలి
యవలయు । కర్మంబులెవ్వని ఘననిత్యనైమిత్తి కాచారనియమంబులం
ద్రుబుధులు । ఫలములీడైన త్రిగుణస్వభావమనుచు । నైనయధి
కారము నకొద్ది నాచరింప । వలయు గురువాక్యశ్రద్ధతో నరుసగాను । యాత్మ
సాక్షాత్కరించు పర్యంతమధిప ॥ గీ॥ సకలమాయాప్రపంచంబు సగుణ
మయ్యె । సగుణనిర్గుణరూపంబు సాక్షియయ్యె । సాక్షిరూపంబు నిర్గు
ణరూపు సచ్చిదానందమును రామచంద్రుఁడయ్యె ॥ గీ॥ అట్టిరామచం
ద్రు నన్నిశంబు కీర్తనధ్యానములను నాత్మఁదలచి తలచి । శాంతహృదయుఁడ
గుచు ॥ సత్సంగమున జేరి । భక్తి సేయునతఁడు భాగవతుఁడు ॥ గీ॥ కర్మభక్తు
లచేతను గర్మముతోడ । జిత్తవిశ్రాంతి నొందును శీఘ్రమందె । కావున
ను గర్మభక్తులు జీవునికిని । సేయవలసిన కార్యంబు సిద్ధమయ్యె ॥ సీ॥ తా
మ్రమృణ్మయశిలా దారురూపంబుల భావించు బూజించు భామరుండు ।
చిన్న పెద్దలటంచు వేర్వేఱు వచనసన్మానించు మహాభేదంచు మధ్యముండు । తా
రతమ్యము లేక దైవమందఱి యందున్న వాఁడని చూచు నుత్తముండు ।
నీయుత్తమశ్లోకుఁ డీశ్వరు దర్శించు కన్నవానిని తండ్రి గాంచుచుండు । నట్లు
గావున సీతాలోచన ఖిలజగము । నందు నీశ్వరు నీశ్వరునందు జగము । వేఱులే
కయు వెలుగొందు విధము నీవు । తెలిసి కృతకృత్యుఁడవు గమ్ము ధీరహృదయ ॥

గీ॥ ద్రావమృద్దారుశిలలనుదలపుతోన । యీశ్వరుండనిపూజింప నేమిఫల
మతనమదినయుండునీశుండుతన్నుదాను । దెలియనేరనివానికిఁ దనువ్యాపియ
సీ॥ అష్టోత్తరనామకీర్తనఁ జట్టిగానొనరించి నెవ్వఁడు సొంపుగొనుచు
నత్యంతవాంఛతో నఖిలేశుచారిత్రమింపారి నెవ్వఁడాలించుచుండు । సర్వ
సంగత్యాగన మనవిరక్తిన్హృద్ది సంపూర్ణమనమున భోగించుచుండు । దేశిక
శ్రీపాదతీర్థప్రసాదముల్ స్వీకరించెవ్వఁడు చెంగుచుండు । వాఁడెధన్యుఁ
డుమాన్యుండు నన్నెఱుంగు । వాఁడెభక్తుండు ముక్తుండు వాఁడెభవుఁడు ।
వానివెనువెంట నేనుదేవేశ నైన । బోవుచుండియుందర నామసహాయ ॥
శా॥ సత్సంగంబును నాత్మచింతనము విశ్వాసంబువైరాగ్యము । జ్ఞానా
భ్యాసంబును జిత్తశాంతియును సర్వభ్రాంతిశూన్యత్వము । న్నాత్మన్యాంబు
లులేకయుండుటె పసన్మార్గంబులౌ యోగికి । త్యక్తాహంబు నదన్ను
జెందుహృదయంబు వ్యాంగగా బొందినా ॥ వ॥ అనియాసేవకశిష్యంబులు గర్మ
భక్తివైరాగ్యంబులనుముక్తిశాంతి కారణంబని చెప్పినపిమ్మట యుగంబనుస్వ
రూపసందర్శన సుఖహేతుత్వంబు నుండెలుఁగంగా వాక్యసనుచు మాటిము
వ్యాసుండు ధర్మజునకిట్లనియె సనాదిన్వికల్పంబైన సూత్మనియందు
మిథ్యారూప ప్రపంచంబునుందోఁచిన జలంగొన్నసిన మాయాబ్రహ్మసా
న్నిధ్యంబున శుద్ధస్ఫటికంబుమీఁద దానానికుసుమంబు ప్రతిఫలమువా
యదోఁచినట్లుజీవుండు గనుకట్టు నాజీవుండు ముఖంబునుండి పశ్యంతను
పేరిటవిషయంబులు ననుభవించు జాగ్రత్త్వంబునఁదె జననామధేయంబున
స్వప్నంబున గంఠప్రదేశంబున దజ్జాగ్రదవస్థానాయునుస్త్రర్తై పక్షఃప్రదేశం
బు నంబ్రవేశించి సుషుప్త్యవస్థం జెంది పాత్రిజ్ఞుండనంగన హంకారంబును
తమంబు నందులీనంబై యుండేమి యెఱుంగఁడుసంవిత్తుసాక్షి రూపంబున
నూపుటంజేసి తత్సాన్నిధ్యంబున నుండివచ్చుంగాపు ననిందాకనేను సే
సితినోయని యూరకుండుఁడి విషంబుదెల్పు దవ్యాధంబు చిత్తునహాయంబు
నందెల్పు నాసంవిత్తుసాన్నిధ్యంబు లేకున్నసూరకుండుదనను తెలివితేకుం
డనలయు నాయహంకారంబెప్పుడు జాగ్రదభిముఖమగునప్పుడు సంవిత్తు
సాన్నిధ్యసహాయ తాత్పర్యంబున సుఖంబునుంటినను నెఱుకసంప్రా

స్వప్నంబగు నాసుషుప్తినుండి తుర్యనామంబునందు ర్యావస్థనొంది బ్రహ్మా
నందంబనుభవించుచునాభినుండి తుర్యాతీతంబున నతీతనామంబు ధరి
యించిమూలాధారంబున నరతుణంబు పరమానందసుఖస్వరూపంబున
నుండి యథాప్రకారంబుగా తిరుగునతతంబీయ వస్థాపంచకంబుల పంచ
దేహంబులు ధరియించియాపంచకంబు లంగూడునది యోగియెఱుంగు
నితరులెఱుంగ రాదీపుండాత్మ వాసనామయంబున నవస్థాత్రయంబు
లందాటి వాసనాత్రయంబులంద్రోసి వాసనయద్రోపనాత్మైక్యానుభ
వంబగుతదాత్మ్యాను భవనారంబున బంచదేహావస్థాభిమాన భంగంబై
హృదయగ్రంథినాశంబున శుద్ధజ్ఞానంబు సంప్రపంచంబు లేదనుటలుపప
న్నంబు గావున సుషుప్త్యవస్థయందు జిత్తుసాక్షియని చెప్పుట లుపచారిం
బు శుద్ధసంవిత్తునందు బ్రపంచభ్రాంతి రజ్జునందు సర్పభ్రాంతిదోచి పిద
ప లేని తెఱంగున భ్రాంతిపడిన ప్రపంచంబులేదై నదోచునటిదేని ధవళ
శంఖంబుజూచి పచ్చనిభ్రమసిన నందుపచ్చనలేదు తియ్యనిపాలకు జేద
న్న దోషభ్రాంతియేగాని తియ్యనిపాలకు జేదులేదనినిశ్చయంబు సుజ్ఞా
నమార్గణంబుననున్న దన్నట్లుగ దెలియ జగద్భ్రాంతిశ్రీగురు కటాక్షం
బునందీఱుసీవును సద్గురుకటాక్షంబున స్థానత్రయవ్యతీతంబై నతుర్యం
బున బరమానందంబు నంజెందుమాసుఖంబు బుద్ధిచేతనెఱుంగంబడు బు
ద్ధికిజలివిలేదన్న నొనిజంబు బుద్ధిజడంబు గావున బుద్ధిచేతగనుటలు పప
న్నంబుగాదైనను గన్నులుండినంగాని సూర్యునిదర్శనంబుగూడదు నే
త్రోపాధిని సూర్యాంశంబైన నేత్రదృష్టిసూర్యుని గన్నట్లుసంవిత్తు బు
ద్ధ్యుపాధినింగను నంతఃకరణప్రతిఫలితంబైన చిత్తు బుద్ధ్యు పాధినితన్నుదా
జూచునన్ని యంశంబయినదృక్కు తత్సహాయంబున దన్నుగన్నట్లు వృ
త్తిశూన్యంబైన బుద్ధ్యుపాధివశంబున దన్నునాలోకించుచు ద్వివిధంబైన
ట్లు సుఖంబునంజెందు నాబుద్ధిశక్తియగు చిత్తువాసనాచతుష్టయ మాలి
న్యంబు లేకుండుటంజేసి బుద్ధ్యుపాధినిదన్నుదా జూచుకతననంతఃకరణో
పాధియుపపన్నంబగు వెంపియుబుద్ధిశూన్యమునచో బోధతోగూడంగా

వున శూన్యమసంగాదైనను సుషుప్తియగునా సుషుప్తియగుంగాకయం
టివేని నాసుషుప్తినిర్వాసనయై యుండియునందేమి యెఱుగకపిద పనజ్ఞా
నంబునొందెడుగావున సుషుప్తిగానిదే బోధంతో గూడిన దుర్వ్యమాబోధ
లేకున్న నజ్ఞానంబగును విషయాహంకార మాలిన్యనివృత్తి శూన్యతయు
బుద్ధి శూన్యతయాబుద్ధి శక్తియైనచిత్తు సంవిత్తునంజూచుచు సుఖస్వరూ
పుండగుట బ్రహ్మానందంబు నంబొప్పుచునా బాహ్యంబు మఱచునప్పు
డుజ్ఞప్తిమాత్రుండై బుద్ధిచేగాని తెలియరానివాడై యుండు నాసమాధి
సమయంబున మనోలయచిహ్ని కాశంబైన నెఱుక నక్కాలక్కన ప్రపం
చంబులేకుండు నాసమాధ్యంతరంబున లయంబైన వాసనను కాబహి
ర్వ్యాపారంబుగలుగు నట్టి సరిధంబున దంగంబులంబూన్చి యు
భ్యాసమార్గంబున నడిపించుచును నుభ్యరధికండై యుండు యథాక్రి
మంబుగానడు చునట్లు బుద్ధికిన్నిత్తి సూన్యంబైన ప్రారబ్ధ నాశపర్యంతం
బానుగళేబరంబు సుఖదుఃఖంబు లందెందనట్లుండు నాత్మాలోకనపరుండై
నవాడితర ప్రపంచంబుగనియు నుంగననివాడై యుండునని మఱియు మా
నీంద్రుండిట్లనియె ॥ సీ ॥ బ్రహ్మంబునేనని పలుమారుననవచ్చు బ్రహ్మ
బోధమెఱుంగు భావమనదు । వేదాంతశాస్త్రములివ్విభజింపగావచ్చు
నాత్మార్థముల దెల్పుటదియనరదు । సర్వంబులును రోసినన్యాసిన నవ
చ్చు శూన్యమార్గంబులో జూచుటరదు । అవిబంధమోక్షంబులని చె
ప్పగావచ్చుదాను గానిలకడదనరుటరుదు । తనువుసర్థంబుగురుని వియన
గవచ్చు । దారిమొనసిన లోభంబుడీఱుటరుదు । మనసుసామర్థ్యమె
ఱిగెడిమర్మమరుదు । అంతతానయ్యగా కుండుటదియనరుదు ॥ గీ ॥
శుష్కవేదాంతసిద్ధాంతిసూటిపరులు । ఆత్మనెఱుగక యర్థమునర్థ
ముగను । జెప్పుచుందురు లోకులబెరచుకొఱకు । నిజమునిష్ఠూరమైన క
ల్లనిజములాయె ॥ మ ॥ అరయఁ బ్రీతిపరాశ రాత్మజుడు బ్రహ్మానందన
పర్ణంబుగా । గురియించెన్ని బిడీకృతామృతల సత్కోలాహలోల్లాసి
యై । గురుకారుణ్యమహాపరీభావమున గోరక్కిడియుంగోరబ్ర । హ్మ
ర్షీంద్రుండల రాజుత్తోనయె వాజ్మధుర్యచాతుర్యుఁడై ॥ మ ॥ మ

నుజేంద్రాగ్రణియల్ల నారదుఁడు రామస్వామి నింగూర్చి చా । లనమస్కా
రములొప్ప జేయుచును తుష్టావించెదత్త్వస్వరూ పుని దేజోమయు సూర్య
మండలగతుఁ బూర్ణాత్మునాదిత్యవ । ర్ణునిలోకేశుబు రాతనున్మలి
నహీనునుప్రబ్ధి నూహించుచుఁ ॥ గీ ॥ రఘుకులాధీశులోకాభిరాముని విష్ణు
సజునపారచి దానంనహారిముసుందు । బరమపరుఁడైనచు నేకమైనరగువా
ని । సంవిదాత్ముని శ్రీరామచంద్రుఁ దలతు ॥ గీ ॥ మునుముకెల్ల జాలధనమై
నవానిని । బాపములను జెఱుచు పరమపదుని । సన్నుతానెయగుచున్నిం
టికథికమా । వానిసంచిమొక్కు వాడనుచు ॥ గీ ॥ నారదనారదుఁడు
సంభ్రమ్ముగఁబడుచుచు । మఱియు మఱియు రామమహిమఁ దలచె । మను
తగలుగువారి మర్యాదగాబోలు । మఱిగిరిగిరి యూడు మాటలంటు ॥ మ
హాదిన్ద్రాది సుహృన్న సగ్రిహముల్ష్టాంగాట యోగిసప్రితు । ధ్రుని సదా
శ్రీమయజ్ఞదాన జపసంధ్యావందనాదిక్రియా । చరణుండ్సప్త సముద్రము
లిత్రివిధగీతా బ్రహ్మవిద్యాధురం । ధపలున్వేద పురాణశాస్త్రములు
సీతారామనీవేకదా ॥ గీ ॥ అనుచుమనిల్లు సూక్ష్మనఖిలాంతరాత్ముని ।
శాంతుసీరజాక్షు సత్యధనుని । బ్రహ్మమూర్తియైన రామచంద్రస్వామి
సన్నుతించుచున్నస మయమునను ॥ సీ ॥ శ్రీరాముఁడప్పుడు నారదు మ్రోద
రనిలిచిమౌనీంద్ర నేనీవు సేయుసన్నుతుల్మెచ్చి ప్రసన్నుండనైతి నిష్టార్థ
మూర్వేడుము కేసరసనిస । నారదుండిట్లనెనాను తికిష్టంబునీమూర్తి గన్న
దేనేమునేను । ధరగృతార్థుఁడబున్యధన్యుండఘనుఁడ నాజన్మమిప్పుడు చా
లసఫలమయ్యె । దతమీాడేరెబంటను దపమునెల్ల । ననఘమీాపాదదర్శ
నమబ్బినప్పుడె । నిమ్మలంబాయె నద్వైతనిజమునేడు । స్వచ్ఛమైనట్టి
నీనామజపము చేత ॥ శా ॥ ఈకీర్తిగొనియాడు నారదుని దానీక్షించి సం
తృప్తిమనిం । కారావోయివరంబు వేడుమనునా కానుత్స్నితో మాటనిన్ ।
జేరేదిమ్మని కోరనిచ్చెదయతో శ్రీరామచంద్రుండయో । ధ్యారాజ్యం
బున జానకీసహితుఁడై ధర్మంబుపాలించుచున్ ॥ సీ ॥ ఇదిరాఘవస్తవంబిది
యుక్తమోక్షమంబిది సర్వసౌభాగ్యమిదియు ముక్తి । ఇదినారదప్రోక్త

ఇది వేదసారంబు యిది రహస్యశ్రేష్ఠ మిది శుభంబు । యిదితపస్సారంబు యిది
పుణ్యపాకంబు యిది త్రికాలంబున జదువువారు । పుత్రమిత్రకళత్ర పౌత్రా
భివృద్ధియు నిచ్చకల్యాణంబు పచ్చతోర । ణములు పాడియు బంటసంభ్ర
మములింట । గలిగియుండును సంపూర్ణకాములగుదు । బుద్ధివాక్కా
యకర్మములు పూర్వకర్మ । మైన నంటవు సిద్ధియించునట్టివారి ॥ ౮ ॥ గీతా
నామసహస్రము । సీతారామస్తవంబు శ్రీగురుకరుణ । నీప్రతిబఠించుమను
నెవ్వం । డాతనినారాయణ సముడంచు మహాత్ముల ॥ వ ॥ అనియిట్లు
వ్యాసుండు ధర్మజున కెఱింగించిన నతని సంతుష్టాంతరంగులై శౌనకాది
మునులటమీఁది వృత్తాంతం బేమి చెప్పె నెఱుంగింపుమనిన ॥ క ॥ వేదాం
తతత్త్వనిశ్చయ ॥ వాదాస్పదధర్మ చరితవసుదేవసుతా । వైదర్భిసత్యా
త్మా । మోదక్రీడావినోద మునిసేనాథా ॥ ... ... *

మాలిని ॥ సముఖసుమవిలాసిను ప్రసన్నాత్మవాసీ । భ్రమతిమిర
దినేశాభక్తలోకప్రకాశా । అమితగుణచరిత్రా యార్యసుస్తోత్రపా
త్రా । విమలపరిణసనీ మాన్యకృష్ణసంశోధిసోమా ॥ ... ... *

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్ర పరప్రసాదలబ్ధ కవితావిలాస
శాండిల్య గోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్త్ర వినుతగుణ
ధైర్య మల్లనార్యప్రణీతంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను
మహాప్రబంధంబునందు హరిధ్యానపురస్సరంబైన
శ్రీరామకృష్ణస్తోత్రంబును ధర్మజుండు సుజ్ఞాన
భక్తికర్మప్రశంస జేసిన వ్యాసభట్టారకుండు
సవిస్తరంబుగా దత్త్వధర్మంబులం దెల్పు
టయున్నది ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరామజయము.

శ్రీరామస్తవరాజము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమద్ద్వైభవకారణ
ధీమన్నుత దేవ దేవదివ్యమునీంద్ర
క్షేమంకర వేదార్థ
ప్రేమాస్పదజనవిహారి శ్రీకృష్ణహరీ.

వ॥ దేవాసూతుండు శౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లనియె. నట్లు శ్రీకృష్ణద్వైపాయనుండు కౌంతేయాగ్రజుం గనుంగొని సర్వప్రపంచంబు మనోవికారంబు గావున మనస్త్యాగంబుసేయవలయు దన్మనస్త్యాగంబునకు గురుసేవ కారణంబని యిట్లనియె ॥ గీ॥ తల్లితండ్రిలేనితనయునిపోలికె । సతికిబతియులేనిచందమునను । గురువులేనివిద్యకూడదెందులకైన । నజునికైననిజమునరసిచూడ ॥ గీ॥ తల్లిదండ్రిగలరుతగజన్మజన్మన । నరయబంధుమిత్రులట్లకలరు । తన్నుదెల్పుగురుడుతగదొరకడుభువి । దొరుకుడెల్లముక్తిదొరుకుటధిప ॥ గీ॥ తల్లిదండ్రిఋణము దైవఋషిఋణమును । దన్నెరుగదీరుతత్త్వమందు । బరమగురునిసేవ పాటింపకుండెనా । ఋణముదీరదంద్రుమహాఋషిమునులు ॥ గీ॥ సూచకనిషిద్ధబోధకవాచకులను । గడగికామ్యకర్మసమయకారణులును । ననగనెనమంద్రుదేశికులందులోన । సద్గురుండగుకారణాచార్యవరుడు ॥ గీ॥ అట్టికారణగురురాయుడైనవాడు । రామభగవానులేకానిసీమలోన । నితరజనులుతమ్మెరుగంగనెంతవారు । నరుడుగురుడనిపల్కుటన్యాయమధిప ॥

సీ॥ సద్గురు ధ్యానాత్మ సంపన్నులగువారి సరి కాని వారెందు గల్గ
నికలేరు। సతతంబు కారణాచార్యసేవ వారికి సరిగాదు ఎవ్వనిక
గాదు। శ్రీగురుశుశ్రూష సేయనేర్చిన వాని చరణ సేవఫలము [illegible]
గాదు। దేశికప్రీతిగా [illegible] నేర్చిన వాని సరిగ మహాత్ముల మెన్నఁగను
గాదు। దానమాన చాంద్రాయణ [illegible] [illegible]। మంత్ర తంత్రా
ధ్యయన జపసంస్కారములు। ఏకాదశీవ్రతాదిక సత్ప్రసాదములు। [illegible]
చార్యసేవనవాసనము॥ క॥ గురుశుశ్రూషలు సేయని। [illegible]
సారము నెఱిఁగి [illegible]। [illegible]। [illegible]
నెందుఁబశుకస్వర్గాది॥ క॥ [illegible]। [illegible] శ్రుత
పారిణ్యసనం। [illegible]। [illegible] భ్రాంతు
లుగాగ॥ క॥ పరమాత్మ ముఖము సారణ। [illegible] తెలియుగలాఁడే
నయజ్ఞా। నరకప్రసిద్ధవాసన। [illegible] తెలిసికొనగునే॥
వ॥ అనిన వ్యాసభట్టారకునకు ధర్మజుండిట్లనియె॥ క॥ అయ్యా గురువు
లచరితం। బెయ్యది శ్వేతరువారలెవ్వరు చెప్పుమా। నయ్యా పాత్రత యెఱిఁగియు
ను। అయ్యా [illegible] లాచారించెద॥ క॥ కారణగురుమహిమం
బులు। వారికి శుశ్రూష సేయు పరిణామంబుల్। [illegible] సేయు నయ్యా।
సూరిజనస్తుత్యచరితసుస్థిరభరితా॥ సీ॥ అడుగాక [illegible] సంసా
రము [illegible] పాపములు। మాయామోహాది మర్మంబులును పురు
షుండు రమణులవిధువిరక్తిలోన్నిన। మోక్షాధికారముముక్షుండు కార
ణా చార్యుజేరెడుజాడనాంగముగను। జెలువుముమఱియేమి తెలుపంగ
వలయునో యన్నియు నెఱిఁగింపుమనుస్మృతులు। [illegible] వ్యాసుండు [illegible]
[illegible]। రాజయోగంబు [illegible] కారణగురుండు। వారి మహిమ
లుసంసారవర్తనములు। ముందుగాఁ దెల్పుమంతెను మున్నెఱుఁగు॥ క॥
మాయాసంసారంబులు। [illegible] గురుమహిమ దెలియ [illegible]।
కాయమనిత్యంబనిగురు। రాయని చేటపెకతమకుఁ [illegible]॥

జీవవిచారఘట్టము.

సీ॥ జీవునిసంసారచిహ్నలామూలాగ్రిముగజెప్పెదనువిను మొదలమొ
దల । స్వప్రకాశమునసనుచనుసహంకారమా వరణవిక్షేపమైనస్వస్వరూ
పు । మఱపించుపురుషుని భ్రమగఅపించిన నిందుచేనెద్దియు నెరుకలేక ।
వెనుక ముందెరుగక వెట్టిపట్టినవాని విధమునవాసచే వెతలబడుచు । వె
తలుపోసుకొంచు గొదవనిమోహాతి । శయముచేతవట్టిజాలిగోడు । గు
డుచుచుండుగాక జడిసియింతటనైన। తొడుసుమాలిపోడుదుఃఖజీవి ॥ క॥
ఆవరణమనగమఱపే । కావునవానస్న దన్నుగానకయుండ । న్నేవిధము
నవాసనతా । నై వేఱేభ్రాంతిపెట్టునాత్మునితన్నా ॥ క॥ విక్షేపశక్తియ
నగా । మోక్షవ్యతిరిక్తమైన మోహవికారా । ల్లక్షలపర్యంతంబుల ।
రక్షణమునదోచుగాపురంబులకిరనై ॥ అదియునుంగాక ॥ క॥ జీవుండిట్లు
తనుశ్రీయ । భావనచేగలిగెవానిప్రకృతుల్వినుమా । కైవల్యంబునద
బ్బర । గావేరొకకల్పితుండుగలిగెన్నపాలా ॥ క॥ అనవినిరాజేంద్రుండు
ను । ననఘునిరాకారమునను సాకారంబే । యనువునగలిగెనుజీవుడు । త
నుఖ్ఖలుమూడెట్లుదాల్చెతద్విధమెల్లన్ ॥ గీ॥ తెలియజెప్పుమన్న దేశాధి
పతితోడ । మునికులాబ్ధిచంద్రుడనియెనిట్లు । రాజవర్యవినుము బ్రహ్మ
స్వరూపంబు । మొదలుగానుబోధపదిలపరతు ॥ అదియెట్లంటేని ॥ సీ॥
అమలమైనస్వచ్ఛమైయాద్యంతశూన్యమైశుభ్రమైఘనసంవిద్భ్రమగుచు ।
నిత్యమైనసత్యమైనిర్మలాకారమై యంద్యమైయానందకందమగుచు । పూ
ర్ణమైదివ్యమైబోధస్వరూపమైబుద్ధంబునై స్వతస్సిద్ధమగుచు । నమితమై
నిర్వేద్యమైనిరంజనమై పరంజోతియై మహారణ్యమగుచు । నద్వయబ్ర
హ్మచైతన్యమైవెలుంగు । నట్టిదై టనునేమిగన్పట్టుకట్టు । లైననిబ్బంది
తెల్వికై లేనిదేక । లిగననవలసెరజ్జుసర్పగతిననఘు ॥ క॥ లేకేగల్గినపు
రుషుడ । యాకల్పితుడనగయూతడొదబ్బరనా । లోకించితామహాత్త ।
త్వాకారంబై నయీశుడయ్యెందీనన్ ॥ క॥ అయ్యాయుత్తమమధ్యమ ।
నియ్యోహంబనెడినహమునిగుడెన్వినుమా । వెయ్యేలికనియ్యోహం ।
బె మొప్పెడిభ్రాంతికాఖ్యాహంకృతినలనన్ ॥ గీ॥ ఆదిశక్తియుత్తడె తమో

గుణియునై । జ్ఞానవికృతితోడగానబడుచు । కడకతోడ విశ్వకారణదేహియై । యాధికల్పితుండురుద్రుడయ్యె ॥ క॥ ఖ్యాతిగభూతోత్పత్తికి । నాతడెయాత్మస్వరూపుడై భూతాత్మా । యాతనిమాపే కాలం । బేతఱి నిండినను కల్మినెఱుగుము బయలా ॥ గీ॥ గగనవిస్తీర్ణమై గాలి గాలిచుట్టి । పట్టిమథియింపగానగ్ని పుట్టునిని । యగ్నిముజలమును ద్రిపేత్తెలియు ష్ణతోడ । నట్టిసింబుబలుప మాయావనిననఘ ॥ క॥ ఈరీతింజభూతము । లారయగల్పింపబడియెననిశ్చయంబుం । బారింధంబిటస్పష్టిశ । నీరంబనిపించుకొనును పృథ్వీనాథా ॥

పంచీకరణలక్షణము.

వ॥ వినుమా పంచవింశతితత్త్వస్వరూపంబెట్లన్న నీపంచభూతంబుల నొక్కొక్కటి రెండేసిగా విభాగించి యందులో నొక్కొక్క నిజాంశంబులుంచి తక్కిన నొండొంటి నాలుగేసిగా భాగించి పంచికలయందు బంచీకృతంబయ్యె తద్విధంబెట్లన్న ఆకాశార్ధభాగంబు జ్ఞాతృత్వమయ్యె తక్కిన నాల్గును వాయ్వగ్ని జలభూములగూడి మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారంబులయ్యె పవనార్ధభాగంబు వ్యానమయ్యె. తక్కిన నాల్గును పృథ్వ్యగ్నిస్తేజో నభంబులంగూడి ప్రాణాపానోదానసమానంబులయ్యె. హుతాశనార్ధభాగంబు చక్షువయ్యె. తక్కిన నాల్గును భూనీరమారుతవ్యోమంబులంగూడి ఘ్రాణజిహ్వాత్వక్ఛ్రోత్రంబులయ్యె. కీలాలార్ధభాగంబు రసంబయ్యె. తక్కిన నాల్గును ధాత్రీకృపీటప్రభంజనశూన్యమార్గంబులంగూడి గంధస్పర్శశబ్దంబులయ్యె. క్ష్మాతత్త్వార్ధభాగంబు పాయువయ్యె. తక్కిన నాల్గును వారిధనంజయసమీరాంతరిక్షంబులంగూడి గుహ్యపాణిపాదవాక్కులయ్యె. ఇట్లు పంచవింశతితత్త్వాత్మకంబైన స్థూలదేహంబింక కర్మజ్ఞానేంద్రియదశకంబును పంచప్రాణమనోబుద్ధులంగూడి సూక్ష్మాంగంబనులింగశరీరంబయ్యె నీరెంటికి కారణంబగుటన విద్యాకారణాంగంబయ్యె నీదేహత్రయంబులంగూడి జీవుండు జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులను నవస్థాత్రి

దోషంబు లంబడిపొరలుచు మాంసనిర్మితంబైన యీస్థూలకాయంబు నం
దహంకార మమకారంబుసేయుచు దేహాత్మాభావంబుల తన్నుదానెరుగ
కకర్మంబులు చేసిస్వర్గనరకంబులం బొందుచుక్షీణభోగంబుల సర్వజం
తుయోని ద్వారంబులంబుట్టు చుండజన్మచునెడలేని దుఃఖంబులంబొందు
చుండుగాని సర్వభోగవిరక్తుండై శాంతహృదయుండగుచు నీశ్వరోపాస
నావిశేషంబులచిత్తంబు గెల్వనేరడట్లున్నవినుము ॥ గీ ॥ చీమునెత్తుర్ల
చేతను చితుకుచుండు । మూత్రమల సంయుతంబైన మూకితోలు । కం
పలెంపులు క్రేవ్వులు నిండియుండు । నిట్టిదేహంబు లందవస్థేమిచెప్పుమ ॥ సీ ॥
బయిసిహీనముదుఃఖ బహుళమాకారంబు యెంగిలిమంగల భంగభూ
మి । తేరనవ్వింపోతు దేహస్వరూపంబు రోగాలపుట్టయీరోత కొంప ।
భయములపుట్టిల్లు పాతకంబులబొంది యముబారిగొట్టయీ యలతియొ
డలు । మలమూత్రరక్త దుర్మాంసమీచెడు డొక్కకసుమాలిబొములీ
కష్టతనువు । తోకపురుగుల గుంటయీతోలుతిత్తి । యిడుముపాటుల
కొడిగట్టుయీశరీర । మందలాకాంతు సౌఖ్యములందుగోరి । కోరిశుద్ధ
పశుప్రాయులైరిజనులు ॥ సీ ॥ ఋణములు లోభములోభ్యములు గరిశలు
యాశలు తలతోకయవధినోరు । సకలావయవములు సంగ్రయంబు
లు గులగోత్ర సంగాధనములుపొలంబు । మందుసంస్మృతి దొడ్డమమత
కర్మమ్ముగాడి పంచేంద్రియంబులు బల్మిపలువు । పూరియావిషయముల్
క్రూరముత్మోతలు ప్రేమాతిశయములు పెద్దతొట్టి । ఋణముసుఖదుఃఖ
ముబాధలురోతకుడితి । కాపురముచెడు మోహంబెకల్లతెల్వి । బ్రహ్మ
మందున దోచినభ్రాంతిగొల్ల । మనుజులనుపశువుల కిట్లనఘచరిత ॥
క ॥ ఈరీతిబశుప్రాయులునైనోషద్వేషులైదు రాచారులునై । వారు
మహీగునుమీనూ । పారనిస్త్రీవాంఛ దగిలివశులైరిన్నృపా ॥ క ॥ ఆలుం
బిడ్డలకొరకై । జాలింబడిధనము గూర్చిచచ్చినదనుకా । వేలాకోలము
నొందును । స్త్రీలోలుండైనవాడు చెడిపోబాడై ॥ గీ ॥ కాంతదగిలిన
వారికిగలదెసుఖము । వారిపోషించుటకు చాలవనరివనరి । తిరిగితెచ్చిన
యవిదామునెన్న వెనక । యెంగిలైన నుపేక్షించుటిట్లుగాగ । సీ ॥ బహు

విధరోగంబు భార్యానుభోగంబు సిగ్గుచేటునీస్త్రీకూట । మత్యంతపా
తకంబంగనాసంగ మంబిహపరదూరంబులింతిపొందు । దుఃఖస్వరూపం
బులోయ శేక్షణపొందులుస్సంధ మరణంబులువిదచెలిమి । అతిఘోర
నరకంబు సతులలోలత్వంబుతల యెత్త్రరాములుచెలులగోష్ఠి । గాఢ్యం
చెడిసంసారకష్టపాటు । కోతకూటి బ్రతుకరణ్యరోదనంబు । లేమిజెప్పు
దు లేహ్యామంచేసిగిదీని । సన్యసించిన వాడె బోజాలుచినవా ॥ సీ ॥ ఇల్లు
వాకిలిపోసి యిల్లాలినెడబాసి చుట్టపక్కములనునాదిపోసి । పన్నవా
సులువిడివాంఛలు గోరాడిసొమ్ములు దగనాడిజోలివిడి । యాడికసోకో
ప్చియనమానముల నోర్చినడనడి పోకార్చితోడుసుడిర్చి । కర్తృత్వ
ములుమీరి కర్మముల్గడతేరిభానంబుల సడిగభద్రిమంగేరి । నితరసంగంబు
లెల్లనునేహ్యకుడిచి । యతిమహాగోప్యమై యుంటియాశవిడిచి । తిరిగి
చూడక దాబయర్లేరసపచి । సదముగాసజేర జన్మసాఫల్యమనఘ ॥ సీ ॥
సంగవిరక్తుండు శృంగారయుక్తుండు సంగవిరక్తుడుసర్వజాణ । సంగవి
రక్తుండుబంగారు బిడ్డడుసంగవిరక్తుండు సర్వసముడు । సంగవిరక్తుండు
సంతతానందుండు సంగవిరక్తుండు సంభ్రముండు । సంగవిరక్తుండుసం
పూర్ణకాముండు సంగవిరక్తుండుసన్నుతుండు । సంగవిరతుండు చిత్తర
శాంతిపరుడు । సంగవిరతుండు దేవతాసముడనఘునుడు । సంగవిరతుని
సరిసాటిజగతిగలరె । సంగవిరతుండు పూజ్యుండుసభలలోన ॥ ఉ ॥ ఈ
పరగర్వముంవిడచి యీశ్వరునందుల బ్రీతిగట్టిగా । భావసనిల్పియాడు
చునుబాడుచు శ్రీహరినామకీర్తన । ల్లావుగజేయుచున్న జనులంగను
నెవ్వడుజేరువానిదే । జీవనముర్వివేకమును సిద్ధముపాండవ వంశపావ
నా ॥ గీ ॥ పాండవోత్తమవినుపరబ్రహ్మమైన । రామకృష్ణులనామకీ
ర్తనలమహిమ । లేమిజెప్పుచు ధాత్రిలోనెవ్వరైన । వాంఛనొకమా
రుబల్కపావనులజేయు ॥ ... ... *

నామకీర్తనవిచారఘట్టము.

గీ ॥ నామకీర్తన సరిసాటిభూమిగలదె । తెలియనేరనిమూర్ఖులు
తీర్థయాత్ర । లంమ దేవతాసేవ పట్లంముసుసంత । బట్టికతిపగ్రహాషా

రబాధగాక ॥ క ॥ జారుండైననువృద్ధా । చారుండైననుగృహస్థసంచారుండై । శ్రీరామాయనియొకపరి । నోరాడినజాలువాని నూరేడులకున్ ॥ సీ ॥ తల్లిదండ్రులనొల్లి చెల్లినిసీటలోవారు కొనోడ తెల్లవణకువారు । సీపకాస్యులుపెట్టి నిష్ఠురవర్భంబుచేత సవ్యాపసవ్యముల్ జల్లువారు । బిగుసుకముక్కులు బిగియించిగోళ్లగుచు మూగన్నువేయుచు తూగువారు । సాము జేసినయట్లు సాగిలబడిపడి యొరిగ్గనిల్వకబోవువారు । బిరబిరను చుట్టుచుట్టునుదిరుగువారు । నెయ్యపిదుగులుసన్నిలో వేయువారు । వైశ్యాడైవారి పూజలవరలువారు । కీర్తనలు సేయు వారలకిందివారు ॥ క ॥ ఆత్మానేశముచేహరి । కీర్తనపరుడైన వారుకృష్ణాయనుచున్ । మూర్తిభజించిన యొక్కము । హుకర్తములోస్వామి మెయిదయుంచుక యుండన్ ॥ సీ ॥ అనిశంబునారాయణా యనిచెంగేగినూట పాటలమునుమాటలేక ॥ పిలుచుచుప్రత్యక్షములు గోరితలచుచుధ్యానించి పరవశత్వమునబొంది । తెలిసిమరచినయట్లు తెలియకమనుపుత్రు నెంచునెట్లుండుట నెనుకపడక । నున్నచోటను తనసుంపంగనై పకబాలునిలీలనిర్భయుడునగుచు । తిరుగుభక్తునిన్ను వెంటదిరుగుచుండు । తడవులకుగన్న శ్రీరాముతల్లిబోటి । ముగునసుతుబాయు జాలనిముగ్ధులట్లు । పరమకారుణ్యనిధియైన హరికృపాల ॥ క ॥ వినవయ్యరాజచంద్రా । మనుజశరీరంబు లెన్నమంచిదియాగా । పునపుసపాఠ్ముగనుగొను । ఘనులకు నల్లారుసుద్దుగా విహరించున్ । మఱియును ॥ క ॥ శ్రీరామకృష్ణులనుపని । ధారుణినెవరైన తంఘుచిలచినవారిన్ । జేరేదేవయచేతను । నారయయిందొక కథగలదదివినుపింతున్ ॥ క ॥ నారదమునిశిష్యుండా । త్మారాముడు విప్రముఖ్యుడాతండొకనా । డారామకృష్ణమూర్తుల । జేరెన్నెరొప్పవారు జేరిరివారిన్ ॥ క ॥ ఈరీతిబల్కుమానికి । నారాజేంద్రుండు ననియెనయ్యానాడే । తీరునజేరెనుజేరిన । వారేరీతులను జేరవచ్చిరివారిన్ ॥ వ ॥ అనినగృష్ణద్వైపాయ నుండిట్లనియె ॥ గీ ॥ శరణుశ్రీజానకీనాథశరణుశరణు । శరణుశ్రీరుక్మిణీ నాథశరణుశరణు । శరణుశ్రీరామరఘురామశరణుశరణు । శరణుశ్రీకృష్ణహరిహరిశరణుశరణు ॥

వ॥ అనుచు భూసురుండు శ్రీమన్నారాయణమూర్తిఁ సంగూర్చి యిట్లని
యొసచ్చి దానందనిలయా నీవు రామావతారంబున బాలుండవై యుండు
నెడ విశ్వామిత్రుండు తనయాగసంరక్షణంబుకొఱకు మీపట్టణంబు ప్రవే
శించిన నతనిం జూచి యాదేహేంద్రియాది ప్రపంచంబుకొఱకు సర్వంబు
గాంక్షింపవలసెగాని దీనివల్లనయ్యెడు సుఖంబులేదెట్లన్న నాత్మనస్తు కా
మాయ సర్వంప్రియాభవతియని వేదవచనంబు పలుకుగావున కామంబు
లునిరర్థకంబులై యుండుననిమిమ్ముం జూచి విశ్వామిత్రుండు ఓరా
మా యీ దేహికి దేహంబు సుఖదుఃఖమూలంబగుటనిశ్చయంబందులకు
నొక్క యితిహాసంబు గలదు శ్రీశుకుండు తండ్రిచేతను జ్ఞాతుండై మి
థిలానగరంబు ప్రవేశించిననతనిం జూచి జనకుండిట్లనియె నీవుసంశయింప
వలదు నీకు దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబుగలిగి నట్లుయుండుగాని నీకు దే
హంబు లేదు నిన్ను నీ నెఱుంగు మనిన నతండట్లు చేసెగావున రఘువీరా నిన్ను
నీ వెఱుంగుమనిన మీరు నేనే బ్రహ్మ మని యెఱింగితి రట మున్ను నిన్నెఱుంగ
వే నీవు గురుశిష్యవ్యాపారంబు నడిపెంచుట తేటబడియెను సహోయంతవి
చిత్రింబడియునుంగాక మారీచసుబాహువధయును శంకరుధనుర్భంగం
బును సీతావివాహంబును పరశురామపరాక్రమభంజనంబును అయో
ధ్యాప్రవేశంబును కైకేయీకారణంబున దండకారణ్య ప్రవేశంబును
సీతావియోగంబును పంపాసరోవరంబున హనుమద్దర్శనంబును సుగ్రీవ
సంభాషణంబును వాలిహరణంబును సుగ్రీవరాజ్యాభిషేకంబును జాన
కీశిరోరత్న పరిగ్రహంబును సముద్రబంధనంబును విరూపాక్షధూమ్రా
క్ష అతికాయ మహాకాయ మహోదర మహాపార్శ్వ కుంభనికుంభేంద్రజి
త్త్రాద్యనేక దానవకోలాహలంబును రావణకుంభకర్ణ ముఖ్యరాక్షస
హరణంబును విభీషణలంకా రాజ్యాధిపత్యంబును జనకపుత్రింగూడి స
కలపరివారంబుతో భరద్వాజాశ్రమ ప్రవేశంబును గుహభరతశత్రు
ఘ్న దర్శనంబును తత్సర్వజన సంభ్రమోత్సాహంబును గురుమాతృజన
ప్రియంబును సకలజనసంభ్రమోత్సాహంబుతోన యోధ్యాపట్టాభిషి
క్తుండవై భక్తవాత్సల్యంబుతో సుఖంబుండితనిడీవించి మఱియు కృష్ణావ

తారంబున ననేకపరాక్రమంబులు చేసిపదారు వేలనూటయెనమండ్రు
స్త్రీలతోడంగూడి క్రీడలంజెలఁగు దేవుండవునీవు కావె యట్టినీకుననేకనమ
స్కారములుచేసెద జేకొనవే శ్రీరఘువీరా సచ్చిదానందనిత్య పరిపూ
ర్ణపరిభావస్వరూప ॥ గీ ॥ అనుచువిప్రముఖ్యుడా రామకృష్ణుల । బా
డియాడు చుండిభక్తితోడ । మరియుశరణటంచుబరి పరివిధముల । బాం
డకాష్ఠి చందరపలికెనిట్లు ॥ ... ... *

శ్రీరామస్తోత్రషట్కము.

మ॥ శరణన్నంగరుణింతునన్న బిరుదుల్జాలంబులో చాలెనో। శరణో
హోయనరావదేమి వినవో సంసార తాపత్రయం। బెరుగన్నీయదొయిం
దులేవొ చెపు మాయీనిర్దయాబుద్ధినే । మరితోమున్న విభీషణాదులకు
రామాయార్తరక్షామణీ॥ ౧॥ పరగేరావడె త్రోవగానవొ సురల్ప్రా
ర్థించిరోసామగా। నరుచిర్సాక్షితొ యాంజనేయునివడిన్నమ్మించితో
జానకీ । చరణాబ్జంబులు నొచ్చెనో యితరదేశప్రాణిసంరక్షనే । మరి
తోయెందుకుయింత సేపుదగరామాయార్త రక్షామణీ॥ ౨॥ శరణన్వార
లయాపదల్పరిహరించన్ రాముడుండంగనే । వెరపేలంచును పిన్నపెద్ద
లుబుధుల్వేదాంతశాస్త్రంబులు । న్మొరయన్నమ్మి విభీషణాదిఘనుల
న్బ్రోచింపుటల్సాక్షిగా । మరినిన్నమ్మితికావు మీదయనురామాయా
ర్త రక్షామణీ ॥ ౩ ॥ పరులన్శిష్యులతల్లి దండ్రిగురు బ్రాహ్మ్యంబుల
న్సఖ్యులన్ । శరణన్వారికినిన్ను నేసహగనాస్వాభావికల్వంచిన । న్వీర
పుంగావున నాస్వధర్మమిదిగో నేమానిధర్మమే । మరకాపన్నశరణ్యనీ
శరణు రామాయార్తరక్షామణీ ॥ ౪ ॥ ధరలోదొల్లిటివారు నేనుసహ
గాదైన్యంబునన్నేదము । ల్వీరపేలంచును నియ్యవేయభయమున్నే డే
మివింతాయెనా । శరణార్థిన్దిగ నాడరాదెరుగ వానస్వోశనీవిచ్ఛయో।మ
రినన్వద్దనువార లెవ్వరికరామాయార్త రక్షామణీ ॥ ౫ ॥ శరణన్నాక్ష
ణమేవిభీషణునకా చంద్రార్కమానట్లు దేవరలంకాపురిచార బోస్తిర

మునివాల్మీకిరామాయణా । దివ్యాస్యంబులు చెల్పటన్న జమ్ముతాతే న
న్నరక్షింపుమీ । మరుమాటాడిన నింక యోగనుమి రామాయణాత్ర
రత్నామణీ ॥ ౬ ॥ అలనాడాత్రణి బిల్వ నాకభయమాయాకాశ నాంటి
ధ్వనిః । బలుకానాక్యము సత్యమాజయము నాభాగ్యంబునాక్షిపో ।
జలియన్నేరక విన్నవించితిని దేత్రైన నుణ బోగ్నని । ర్మాంనీ వగతి కా
వవేదయుచు రామాయణాత్ర రత్నామణీ ॥ ౭ ॥ శరణాగన్న శరణ్య రాగ
దవె హెచ్చానామనస్థానము । క్కిరసెంచన్ని నీకుకట్టుసగ దేనివేగ నే
నేమిముణ । శరణాగన్న విభీషణానాం మనస్సాంగాలనాసహే । వుని
నా కన్న రసీస యాశరణ రామాయణాత్ర రత్నామణీ ॥ ౮ ॥ ... *

శ్రీకృష్ణస్తోత్రషట్కము.

మ॥ శరణంబంచు నరాకుదేవ యుండి గోవిందా హరా సత్ప్రియా । బహు
వైవచ్చెనుయింకమా కెవరుదిక్కున్నార సిద్ధిస్వామీ । మానవన్నములు
నొంటనగు నాహ్యంబానసన్గన్నఁనెం । దరియున దోర్చితనేమదబ్బరకృ
ష్ణాయాపదుద్ధారకా ॥ ౧ ॥ కాళిందీనదితీరవు మురళీగానంబు నేయంగ
గనా । వేళనాకాంతమిమోహామండవగత్తో వేడ్కాడనేమంటివో । తా
ళంజాలక నాడుకుయ్యాడగ నంతఁ గౌగిటం జేర్చితో । న్నాళ్ళొ [illegible] నాటి
గాచితటకృష్ణా యాపదుద్ధారకా ॥ ౨ ॥ యెనపోరక్షకుడంచు కుయ్యాడ
గవచ్చేనంచునాకాశవా । [illegible] క్యడనుండివ [illegible] గోని నోజనివే
మిసే । తుపునాకర్మమునాటికూరక నెయుందుఁ చేతగాదేన పూ । నవ
లెఁ తప్పనెయింక నేడహాహా కృష్ణా యాపదుద్ధారకా ॥ ౩ ॥ భరలోదాత్రి
జివారు బిల్చినపుడే దాసుండనై వారికిఁ । బరగెఁ జెప్పను బంటునై తిరి
గితప్ప నేమనాట్ల క । న్నొరగన్న [illegible] మొమిపచ్చానిడిసి మానాసజ్జునా కే
మియా । చరణాల్ప్రాప్తుయింక నీమనసు కృష్ణా యాపదుద్ధారకా ॥ ౪ ॥
అలుకన్నానిపతిని ప్రిత్ప్రియభయంబత్యంతముసుఁ భత్తఁ కుఁ । [illegible]
గుల్కులుగుల్కరళ్ళ రతిలో పతిఁ ంపనారీతిత్త పు । తుప్రియస్ప్రించిన [illegible]

కొందరకేమొద్దలంద్రిపునారీతితో నీ । చలమేలయ్యా ప్రియంబెసీకు మాకృ
ష్ణా యాదవద్ధారకా॥ ౫॥ ప్రహ్లాదవిభీషణులకరవిసుతకౌంతేయు
లకద్రౌపదికి । మఱియున్నాతుఁబసీవుబ్రోచుటలు ప్రామాణ్యంబు
లోనేసినా । మొరయాలింతువు లేక యుండినని దేముమ్మాటికింగల్ల శా ।
స్త్రబులున్నబ్బరసీవబద్ధమికకృష్ణా యాదవద్ధారకా ॥ ౬ ॥ అలయింత
వ్వాయిల్లుదూరసతులకు హాస్యంబుగానవ్వేవా । రల వెన్నల్చినిజారచో
రశతిహూరాతఁ స్వామినై నేమనా । చెలు లేపింవ్వగనెంమిరావలసివస్తే నేరి
కిక జుట్లునే । చలమేలయ్యామహాత్మసీదుదయకృష్ణా యాదవద్ధార
కా ॥ ౭ ॥ ప్రతినల్ జేసినగానిరావికనహపర్యాచకాల్మంచి దే । జితకా
మాసురవృత్తినేని పరదేశిన్నేనినేనేనినే । గతిలేకుండిన నాడనేనియెవఁ
గనకోనివాస్తేనిసం । జ్ఞాతబాహ్యాకృతినేనిబ్రోవుమాకృష్ణా యాదవద్ధా
రకా ॥ ౮ ॥ గీ॥ అనుమ నిట్లు విప్రుడా రామకృష్ణుల । జేరజేరతారు స్త్రీ
లతోగూడి । గూడిచేరవచ్చికోరనయర్థంబు । లిత్తు మన్ను మంతయేమి
నాయను ॥ *

గీ। అనిన వారినుచితమైనట్టిపూజల । దనిపిపృడని యోధన్యులార ।
యుతెరమ్ముమీరలిందుండవలెనన్న । సమ్మతించియుండ్రి సార్వభౌమ॥
క॥ ఈరీతిరామకృష్ణులు । నారయనావిప్రవరుడు హాషించినయా । చా
రిత్రమెవరుచదివిన । వారికినీసుఖముగలదువ సుధాధీశా ॥ గీ॥ అనినము
నికిరాజు అశరీర వాణికిట్లు । బలికెనన్నమునియు తొల్లియార్తి ।
తోడివిప్రభయమిమ్మనికిత్రిరామ । చంద్రవేడుచున్న సమయమునను॥
గీ॥ గగనవీధినుండిజగమెల్ల మ్రోయంగ । భయపడకుమటంచుబలుకు
వాక్య । మొకటివినగబడియెనకలకోర్కులకీర । వానిమహిమలెంచవశ
మెభూప ॥ క॥ ఈరీతిగన్న వారికి । శ్రీరాముడుకృష్ణమూర్తి స్త్రీసహి
తముగా । కోరినకోర్కెలిచ్చుచు । జేరగయాపేళసరిగ చేరగవల సెక ॥
క॥ ఇటువంటిభక్తి చేతను । కుటిలంబగుచిత్తవృత్తిగోరకమున్నే । పు
టునున పండెమెుపండిన నటనలవేముక్తిగలదెనరనుతచరితా ॥ సీ॥ ఇంటి
తోనైనసిల్లాలితోనైనసనగరికిప్పులకైన తెగువజేసి । కావికోకలుగట్టి క

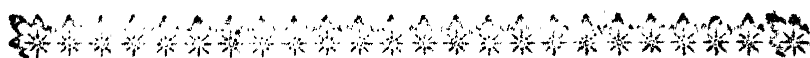
చ్చెలుబిగియించి బోడికొలమై మెసపోచదీ । కుంభకోలయు [illegible] నిండుబూ
డిదెబూపిప్రాసలు మెసగొన్న నేసినేత । [illegible] నూలుపోగియించి [illegible]
ను వోట హాళిహాళియనుకొంచునామకొంచు । [illegible]
టవెడలి । తిరిగియమునకుగంగవోలతిసగముకో । [illegible] యుం
లోవిగువాని । కేశనవ్యాస [illegible] కేశగిసు [illegible] కామాంధుడైన
న్నగానకంటయుఁ [illegible] ముట్టు [illegible] వాని । [illegible] శ్రీ
యోనిజొచ్చిగర్భమునెత్తిరి [illegible] వాని । [illegible]
నాగమినంతబై [illegible] వాని । దబ్బర తాటోట్ల [illegible]
ఫుచేతపడిపోవు [illegible] వాని । [illegible] ములను
చేసి । [illegible] యకన్నను వెంటదిప్పి । [illegible]
లోన । గంటుకోరాదు వానికియుంబపోదు ॥ గీ॥ [illegible]
దానెరిగిన । ఘనుని జేరికున్న కర్మ మెట్లు । పాప సక్తమగును [illegible]
హోమ । మైన కేంద్ర చంద్ర యుగములకును ॥ చ॥ [illegible]
నంబులజాతులన్నెస్పితుంగా । [illegible]
షభాషల । [illegible] గంబరత్వములు చాటుచున [illegible] రాజచంద్రునచే । [illegible]
నవిద్యయుఁ జడిసిపోయెనెము క్తి సమూలపోచేయునే ॥ వ॥ అదియునుంగాక ॥
సీ॥ గుడిగుండములకొంచు గుహాలకారణవులకూరలనారలను [illegible]
ను । పండగపర్యాలపాడి [illegible] నేప్ప వేరంబులనోప్ప జనుల । [illegible]
ళ్లనుచప్పిడిపిళ్లను తీరాలతిరుణాళ్ళతిప్పటలను । పడుగుల [illegible]
వాసులవాత్రలచదువులపాదములను । విందులవినుకూళ్ళ [illegible] గుణము
ల । పొందుపోరటలను పోరుములను । మోక్షమబ్బదయ్యా ముక్తి
కాంతామణి । నాథుజేరకున్న నరులకధిప ॥ గీ॥ అనఘయూమతించనట్టి
దృశ్యములకు । తల్లి వంటిచిత్త దర్శనమున । చిత్ప్రతిఫలితంబు [illegible]
నుపట్టు । కానినింతపట్టిమూనసుండ ॥ గీ॥ [illegible] కూటిమనసు [illegible]
నగు । త్రోవగానిము క్తిత్రోవపట్టి । పోవనీదు [illegible] యు ।
రంపెలాడిజూడు రామచంద్ర ॥ గీ॥ విషయలోలుడగుచు [illegible]
డై । గురులనింతవినుచు [illegible] । చింతముణిగినట్టి [illegible]

స దేశమియ్యరాదు తెలియనధిప ॥ సీ॥ ఆలస్యనాస్తికాహంకారపంచక
ద్వేషవిద్యాచోరదూషకులకు । పాషండనిష్ఠురపతితకార్యకృతఘ్నకల
హప్రియవిషయగర్వితులకు । స్తంభనమోహనోచ్చాటనమారణవశ్య
కుహకవిద్యావాదులకును । నటలోభమోహాతిశయకామ్యాకరులకు-చోద
కోర్వనియట్టిసోమరులకు । వినయభయభక్తివిశ్వాసఘనతచేత । గురుల
శుశ్రూష సేయనిక్రూరులకును । స్వస్వరూపోపదేశంబుసార్వభౌమ । యె
న్నివిధములకైననియ్యంగరాదు ॥ చ॥ అనఘనిధర్మజుండనెమహాత్మకయుం
నధికారలక్షణం । బునగురుసేవలక్షణాబుద్ధిగజెప్పమటన్నరాజతో । ము
నివరుడిట్లనె క్షేమముముముక్షుమార్గము యోగచర్యలు । స్వానుభసుఖస్వ
రూపముసుమీ యిందుగవాక్యముత్కృతిన్ ॥ వ॥ ఇట్లనియె రాజేంద్రసా
ధనచతుష్టయసంపత్తిగలయతండధికారి వానిలక్షణంబులు నిత్యానిత్యవ
స్తువివేకంబును యిహాముత్రార్థఫలభోగవిరాగంబును శమాదిషట్క
సంపత్తియు ముముక్షుత్వంబులనంబడు తద్వివరం బాత్మనిత్యంబుజగంబు
లనిత్యంబులని యెరుంగుటనిత్యానిత్యవస్తువివేకంబనుసాధనంబు అందు
ప్రసక్చందనాదివనితాభోగంబుల్గుతుచ్ఛంబులు స్వర్గాదిలోకసుఖంబులు
నట్లయని యిహపరసౌఖ్యంబులుగోరకుండుట యిహాముత్రార్థభోగవిర
క్తియను రెండవసాధనంబంతఃకరణనిగ్రహంబు శమంబు బాహ్యపంచేం
ద్రియంబనిగ్రహంబు దమంబనంబడు కామాద్యరిషడ్వర్గంబులయుంచు
ట శాంతియనిపించుకొనును శ్రుత్యాచార విశ్వాసంబుగలుగుట శ్రద్ధయ
నిపించుకొనును ఇట్లు శమాదిషట్కసాధన సంపత్తియను మూడవసాధ
నంబు శీఘ్రంబెరుంగగోరుట ముముక్షుత్వంబను నాలవసాధనంబిట్లుసాధ
నచతుష్టయసంపత్తిగలయతండధికారి యనుపించుకొనునని మరియునిట్ల
నియె ॥ సీ॥ ఎవ్వడనేజగంబెట్టిదిసంసారమెవ్వనికక్కటయెందుగలిగియెం
దునున్నాడ నోయేరూపువాడనో యేచందమే మందమేదిత్రోవ । యొ
కనాటికినినేను యున్నవున్నట్టుగా కన్నవారలలోనకలసిమెలసి । దలయె
త్తగలుగునా దైవకటాక్షంబులేరీతి నున్నదోయెనడుగలడో । యనుచు
దేహాది సంగ్రహములన్నివిడిచి । వేదవేదాంతవేత్తలవిభవమెరిగి । నేమగ

దయనుగురుఁడంచు నెంచువాఁడు స్వస్వరూపోపదేశకర్త జనుఁడుభూప ॥
వ ॥ అనియిట్లు వేదవ్యాసుండు ధర్మజుని కెఱింగించెనని సవిస్మయ సంతుష్టాం
తరంగులై శౌనకాదిమునులు మీఁదటివృత్తాంతంబేమని చెప్పె నెఱిఁగిం
పుఁడనిన ॥ క ॥ సురసేవ్యధర్మచరితా । సరసీరుహనేత్ర నేత్రసన్నుతగా
త్రా । నరకాసురకంసాంతక । హరిముఖ్యస్తవ్యా భరితసుదేస
తా ॥ మాలిని ॥ నియమమునిర సద్యోనిత్యసత్యాత్మనిద్యా । సరసనుతి
విధాతా సత్వసంతుష్టభూతా । సురమునిగిరిమార్యాస్తోమ రాకాగగ
మ్యా । గుణనిబంధకలాపా గోపికానందరూపా ॥ ... ... *

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్రకరుణా ప్రసాదంబుకసితాసిలానశాంశి
ల్యగోత్ర పవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్ర వినుతగుణాఢ్యర్యమల్ల
నామాత్య ప్రణీతంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను మహా
ప్రబంధంబు నందు వ్యాసుండు సర్వ ప్రపంచకారణంబు
మనంబగుటం జేసిత న్మనస్సంగంబు కారణాచార్యాను
గ్రహంబు నం జేయవలయును నిధర్మజునకుఁ జెప్పి
టయు ధర్మజుండు గురు మాయాసంసార విరక్తుఁ
లం జెల్మమని యడుగుటయు వ్యాసభట్టార
కుండు మాయావరణ శ్రీమాచారపరత్ర
క్షుండు సద్గురుం జేరవలయునని చెప్పుటయు
నన్నది ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీరామజయము.

శ్రీ రా మ స్త వ రా జ ము.

కృతిసమర్పణము.

శ్రీ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

క॥ దేవాసురోత్తములకు శౌనకాదిమహామునులకిట్లనియె నట్లు వ్యాసుం
డు ధర్మజుంగనుంగొని యిట్లనియె । క॥ రాకేందువదనవిరక్తి మహా । రా
జ్ఞానసహితాదిమోక్ష రాజ్యాపేక్షక్ । రాజనిసయోగసిద్ధికి । రాజిగదిసు
గంగవలయు రమ్యముగోపిక ॥ సీ॥ అనసిశయియాయత్త్రమోక్ష కాశా
మునుముక్షులకు నేతినేతివాక్యాల శరీరబుద్ధీంద్రియప్రాణభూజలాగ్ని పవ
నాకాశాదిబహ్వర్ణగంధహాప । సమూడసంసృతి భ్రమలవిశ్వంబెల్ల జడ
ము నృశ్యంబు నశ్వరమునగుట । యిది యేమియనుగాను యెట్లకోనిన్ని
టుగలసిన యేలిక నేగానుకాను । మరియు నెవ్వండని నయలమరగిమరగి।
కాలెడింట్లోని వాడట్లు బైలుచేసి । నట్టిమూర్తియు నెంపునునిను మ
డింప । తన్నుదాగన్న గురు జేరదలచునప్పుడు ॥ సీ॥ జడివానబట్టినచా
ద్దునవాదించు నట్టిచదువులపోరుగట్టిపెట్టి । యుదరపోషణ కొరకొడిగ
ట్టినట్టి యాంధయాహ్వముల నెల్లవదటగలిపి । నానావిధన్యాయనట న
లుతనచే జెగాని యొండోరులదిగానిజరగి। యేలోకసుఖములు బైలుప
చారములోను లౌకారముకాలో తెలెంగి । దేహనర్త్యాశ్రమా చారదేశ
కాల । రూపరేఖాభిమానముల్ కోసివిడిచి । పిన్నపెద్దతనంబులు పింజిగ

ంపి। సూర్యశతప్రకాశనేయ మోక్షప్రదతేజ ॥ గీ॥ పద్మాసనగుండ్రం
ముకొంపింపఁజేసి । పాదుగామనస్థిరపాదుగాఁగ । సన్మునిద్వారానగస్వ ధన్యులై
వ్యాకరన। వారెపద్మాసనమునమునుమతిని ॥ మఱియును ॥ సీ ॥ ఏజాతివాఁడై
ననేస్థితివాఁడైన రేజాతివాఁడైన నెన్నడైన। రాజయోగమార్గ రాజ్యశ్రీ
మిస్తుందై వలిసావులలో స్మరణనీయసాధు । లోకమాయమాయసంగలలో కాం
క్షమయము నైనయము పెన్నాబ్బ యన్నిండి వెలుగు । లోకేశమైయుంత
లో తనువునమర్చియున్నదన్నదీయునినవుండి । హాయికినిర్వచి
త్సుఖోపాయుడగుచు । యోగనిద్రాసాధ్యమైయున్న యోగనివుంచు । శా
స్త్రవిజ్ఞానసన్న మాఱుాకోపాజ్య । పాదసేవ్యము నాశంపెడునసునిం॥

సీ॥ గురుకులవాసంబునేకనముచితాసనసంబున నుండి కాయంబునిక్కి ।
యురగంటిమాయను గెరవాపి మఱిని హ్రస్వమునను బూజన మొనర్చి।
దృష్టిజపాజపకృత్యముననిల్పి నాడిలితక్కి మేల్కొలిపియుండు । పవన
చిత్తంబులుభ్రమింపగ జగత్ప్రాణంబు నిలిపియంబు డిస । పరమమొన
ట్టి యుపలోపనదవినొంగ । నాదనేదముద్రికలూనినట్టి । రాజయోగ
మనస్కోన్మనీజితార్థ । తుర్యపునుస్వంపుకారణాచార్యసగుడు ॥ క॥ యోగ
సిండ్రిమహిమలిట్లని । వాగింపఁగనిక్కెనన్న నాసన్నుకైనా । భోగీ ద్రింతి
కినైనా । యోగదిదియునంగనశమెయూతునకైనకా ॥ సీ॥ ప్రణవనాదస్వ
రూపముదీర్ఘఘంటికారనముసబ్రహ్మరంధ్రమునమ్రోయు । బ్రహ్మరం
ధ్రధ్యానపరవశంబున ముక్తికాంతనెదుర్కొనికళలదేల్చి । కళలంటియు
పరతిగరగి బిందువుజారసమరసానందాబ్ధిచంద్రుడగును । చంద్రకాంత
పుకోటిశశికిరణంబులుజారి కస్వరమందు చెంబునొంది । సర్వశాంతి వ
హించినిశ్చింతుడగుచు । ధాత్రినవఘాత పేషావతాపుడైన । సద్గురు
స్వామి సేవించుసజ్జనుండు । పరమభాగవతారాస్యపాలుపధిప ॥ గీ। కం
టిదృష్టిచేతగనువిశ్వమెల్లను । దర్పణంబుగగ్గనన్న గనును । ఆత్మతత్వ
మార్గమారీతిగనవలె । నార్యదర్పణంబునందుభూప ॥ చ॥ గురుకరుణా
కటాక్షమున కున్నదితుంపగుభాగ్యశాలి కిరి। చరణసరోజరేణువులు
శంకరవిష్ణువిధాతలాదిగా । శిరమునదాల్చియంచినుతిసేయుచుఁబ్రోచుచు

కాంచివెంబడిఁగ । దిరుగఁగవానికిఁగాదులను దెల్పినసాధ్యములున్న వేన్న
పా ॥ గీ॥ ఇట్టిగురుని జేరకెన్ని పోకలుబోవ । చిత్తశుద్ధిలేదుచింత పోదు ।
మాయమాయలాడిమటుమాయమంత్రాల । దొలఁగిపోదునాత్మఁ దెలియ
నీకు ॥ సీ॥ కనుసంటమేలొక్కకగడ్డము ల్పెంచినబూచిబూచనిమాయబో
నె వెరచి । గురుసేవ సేయక గొట్టడై తిరిగిన చీరలేదనిమాయచిగ్గుపడునె ।
తన్నుదాఁ దెలియక తలక్రిందుగాబడ్డ విద్యవాడనిమాయచోద్యపడునె ।
యానందమొందక నాలుబిడ్డలవీడవోసకాడనిమాయగోసిపోనె । యం
త తాఁగాక దేహంబునాగ్రహింప । శూన్యగాడనియీమాయదైన్యపడు
నె । తెలివినొందక నూహారసలమటింప । దేశగీడనిమాయదాదిరుగబడు
నె ॥ క॥ ఎన్ని విధంబులనైనను । నున్నదియున్నట్టికన్న యోగులసేవఁ ।
లన్నే తానెఱుఁగక పోదన్నా మాయాప్రపంచమంతయుదాన్నై ॥క॥ ఈరీతిత
న్ను దాఁగను । కారణగురుమూర్తిఁ జేరిఘనవినయవిధే । యారూఢినిశు
శ్రూషలు । నారయనలుపంగవలయునవిమెట్లన్నఁ ॥ గీ॥ పరమగురుజే
రి ద్వాదశాబ్దములు లెస్స । నాత్మయనుసంగమునుస్థానమనగమఱియు । ప
రగసద్భావమునునసబడినయట్టి । నాల్గువిధములశుశ్రూషనడుపవలయు॥
సీ॥ నాల్గుశుశ్రూషలనడకలు వేర్వేర విభజింతు వినవయ్య విమలచరిత ।
యాచార్యాభిమతపదార్థానుకూలము సేయునది యాత్మశుశ్రూషలనడు
పవలయు । ఆపాదమస్తకాభ్యంజనాతిథ్యములననంగ శిశ్రూషలనగనొ
ప్పు । క్షేత్రగృహారామసీమలనరయుటల్ స్థానమఁగ శిశ్రూషలాడలా
మొ । తాతదైవంబుతల్లియుతండ్రికర్త । యేడుగడయునుగురుఁడంచునెం
చిభక్తిచేయసద్భావశుశ్రూషసిద్ధమిట్టు । లెఱిగినడుపంగవలయునుగురు
నిజేరి ॥ క॥ ఇటువలె సేవలు సేసే । భటునకు బోధింపవలయుపరమగురుం
డా । కుటిలప్రపంచభావన । నటలన్నియుఁ దెలియశాస్త్రసమ్మతినసఘా॥
సీ॥ ఎఱిగిమెఱుంగనియిబ్బంది తెల్విఁకై మెదురెఱుంగకయున్న మెరుకబైట ।
నిలుచున్న చాయనుపోలి కారోపింపబడు కల్పితుం డహంభావమునను । జి
చ్ఛక్తితో సదాశివుడన బడుకల్పి తాజ్ఞానభావమాయాస్వరూపు । మఱి
యునాప్రకృతిమూలచరణవిక్షేపమాశక్తులవ్యామోహాబాడజూడ॥ తనకిం

దభావమనిపించుకొనును మొదట । మాననరణశక్తిం దహాంబునకృతి ।
భావమునపరాశక్తి తోఁ బరమహేతు। వనగ నెంచెపుష్కల్పితంబవ ననినాథ॥

మాయావిచారఘట్టము.

క॥ పరమేశునియవయము నే। బాఁరిపోఁవిన్యక్షేశక్త మూడహామబులని ।
మారియాకారంబై దా । బౌరగెను మహాత్త్వమునగ స్పర్శ్వరనునా॥ గీ॥ అం
దహంకారములమూఁటియంపునఘను । నైన ఘూర్ణయహాంకృతియందు
విశ్వ । కారణాఖ్యాతి మోగుణాకల్మినాడి । శక్తి యోగ్యానవిక్స్రతి పూర్ణగొయు
నంగ ॥ గీ మరిజగత్తూన్యత్మ్ర దేహాత్మమునకృమోహా । ననస్థూల జనాహా
మునునశిఙనవిక్రృతిర । భోగులరంబునిచ్ఛాశక్తియోగునందు । నవధేహా
రణ్యాగర్భుంపటంచుౢబుధులు ॥ గీ॥ మోహావిక్రృతిమస్త్ర మూహాహానకా
కా । యహాముపిస్వదేహాయురియాసాత్త్వ । నంబస్థానశక్తిగంపిపిరాబు
దు । ఘుంటిపిష్టూపిననుష్ఠిరాత్మ ॥ సీ॥ కప్పిరెను హెస్యంచుకలునించిర్తిత్వం
బువలనబీజభూతములకుబీజ । మూలయోగులము నద్దేహాదిత్యాగిష్పంబు
కర్మేంద్రియములకునంగనాత్వ । కుంచూవిరాగ్యపూరపు నవ్విశ్వవ్యాఘ్రా
నేంద్రియములబీజంబురాజసగుణస్థవ్యక్త్యారనరగసంస్థికరణమునకుబీ
జంబుసమతననే । యఘులదేహేంద్రియాసమస్త్రమగలగును నే । జీవహా
సంబులై ప్రవేశించితాన । మరిక్రియాశక్తియుక్తమని మనుచిరెన్ను । బు
ద్ధికల్పనభ్రాంతిచేపునుఘుపయ్యె ॥ నానాదేహభోగ్యాధులు । నానాత్వ
భ్రాంతినొందిన నాకిడనుచుఁ । నానాభిమానములచే । నానాహంబు
లాయెనారాయణుడే ॥మ॥ కలలోకవృషుబుద్ధికల్పనమువికానమగప్పించు
పో । కలచిదూర్పుడుదానెనిర్మలనిరాకారుంపునై యుంకియుఁ । కలి
మిఁ లేమినిజెందుచుఁ వివిధసంకల్పాకృతిఁ బంధము । నానానాహనధ
జాతుజాలములునై తోఁచుఁ జగత్కార్యమై ॥ మ॥ కనకంబానకటనే
కభూషణముల్లె గాన్పించుమాగణంబునఁ । ధ్వనిబానొక్కటివాక్యభే
దముల భేదంబై నచందంబునఁ।మననాకారవిచిత్రితత్వపుల్లభ్రాసతే
జంబుతా । గనుపట్టుంపకలంబునే చునసజమూఁడుర్గంపహాహహాసా । క॥

మే బ్రహ్మమువ్యతిరిక్తము । పరికింపగ లేదునీదు భావములోనన్ । జెను
వెంచబోకుసర్వము । పరమాత్మునిగనుచుజూడు పాండవముఖ్యా ॥ క॥
కౌంతేయాగ్రజధీవి । శాంతికిసర్వంబుజూడ బ్రహ్మమయంబై । సం
తోషమిచ్చుమోక్షుని । కెంతయుసుఖమీదుదుఃఖమిచ్చినభంగిన్ ॥ క॥
శ్రీరామపురుషులంచుం । జాలాభేదంబులెందుజనునెవ్వడైనా । బాలుం
డు వాడెయాచం । డాలాంతముబ్రహ్మమంతటనుసరిభూపా ॥ క॥ బాల
వృద్ధాప్యస్త్రీ । బాలింబులెవ్వడైనసద్గురుకృపచే । వాలాయముతెప్పె
రుగిన । నాలోకింపంగనెంచునతడుత్తముడా ॥ క॥ తనుమాత్రమెరుగు
కొరకై । తనపాత్రాపాత్రమెనడుదలపోయునొకో । తనపట్లనెవడుపా
పుడౌ తనువారక్షించుకన్న ధర్మముగలదే ॥ క॥ నిందుకపరమాత్ముండి
ల । బుందంగాయెరుగలేకయోగులమనుచున్ । యెండలవానలమంచు
ల । నుండగమోక్షంబెతనకునుశ్వరమణా ॥ సీ॥ మౌనులై కొందరుమాట
లాడనివారు కొందరుమంత్రముల్గొణుగువారు । కొందరుతీర్థయాత్రం
దోళులగువారు కొందరాకలముచేగుంచువారు । కొందరే పొద్దులోకుల
కేడ్చువారనుచలికివానకుకొందరోరలుకువారు । తపసులై కొందరుతలక్రిం
దులగువారుముక్కులుకొందరుమూయువారు। నిన్ని తెఱగుల నెందరు నెన్ని
పాట్లు । బడ్డసంసారమేగానిబ్రహ్మబోధ । మార్గమదిగాదుసర్వంబుమ
రచితన్ను । సద్గురుత్వంబుగాగన్న జాణయోగి ॥ క॥ నానావిధదృశ్యం
బులు । నానాయని నీతివాక్యసటనలచేతన్ । వాని దొలంగగ ద్రో
చిన । తానుందానొనులేని తానేనిలుచున్ ॥ గీ॥ వాసనాత్రయమానన
వశములేక । తత్వబోధంబు తెలియంగతలపు లేదు । అందువాసనాత్రయ
మునుసడచిపుచ్చి । పొందవలెచిత్తజయమునబోధరూపు ॥ వ॥ అందువా
సనాత్రయమనో నాశలక్షణండెట్లంటేని ॥ క॥ లౌకికమెరిగినడవని । పోక
లుగారాదటంచుబుధసభలందున్ । లోకానుసారిగాజను । నాకుమతియె
లోకవాసనాఖ్యుడు దెలియన్ ॥ గీ॥ చదివిచదివివాటిపదములయర్థంబు ।
నెవకినెవకికర్మవివశుడగుచు । వెఱ్ఱినెఱ్ఱినిష్ఠవెతనొందుటేజూడ । శాస్త్ర
వాసనంచుసర్వవిదులు ॥ గీ॥ కాయపోషణంబుగంగానదీస్నాన । మా

దిగాగఁగల్గునఖిలశౌచ । ములును దేహవాసనలుమూఁడునుసవాసు । లె
గిలినదుచుచుండుధర్మచరిత ॥ ఉ॥ కావునవాసనాత్రియముకొప్పక సన్న్యసిం
నిందులోపలన్ । జీవుఁడు చెందులోఁలతను జన్మగణోతెలయెంగెమూఁత్రియమ్।
వావిరియెంచగాఁరికపాపములూడటహీనజన్మమి । ట్రీపదనీతముల్విడువఁ
నెవ్వఁడెమంగునతఁడుజ్ఞుఁడా ॥ ఉ॥ లోకములో సదేంధులో పదుఁబ్రాగు
వంగఁగోరునా । పోకలులోఁనత్రయములమూఁత్రిప్రకాశనుదానునాత్మగా ।
జేకొనిసల్పుతీర్థములుకోలముతేలనటంచువాసనల్ । గ్రకొనసుండువారి
లధికారులుమోక్షమునొందఁగాఁగ్రవా ॥ క॥ మననసేవన్యజగించులు । మ
ననన్యతిరిక్తమైనమాయలుగంటే । మన నేసజ్జనసంగతి । గినగాఁమాన
సజయంబుగల్గున్ప్రపాలా ॥ అంత ॥ గీ॥ తను నెనుగగాఁనుతెలుపునటు
ను । దృశ్యమాఁగఁ మెల్ల నెత్తియుబుసు । నన్న ఃస్మతెన్వనాతితెయుంబు
గగల్గు । పాండవాధ్రిచంద్రసార్థనేంద్ర ॥ సీ॥ జాక్షేంద్రియములకుపాత్రణం
బులాత్మగాదిన్నిటినెరిగెడియెరుకయాత్మ । తానత్రియంబులుపులుపునా
త్మగా దిన్నిటినెరిగెడి యెరుకయాత్మ । ప్రాత్రిమిత్రికళత్రిభూమ్యాదులం
త్మగా దిన్నిటినెరిగెడియెరుకయాత్మ । ప్రష్టాంగయోగానిష్ఠలునాత్మ
గాదిన్నిటినెరిగెడియెరుకయాత్మ । యట్టియాత్మనీవుయఖిలంబులనునీవు।
నీవునేనటన్నభావమీవు । గానవేసులేదుకైవల్యపదమాఁగఁ । మేనటం
చుదలచునెరుకనీవు ॥ క॥ వినుమిన్విధమునఁజెప్పన । మునినిచెన సుధర్మజుఁ
డుమోదముతోడన్ । వినయభయభక్తిపరుఁడై । వినుపింపఁడంక నేమి
వినగానలెనో ॥ గీ॥ అనుమధర్మజుండునాఁపరాశరసూను । తెలిపెబలుకు
నవుడుతోలుతదేహ । తత్త్వమాఁగఁ మెల్లతగఁజెప్పఁగోరకున్నె । వినుము
టంచుబల్కె వేద్యుఁడోడ ॥ క॥ జీవేశ్వరతనువులునా । ల్గింపథమునింగ
నీనుసఖిలముదెలియన్ । భావింపఁబ్రహ్మబోధము । నీనైయుండంగనన్న
నిర్మలచరితా ॥

జీవేశ్వరతనుచతుష్టయఘట్టము.

వ॥ మఱియు జీవేశ్వరతనుచతుష్టయలక్షణంబెట్లనిన ॥ సీ॥ స్థూల
స్థితికర్ణజిహ్వాఘ్రాణములునైదును జ్ఞానేంద్రియంబులై పంచవసనములైన । పాయు

యూనావస్థవాణివాక్కులునై దుజ్ఞాతాద్రిబంధులజాడలై దు । త్సోజలాగ్ని
పవనాకాశమహాభూతపంచీకృతకరంబపంచవింశ । తిప్రకారస్థూలదేహ
మిందుకవస్థజాగ్రత్తునేత్రముల్ స్థానమనయ । యుక్తభోగంబుమరిక్రియా
శక్తిరాజ । సగుణములువిశ్వుడభిమానితగనకార । మరయమాత్రక
యూత్మకీవాత్మయుతడె । వ్యావహారికజీవుండుభూనరేణ్య ॥ క॥ స్థూలం
బీపదిసంజ్ఞల । జాలముతద్వాసనావశతసూక్ష్మాంగం । బీలోననిమిదిపుర
ముల । చేలలితంబగుప్రియోక్తిజెప్పెదవినుమీ ॥ సీ॥ జ్ఞానకర్మేంద్రియం
గులుమానసాది కరణములునాల్గుతమమునుకర్మకామ । ములునుభూతం
బులును బ్రాణములునుగూడి । యష్టపురములనింపుగాంగమగునృపాల॥
సీ॥ కలలవస్థలునుస్కకంఠమిచ్ఛాశక్తి జనుండభిమానితసదసాత్వి । కం
బుకామనుమాత్రికయును స్వేచ్ఛాభోగమందులవ్యాపకమయిన యూ
త్మ । యంతరాత్మవునతండు ప్రాతిభాసికయాత్మడీపదిసంజ్ఞలందులింగ ।
కాయమిాస్థూలసూక్ష్మద్వయాంగంబుల కారణంబగుటచేకారణాంగ
మగుననిదురందుసర్వేంద్రియంబులడగి । యొర్పుగలిగినభంబుండనేర్పు
డంగ । నన్నవచనంబునగుటనీశగ్నిగలడె । యిందులకుపాత్రమైధాత్రి
యొనగునయ్య ॥ గీ॥ పంచవింశతితత్వంబునెంచనిట్లు । లగునువటబీజగ
తికారణాంగమింద । నవస్థసుప్తియుహృదయంబువాసమగును । ప్రాజ్ఞు
డభిమానియిందుకుద్రవ్యశక్తి ॥ క॥ కనానందముభోగము । ఘనతా
మసగుణముమాత్రకమకారంబౌ । వినువ్యాపకాత్మపరమా । త్మనవత
దేపారమార్థికాత్ముండధిపా ॥ క॥ కారణమిాపదిసంజ్ఞల । మీాఖునవ
స్థాశ్రయములునునించినవక్తే । కారణతనువునకుమహా । కారణమను
దేహమింకగనుమనరేంద్రా ॥

వ॥ ఇట్లవస్థాత్రయంబునకు సాక్షియై కారణంబునకు మహాకారణం
బు శరీరమెట్లన్న పంచభూతోత్పత్తి హేతువులగు సద్యోజాత వామదే
వాఘోరతత్పురుషేశానులును పంచబ్రహ్మశరీరంబులును పంచభూతంబులు
నివృత్తిప్రతిష్ఠావిద్యాశాంతిశాంత్యతీతపంచకళలుపంచవిషయంబులు ప
రాశక్త్యాదిశక్తి జ్ఞానశక్తి క్రియాశక్తి చ్ఛాశక్తులుప్రేరకస్వభావంబులైన

పంచప్రాణంబులుపంచాక్షరమైనంచేంద్రియంబులు బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేశ్వ
రసదాశివులనుపంచకరాంతఃకరణంబులిట్లునవమై దుతత్వంబులం
గూడికారణశరీరంబగునిందుకవస్థతుర్యంబభిమానిప్రత్యగాత్మజ్ఞానశక్తిశు
ద్ధసత్వగుణంబుమూర్ధస్థానంబునాదంగిభోగంబుఓంకారంబుమాత్రకవీని
యందువ్యాపకంబగు నాత్మనిర్మలాత్మయతండు కూటస్థచైతన్యుండిందు
నోంకారంబుండుటనదియెమూలప్రకృతియాంపదసంజ్ఞలుగలద మహాకా
రణంబను దేహపీఠనుసదసంఖ్యాసంజ్ఞమీదజ్ఞప్తకళామాత్రంబుగావిశే
షించినదియె తుర్యాతీతంబిట్లు జీవతనుచతుష్టయంబికనీశ్వరతను చతుష్ట
యలక్షణం బెట్లన్నపృథివ్యాప్తేజోవాయ్వాకాశచంద్ర సూర్యాత్ముల
ను అష్టమూర్తులీశ్వరునియొక్క విరాడ్రూపంబగు స్థూలబింబములను
తృతీయవస్థయభిమాని బ్రహ్మక్రియాశక్తిరాజసాహంకారంబు సూ
ర్యస్థానంబుసర్వకర్తృత్వభోగంబుకారంబు మాత్రకవీనితోడగూడిసక
లంబగునాత్మ భూతాత్మయాత్మోమ్మువ సంజ్ఞలంగల విరాట్పురుషుండింకస
కలభూతంబులుకారణంబగు హిరణ్యగర్భశరీరంబెట్లన్న దశదిక్కులు
శ్రోత్రంబులు, వాయువుత్వగింద్రియంబు, సూర్యుండు నేత్రంబులు, వరు
ణుండుజిహ్వేంద్రియంబు, అశ్వినీదేవతలుఘ్రాణేంద్రియంబు, వహ్ని
వాక్కు, ఇంద్రుండుకరంబులుత్రివిక్రముండుపాదంబులు, బ్రహ్మగుహ్యంబు
మృత్యువుగుదంబు జ్ఞానాంతఃకరణంబు, మనంబుచంద్రుండుబుద్ధిబ్రహ్మ,
క్షేత్రజ్ఞుండుచిత్తంబహంకారంబురుద్రుండు, నీచతుర్దశదేవతలతోడగూ
డినది హిరణ్యగర్భశరీరంబిందులకవస్థితివిష్ణువభిమానియిచ్ఛాశక్తిసాత్వి
కహంకారంబుచంద్రస్థానంబు సర్వపాలకత్వభోగంబుకారంబుమాత్రక
వీనితో వ్యాపకమైన యాత్మసూత్రాత్మ యాత్మోమ్మిదసంజ్ఞలంగలదహి
రణ్యగర్భశరీరంబగు, నీవిరాడ్ఢిరణ్యగర్భాదులకుగారణమైనదన్నై యింద్ర
స్వరూపంబైనయవ్యాకృత శరీరంబుకనికిప్రళయావస్థరుద్రుండభిమా
నిద్రవ్యక్తితామసాహంకారంబును నగ్నిస్థానంబుసర్వసంహారభోగంబు
ను మాత్రకమకారంబును వీనితోడంగూడి వ్యాపకంబగునాత్మశుద్ధాత్మ
మఱియునవ్యాకృతంబనమహదహంకారంబనుటనవిద్యాగర్భంబు

ను బిందూపాధిచేచిద్విలాసంబై పంచభూతంబులకుం గారణంబగు మహి
రాడ్ఢిరణ్యగర్భయవ్యాకృతులను యీశ్వరమాయోపాధిశరీరంబులకు సా
క్షిస్వరూపంబగునదియు మూలప్రకృతియుడీశ్వరాత్మసంబగునదియు యనాహ
తనామంబునునదియు. పంచబ్రహ్మంబునునదియు పంచభూతంబునుయట్టి
మూలప్రకృతిశరీరంబునకును సర్వసాక్షి యీశ్వరసంజ్ఞమని శుద్ధసా
త్వికాహంకారంబు జ్ఞానశక్తి బ్రహ్మాండాంతస్థానంబు సర్వకర్తృత్వస
ర్వపాలకత్వ సర్వసంహారకత్వ సర్వనియంతృత్వ సర్వభోక్తృత్వసర్వే
శ్వర్యాదిషడ్గుణైశ్వర్యంబై భోగభోంకారంబుమాత్రకయందులవ్యాప
కంబగునాత్మ మహాత్మ యనాత్మాభిమానిసంజ్ఞలంగలది మూలప్రకృతిశరీరం
బగు నీపిండాండబ్రహ్మాండంబులగు యష్టశరీరంబులు వాచ్యార్థంబనుపెం
చుకొను నీశ్వరరూపంబిది దృశ్యంబు వీటికిసాక్షిస్వరూపంబగుచిత్తు యూ
యనిమిదింటిగూడిన జ్ఞానోపాధిచేత శబలబ్రహ్మంబనిపించుకొనుచు వీటికి
సతీతంబగునదియు యీశ్వరునితుల్యాతీతంబట్టి జలశర్కరన్యాయంబున
నిత్యముక్త శుద్ధబుద్ధస్వభావన సత్యప్రజ్ఞానఘనసచ్చిదానందనిత్యపరిపూ
ర్ణంబగునదియె నిష్కళబ్రహ్మంబదియె నీవనియనిపదంబు చెప్పను నది
తత్వమస్యాదిమహావాక్యలక్షణంబు తత్పదత్వంపదలక్ష్యార్థంబు ననిపదం
బఖండంబుగాబోధించునట్లుగుటంజేసి తత్పదవాచ్యార్థంబగు జీవేశ్వరాద్య
ష్టశరీరంబులు దృశ్యంబయె జగత్పరబ్రహ్మస్వరూపంబవై సుఖంబుండుమని
మరియు నిట్లనియె ॥ గీ॥ అఖిలవ్యాపకంబైన జీవాత్మునంత । రాత్మసం
నాగమునననంటియుంటకుండ । యలరుజీవాత్మపరమాత్మయంతరాత్మ ।
వ్యాపకీర్కిసాక్షియూనతదెభూప ॥ క॥ నదియందునోడనడచిన । నది
పొంతలనున్నదరులునడుచుచు నబ్బుల్ । గదలినచందుమ్రగదలును ।
గదలినజలమందునడుసు గదలినరీతిన్ ॥ క॥ దేహంబుచావుపుట్టువు । దే
హికిననునట్లునాత్మదవ్యంబైనన్ । దేహోద్యవస్థగలిగెను । దేహియునను
గాపురంబు దెలియకనధిపా ॥

క ॥ శ్రీరామునిమనుజత్వము । పూరంబునదోలగ ద్రోచిదారయ
గనిదే । నారామునకుకైవడి । నారయఃపూటష్ఠ మాత్మయుండైక్యము

గుణ ॥ క ॥ పదిదాటిపదుగు రేగుచు । తుదికను లెక్కింప మరపతో విన్నం
ద్రింకణ । పదగుడు లేని నీవే । పదియూవాపట్లు జీవపరమైక్యంబుల్ ॥
మ ॥ జననాథావిపరీత సంశయముం జ్ఞానంబు విష్ణుత్రియం । బనగాము
క్త్రికివాటి నిందోలగిబ్రిహాసంపవారాశిలో । మనసుల్ నీరిగ నోంలాపు
నిదియేమర్మంబు సత్యంబుగా । వినుమీనికికి జీవసంస్కృతులు సోకణ రా
వుయూహింపుమా ॥ క ॥ వినవోయు ధర్మనందన । తనుదాగినుగోనుట
కంటెధర్మములేదై । సనుదై రాగ్యంబు పరతి । యునునలెలేకున్న నాత్మ
యోగముగలదే ॥ క ॥ యున్నెలజెప్పనేలయును । తన్నే తానెసగు కోస
కుతనకన్యంబై । గన్నదియంతాదబ్బగ । నిన్నేనీనెసగలేన నిక్కంబధి
పా ॥ క ॥ ఈరీతినెపుడుగాజూ । పాకెక్షిపింపాంపమూది బ్రహ్మాండంబుల్ ।
నీరుగజేసినవాడే । నైనాగ్న్యపరతుంగు వాడుస్వపాలా ॥ క ॥ పలు
మాటలపనియేమిక । గలవంటిది మాయదీనికలలోనైనా । గలవనిజూ
డగబోకుము । కలిమియు లేమియును లేనిగాన్పు సభూపా ॥ క ॥ సకలప్ర
పంచంబునువా । చికమ్మని వెలిసిన నటువంటిచిన్మాత్రిజ్ఞ । స్తికశామా
త్రింబేనను । చుకంలకము లేని యోగిసుభ[illegible]గ్యపగుణ ॥ సీ ॥ సంసా
రియగువానిజన్మంబు భీవృథా సంసారియగువానిజాపిపోతసంసారియగువా
నిసంగంబుకోరగామిసంసారియగువానిపాటిలూటి । సంసారియగు వానిసం
పదలాపదసంసారియగువానిజదువుజాలిసంసారియగువానిసౌఖ్యంబుదుఃఖ
ంబుసంసారియగువానిజాతిసడత పాపసంసారియగువానిబ్రతుకులతుకు । దై
న్యసంసారియగువానితవులుతెవులుకర్మసంసారియగువానికాంక్షవలధిరో
షసంసారియగువాని ఋజువువెతలు ॥ సీ ॥ సంస్కృతికడుదుఃఖ సంతాప
హేతువు సంస్కృతియతికూరసాహసంబు । సంస్కృతిదుర్దోషసంగమలా
భంబు సంస్కృతిదుష్కర్మసంగరంబు । సంస్కృతియూశాపిశాచపకారంబు
సంస్కృతిదారిద్రిసంకటంబు । సంస్కృతి దేహాత్మజగ్ధ రీభూతంబుసంస్కృతిపా
షండసమ్మతంబు । సంస్కృతియరోతమూలంబుచంచలంబు । సంస్కృతియ
నారకంబునుజాలిజాలి । సంస్కృతియ ధర్మఘాతియుజన్మహాని । సంస్కృతియ
సర్వవేషలుజనులకెల్ల ॥ సీ । తనువెత్తుటకుపూల దాపసబవిశారనెరిగి

యుసిగ్గేల నెరుగడకట । పుట్టినప్పటిదిపొందిన నెళ వేదియున్న తావెక్కడ
నెపలు లేదు। యింతయుజూడంగ హేయకరంబునుముట్టంటరోతలమూల
మిట్టు । లుచ్చరింపగరానిముచ్చబ్రతుకులకై నిక్కమె తానుమానిసిన
టంచు । సయ్యతమోనింటనుండగాసర్వమగునె । శుక్లశోణితమిశ్రిమా
స్థూలదేహ । కారణంబైనలింగాంగఘాతియగుచు । చిత్తబయముసత
న్నదాజేరవలదె ॥ క ॥ వేయేలనొక్కమాటను । మాయాసంసారమె
ల్లమడియించుటకై । మాయముజెప్పెదమనసే । కామేంద్రియవిషయకా
ర్య కారణమనఘ । క ॥ మనసేమాయాజగములు । మనసేసంసారదో
షమార్గముసర్వం । బునుమనసేకానిమరే । మినిలేదనుచునెఱింగిమెలగు
నృపలా ॥ సీ ॥ మనసయాసంసారమాయావికారమ్ముమనసయాలౌకికమ
హిమలన్ని । మనసయాపాపంబుమనసయాపుణ్యంబుమనసయాలోకాది
మత్సరములు । మనసయాజీవులుమనసయాజనములుమనసయాసుఖదుః
ఖమలినములును । మనసయాస్త్రీలునుమనసయా పురుషులుమనసయా
యఖిలాశ్రమంబులెల్ల । మనసుగాకున్నదొకటైన మాయలేదు । మా
యగాకున్నదొకటైనమనస్సులేదు । యఖిలజగముమనోమాయలగుటదె
లిసి । బ్రదుకనేర్చినవారలుబ్రహ్మవిదులు ॥ క ॥ వృథలుసుమీసంసా
రము । వృథలుసుమీపుణ్యపాపవితతిజగంబుల్ । కథలుసుమీపురుషా
ర్థము । బుధులుసుమీవీటి నెరుగుపుణ్యులుధరణిన్ ॥ క ॥ అపరిమితా
నందంబుల । నుపశాంతిని బొందకున్న యోగులువిబుధుల్ । విపరీతసం
శయంబుల । చపలంబగుధర్మతన యసజ్జనవినయా ॥ క ॥ రానీకుచిత్త
వృత్తులు । పోనీకుసమాధి యందుబుద్ధిదలిర్పం । గానీకు యోగవిఘ్న
ము । లేసీకువిచారమేమి తెలివందిన్నృపా ॥ ఉ ॥ శ్రీగురుపాదపద్మము
లుచిత్తము నందలపోసివిశ్వము । న్వేగమెకాల్చివేసి తెలివేపరమాత్మ
పదంబటంచుపై । పైగుఱిమేరలేని సుఖమందుసమాధిని నోలలాడునా
యోగియజీవముక్తుడుసుఖోన్నతుడెందునుధర్మనందనా ॥ చ ॥ గురుకృప
గల్గిబోధమొనగూడిపరాపరవస్తువైనయా । యెఱుకబయల్దిలంచిమదినేక
ము సేయుచుసంశయంబులన్ । దొరగినజీవముక్తులకుదుర్జనసంసృతిదో

షమెన్నడుఁ । బూరయుడుచిత్తవిధ్రిమముఫుట్టదసుమ్మిన్నపాలచంద్రి
మా ॥ చ ॥ చదువులు పెక్కుగాజదివిశాస్త్రవివేకము నేర్చిధర్మము । ల్మో
దలగు యోగవిద్యలనుబోధలనెన్నిటివిజ్ఞప్తిగనఁ । మృదువగు రాజయోగ
మునిమేషణమాత్రిము బొందకుండిన । న్వదలగుచిత్తసంశయము వాసన
యుఁ జెడదయ్యధర్మజా ॥ గీ ॥ సాంఖ్యతారకయోగసంజ్ఞలనెఱింగి । రా
జశివయోగసంయోగరామరాజ । ఖేచరియు క్రసాంఖ్యలక్ష్మరతుండు । నా
డవేదాంతవేదనిర్వాహకుండు ॥ సీ ॥ ఉత్తరశాంభవియుత్తుండుముక్తుఁ,
డుపరమవిద్యాధురంధరుడుగురుడు । తుర్యసుఖానంద ఘనుడుండునార్యుం
డుబ్రహ్మానుకూలసంభ్రిముడుసముడు । నాదాంతవిద్యావినోదుండుమో
దుండు పురుషార్థ నటనసంభోగి యోగి । కూటంక పట్టానగూఢుడారూఢుం
డుదృగ్దృశ్యరాగ వర్జితుడు మితుడు । నేనివేదాంతసిద్ధాంత వేద్యుడా
ద్య । డాత్మసుస్థిరచిత్సుఖోత్సాహి దేహి । నిర్వికల్పసమాధి నిష్ఠితదా
త । కారణాచార్యసేవాధికారిసూరి ॥ సీ ॥ మనసుదీరినవాడు మనసు
దీరనివాడు గన్నవాడున్నట్టిగన్నవాడు । గలుగకుండినవాడు గలగకుండ
నివాడు లేనివాడునుగల్గిలేనివాడు । బైలుదేరినవాడు బైలుదేరనివాడు
యెరుగువాడెదురుదన్నెరుగువాడు । కన్నెఱుగనువాడు కన్నెఱుగల
వాడు గానివాడంతయేగానివాడు । ధీమనశ్చిత్తహంకారరిక్తశ్శ్రీద్రష్ట్ర్వ ।
వేకలత్త్వార్థలక్షిత విద్యవాడు ॥ సీ ॥ ఆకాశపంచకాభ్యాసుపంత్రత్త్వ
భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుపంత్రత్త్వ
భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుపంత్రత్త్వ
భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుపంత్రత్త్వ
భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు । యతడెయూకాశ పంచాంగమైన
వాడు । నతడెయూకాశ వాసియున్నైనవాడు । నతడెయూకాశ రూప
యున్నైనవాడు । నతడెయూకాశ వాసియున్నైనవాడు ॥ గీ ॥ ఒక్కయు
క్తిలోననున్నదితత్వంబు । నట్టిచదువుపోగునట్టిగాడ । నేనునేనటంచు
నెరసినతెలియదా । తానుగాక వేరతానుగలఁడె ॥ సీ ॥ అక్షయుడిమన్మ
మంగదరాగ్రిమన్వ । వార్థపడుమన్త్రమస్త్రాసిరియుద్వారపతిని । యూత్మ

ష్టున్నాడు సూక్ష్మదృగ్వ్యాప్తిచేత । జ్ఞాతగలవాఁడు లేకనుసంజ్ఞగాను ॥ గీ॥
కన్నుఁ జెదరంగదృష్టియుఁ గాలి జెదరు । దృష్టిగాలియుఁ జెదరఁ బుద్ధియును జెదరు।
బుద్ధి జెదరనంతర్లక్ష్యముద్ర జెదరు । ముద్ర జెదరినబోధయుమును పెజెదరు॥
ఉ॥ కాఁపునకంటిదృష్టి మదిగాలి చలింపకయుండునట్లుగా । భావనలక్ష్యము
ద్రలనుపన్నడి నిల్పుచుఁ బ్రహ్మబోధమై । భూవలయంబునందుమము బుద్ధిద
ళింపుచు సంచరింపుమా । యావిపరీతకల్పనలయందవమానముగా నృపా
లకా॥ సీ॥ స్వస్తికారోహణస్పర్శ వేదాదికుంభీముఁడు దీక్షల నెరుగవినుము।
మొదలంసిద్ధాసనమునను మంచిధురిశిష్యునాసటి పాత్రదుడిచిభసిత రేఖ। యా
గమశాస్త్రకసిద్ధ్యాదలఁజెయి చేర్చి యంతట దెల్పనీవనుచుఁ దల్పి । కడగిన
ట్లుత్రివిధ సీక్షాప్రకారంబు కారణగురుమూర్తి కరుణసేయ । రాజయో
గిసమాధిసామ్రాజ్యసౌఖ్య । వార్థి నోలాడుచుండెడువారలకును । నె
న్నటికిహాని లేదయామున్న వీరి । సన్నుతులువిన్న జాలదె జన్మఫలము ॥ ఉ॥
ఈగతి దెల్పవానికిన రేందుద్రిమంబలక్ష్యమహాత్మతారకా । యోగమునట్టి
రాజశివయోగసమాధులు సేయువేళన । ట్లాగురుభక్తు డేమిగనునట్టది
యంతయుఁ జెప్పుమన్న వే। దాగమశాస్త్రసమ్మతిరహస్యము దేటగవ్యాసు
డిట్లనుఁ ॥ సీ॥ సిద్ధాసనస్థుఁడై శ్రద్ధాసమృద్ధితో ముక్కు చాయకొంకింతనిష్ఠ
దోఁప । కన్నులు దేలించిగదియంగగీలించి కనుచూపుమేరకన్గంటిసూటి ।
నట్టువిడుపులు లేనిబైలెల్లకబళించియందులోకూటుగాబొందుదోఁపి । ని
ల్చిచూపరి తెల్పనిండిపారగబయల్పిండారబోసినట్లుండనపుడు । యెరుక
పట్టవాఁడు నెరిగించుకొనువాఁడు । నెరుగువాఁడు లేక బెరుగుగాక । బ్రతుకుబ
యలుబట్టిపరదేశిపక్షమై । మర్మివెల్గు చిత్సమాధినఘు ॥ సీ॥ చిత్సమాధి
నినిట్టిశివయోగిమదిలోనసాంఖ్యసారజ్ఞప్తిసంభ్రమమున । వెలుగునున
దివేదవేదాంతమా వెల్గుననుభవవేద్యంబునైన వెల్గు । వాచామగోచరం
బై చెలంగెడు వెల్గు రెండనకన రాకనుండు వెల్గు । సత్తైనగురుపూజసంభ
వించిన వెల్గుయితరులాసపడంగనీని వెల్గు । కంటినాఁగానునన్న దిగాని వెలు
గు । కలదు లేదనినడుమనుగన్న వెలుగు। రాకపోకలు చెప్పంగరాని వెలు
గు । యనఘునీలోనెనినునీవెకను వెలుంగు ॥ శా॥ హూపవ్యాప్తము లేని

వెల్గుమదిమూరు న్వెల్గుయోగీంద్రస । ల్లాపంబై నవెలుంగు నస్సనుక్త్ర పాలా
లిత్యమౌ వెల్గుని । ర్లేపాంతఃకరణాకృతౌ వెలుగు తెల్వి ర్మితిన వెలు
లో । పలజూపట్టులుగల్గుయా వెలుగునీలో వెల్గుధాత్రీశ్వరా॥ రా। లోలో
నందనలోకమౌ వెలుగు నుల్లో కేశ్వ రాత్రీరామా । శైలంచాన్యత్ర పాకటః
ఘమునసంపాదింప నో తెల్వియా । తాత్మలో కాత్మక బోధమౌ నొసక యా
ర్యాస్తోత్రమౌ చిన్మయం । బేలంగి సుసౌఖ్యమౌ సుఖము సుపేక్షింపు న
ర్యాత్మజా ॥

గురూపదేశ దండకము.

శ్రీ రాజయోగ ప్రియోపాసి ప్రసన్నస్వయం జ్యోతి రానంద పుణ్య స్వరూపా
పానుసంధానుభోగాపి శేష ప్రసిణత్వసంపా ప్రసిద్ధి చిదూప్రధా నేయు ప్రధీయు
డై మించునా సద్గురుస్వామినిం జేరియా త్మాంగసుస్థాన సద్భావ శుశ్రూష ముం
మీరుశిష్యాధికారంబు వీక్షింపునా సెక్కుతో నేతినేత్యాది వాక్యోపదేశా
ఖ్యదీక్షాప్రకారంబులన్ దేహబుద్ధీంద్రియప్రాణసంసారధర్మంబు వేఱన్
నలక్ష్యంబుగా జెప్పి తత్సాక్షి నంచున్ ప్రమేయప్రమాణ ప్రమాతృప్రమా
సాక్షి కూటస్థబ్రహ్మైక్యభావంబులన్ పెద్ద వేదాంతమార్గంబులన్ దే
ల్పియా తత్త్వమస్యాది వాచ్యార్థముల్ ద్రోసి లక్ష్యార్థ నమా బ్రహ్మసా
క్షాత్కరింపంగ యా రాజయోగప్రకారంబునన్ వానిసిద్ధాసనాసీనుగా జే
యుచున్ దాలలాటంబునన్ భూతిచే రేఖగా దీప్పుచున్ మస్తకంబంతయూ
జంగమస్థావరాది ప్రపంచంబు విశ్వంభరం గల్పియా భూమినిన్ నీరుగా జేసి
యానీరమున్ వీతిహోత్రంబులో నింక నాయగ్నియున్ గాలిం ద్రోసినా
వాయువాకాశముం జేరగా పూర్వ మార్గంబు హృద్వీథిలో గూర్చుచున్
యామదిన్ బుద్ధియా బుద్ధినిన్ జిత్తమట్లా యహంకారమున్ జీవుపై నంత
నందున్ మఱిందన్నుబై లౌపరబ్రహ్మమం దైక్యమున్ జేసి సచ్చిన్మయానం
నందవారాశి నోలాడుమంచున్ రహస్యాముసుస్వరూపోపదేశంబు సే
యన్ సహస్రార మందాగురుధ్యానముం జేసి పూర్వోక్త మార్గంబునన్
నచ్చిదగ్నిన్ బడన్ వ్రేల్చియా తైలక్యముంగాంచి యన్నప్రసాదంబులు

న్నట్టులుండంగదా నన్నదిక్ రూపనామాదికంబన్నదిక్ లేక మామక
కామత్కృతోపద్రవంబుల్ గవక్ రాకసిర్వాతదీపంబుచందంబునక్ దెల్వి
తోనుండు బ్రహ్మముకూలంబటంచుక్ మరిక్ దెల్పు శ్రీవ్యాసభట్టారకా
చార్య పర్యంబ్రశంసింపుచుక్ ధర్మపుత్రుండు తాదాప్రపదీయుక్తుడై వే
దవేదాంత సిద్ధాంత శాస్త్రప్రకారంబు సాంగంబు చేసి సర్వంబునుంరోసి తత
త్వానపద్మంబు హృద్వీధిలో డాసి పత్నీసమేతంబుగా ధర్మరాజాత్మతత్త్వోప
దేశంబు శ్రీవ్యాసమౌని ప్రసాదంబునక్ జేసి లో జూపు వేల్పుల్పుబల్ గన్న
గన్నంటి మేల్కాంచి నేమాపులక్ జూచి రాకున్న యాజూపులోనించి యా
వేల్పుబోధా ప్రకారంబు తానై ఫలింపంగ నిర్వ్యాజుడై భోజుడై యోగ
నిగ్రక్ మరింగొంత సేపంతలో లేచి శ్రీరామస్వామినిక్ జూచి సాష్టాంగ
వందనప్రణామంబులం జేసి యుత్సాహియై మీకృపంగంటి చిత్సౌఖ్యమం
చుక్ మరిక్ సన్నుతుల్ జేసి యోగీంద్రచంద్రా చిదానంద సాంద్రా మహా
యోగివర్యానుబద్ధ స్థితి ర్యానిజజ్ఞానచర్యా నమస్తే నమస్తే నమః॥

మ॥ శ్రీకల్యాణగుణాభివేశ నిజలక్ష్మీమోహనాకారము। ల్లోకాను
గ్రహకారణోద్భవ సదాలోకానువాగార బ్ర। హ్మాకాశానుభవోజ్జ్వల
ప్రకటతుర్యజ్ఞప్తి సౌకర్యజీ। వాక్యత్వాసదదోష హేయగురురాయా వ్యా
సభట్టారకా॥ మ॥ పరమజ్ఞానధురంధరుండవగు నీపాదాబ్జమెవ్వారు సం।
స్మరణల్సేయుదురట్టివారలుగదా సంసారవారాశి వే। గిరమే దాటి భయం
బులన్వీడి చిభక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యభా। గ్యరమారాగములందు చుంద్రుగురు
రాయా వ్యాసభట్టారకా॥ సీ॥ ఒకముహూర్తములోన నుచ్ఛ్వాసనిశ్వా
సపవనుబంధించినట్టి భద్రి। వేరొక్కగడియలో వీనులవిందుగా ప్రణవ
నాదముగన్న భాగ్యశాలి। యొక్కరగడియలో నోంకారదృశ్యంబుగా
ల్చివేసిన చిదాకాశరూప। మరికాలుగడియలో మానసవృత్తులౌ మరు
పు తెల్వులుగెల్చు దుర్గతదూర క్షణములోపల బ్రహ్మసాక్షాత్కరింప। రా
గ మొందగ నేర్చు యోగిచంద్రి। లేశమాత్రంబులో బ్రహ్మదేశమంత।
యేలనేర్చిన సద్గురులీలలో॥ క॥ క్షేత్రత్రయదీక్షాత్రయ। నేత్రత్రయం
క్ష్యానుభవసన్నగీనవా। నిత్యాగ్నిణాగను మునీశా। ద్వాత్రింశత్త్రయను

త్రితత్రయసూత్రా ॥ క॥ సద్గురుఁడవై ననిన్నే । సద్గతిగా నెపుడు వేఁడు సంతో
సమందు । సద్గతికరుండువాఁడే । చద్గనానందపేమశ్రీజనసోమా ॥
క॥ మునిచంద్రనీప్రసాదం । బున నానందాస్యమున కబ్బెన్ దెనె । తిన
నీప్రభావమేమని । కోనియాడంగలుగునాడ కోర్కులగాదే ॥ గీ॥ తానయి
నైన నవాను తలిదండ్రియుండర । విడమూడను దయమున్నగాఁడ । యట్టిన
న్నుమీరు హాషించిన తతింబు । ప్రీతిపోషణంబు చేతురయ్య ॥ గీ॥ తల్లి
తండ్రిగురుఁడు దాతయు దైవంబు । యుహారంబు నీవె చేఁడుగు నయ్యు । గా
గనామనంబు కల్యాణయుక్తమై । రొమ్ము చన్న యవ్వయోగివర్య ॥ గీ॥
జయముసద్గురురాయ సజ్జనవిధేయ । జయము శ్రీసత్త్వయోగీంద్ర [illegible]
చంద్ర । జయము దైవసాయనాఖ్య సత్రాంతిసౌఖ్య । జయము శ్రీనారాయణ
శుద్ధవాసనవశే ॥ గీ॥ అనిబహుప్రకారముల ధర్మాత్ముఁ డయ్యుండు । నన్నుతిం
పమానిసంతసించి । నను శౌనకాదిమునులను నర్గించి । సూతుఁడనియె
నిట్లు ప్రీతితోడ ॥ క॥ మునిముఖ్యులారధర్మజ । ఘనయముగోనియాఁడ
మౌనిహర్షణముతోడన్ । ఘనయాయ్య శ్రీశుభమున । మను మునిదీపిం
చె మరియు మనుమని ప్రీతిన్ ॥ క॥ గిపంచి ధర్మాత్ముని । భావించి మహా
త్మ సిద్ధబ్రహ్మ క్యానం । దావిర్భాన సుఖాకృతి । జనన్మక్తుండవగుము చె
లగిట్లనియెన్ ॥ ఉ॥ కోరిక దీరలోనిదుర గూరికినెంమదనుండు చిత్తమె । వ్వా
రిదివారిచేసుఖము వాస పముల్ మరియన్యు లెవ్వరి । స్వీకరిసాటిగా బలు
కవెట్టితసంబులు బ్రహ్మతోల్లిబో । ధారతు శిష్యపాదములు ధర్మముగా శివ
సావహింపడే ॥ గీ॥ భూవరేణ్య యిట్టిపుణ్యాత్ముఁడగు యోగి । నిష్ఠుఁడగుచు
కొంత భ్రష్టుఁడయ్యెను । మరిపిశాచబాలమత్తులపోలికె । ధాత్రి దిరుగు నొక్క
తలపులేక ॥ సీ॥ అలయవస్త్రాత్రయముల దాటి మదిలోన రజతాద్రిపటికంపు
రాతిపైని । నిండుపున్నమనాటి పండువెన్నెలవలె సట్టిపగటిపట్టు బయలు
వోలె । నిండిపండి యొరిగి నిబిడీకృతానందమై వెలుగుతుండు మహాధియుం
డు । చిన్మయజ్ఞప్తిమై సన్మాత్రమంత్రమై శోభించి యుడిదాన వెలుగుచున్న
బ్రహ్మవిద్యాధురంధరుల్ బ్రహ్మమందు । జాతివర్ణాశ్రమాచారసంస్కృ
తులును । సర్వకర్మ [illegible] పసంగురైన । [illegible]

దుసంటరధిప ॥

జీవన్ముక్తలక్షణఘట్టము.

సీ ॥ ఆకాశమధ్యమందాకృతి వెలిలోనువిషయ శూన్యంబున వెలుగుచుండి । యంబుధిమధ్యమందాకృతి సలిలోనపూర్ణమై యానందమున నుప్పొంగుచు । నట్టిమహాయోగి యఖిలసంచారుడై యొక్కడోనాచారము క్కదనరు । నొకవేళసంసారియొప్పన చరియించునొక్కడో వైరాగ్యముద్ధరించు । నొక్కడోభోగి యొకవోటయోగియగుచు । పెక్కుగతులనుదిసగు సీస్థలోన । యిప్పటిట్లనగరాదెప్పుడిట్లు యట్ల కానుంట నిశ్చయంబవనినాథ

సీ ॥ ఖంబ్రహ్మమనుచునా కాశాత్మయనుచును వేదప్రమాణముల్ విమలవాక్య । ములవిన బడుగాన నలచిదాకాశంబు నిరతిశయానందని రుపమాన । నిర్మలనిర్గుణనిరవయ నీరంధ్రనిత్యని రాకారనిర్వికల్ప । నిర్విశేషానంతనిరుపద్రవనిబద్ధనిష్కర్మ నిస్సంగనిర్వికార । మైవెలింగెడు బట్టబయలాత్మగాంచి । మఱచియఖిలంబు మఱువనిమాత్రమెఱుక । కల్గు నవధూత బాహ్యనిష్కర్షి జేసి । కుహాకపువిద్య సిద్ధులగోరడధిప ॥ మ॥ మణిమంత్రౌషధ యంత్రతంత్ర జపహోమద్రవ్యయోగంబులం । దణిమాదుల్ గగనాదియానమహిమాద్యంతంబు లాసిద్ధులన్ । గుణసామ్యంబులు మాయలన్నియను ముక్తిన్వేటిగై కోరునా । త్మనునాచార్యముఖంబునన్ దెలిసిబోధల్ గాంతుయన్వీశ్వరా ॥ క ॥ ఆలస్యమేలబ్రహ్మముబెలె యుండంగబట్టబయలె జగముల్ । యాలోననడగునంతట । నీలోననెనీవు నిల్చినిందుసమాధిన్ ॥ క ॥ నిందుసమాధినిబైలై । యుండినసకలంబు మరచియున్మనిగనుచి । ట్లుండినవారికిధర్మజ । కొండొకధర్మంబు గోరగూడునెచెపుమా ॥ క ॥ అనిశంబిట్లుసమాధిని । తనివొందినవారి మహిమదలపగవశమే । కననేరకొందమ్రోవల। జనువారలభాగ్యమెంత చెప్పగవలయున్ ॥ గీ ॥ ఆత్మనెరిగినయట్టి యవధూతపంచార । మెవ్వడెఱుగునయ్య నెదురుగాను । జారులైనకాపట్య

మాగ్గాత । జగులుచుంద్రుడు గానిధరణినాథ॥ క ॥ సతతంబాత్మసమాధి
ని । గతకల్మషభావుడగుచు గడతేరవలెన్ । ధృతినిట్లుచేయకుండిన ।
మతిహీనుండగుచు విషయమగ్నతజెందున్ ॥ గీ ॥ మనసువృత్తి లేక మ
ఱియు రక్షణమైన । నుండదగుటవలయు ఖండవృత్తి । నుంచవలయుగాని
యుంచకయుండినా । లేచివిషయములకు నేగివిడుచు ॥ మ ॥ అమనస్కం
బుడ్రితిక్షణంబుగనగానానందభోగంబునన్ । విమలంబై హృదయాంబు చ
ల్లనగుచున్ విశ్వాత్ముడౌయోగని । క్రమతాహంకృతి జీవముక్తుడగు
చున్ రాజిల్లు నిక్లైనగా । సమయాతీతన మత్వాచిత్తమున నిస్సంగా
త్ముడౌ భూవరా ॥ మ ॥ అనిశంబుంబర మాత్మజూడనియతుండా కార్యనై
కారికా । జనవాంఛావిషయంబులన్ దగిలిదుస్సంసార సంతాపము ।
ల్గానిముందున్ దలయెత్త లేకబతిమాలున్ గన్నవార్నెల్లగా । పునదు
స్సంగవిరోధి గావలయుజేవుండాత్మసత్సంగియై ॥ చ ॥ ప్రతినిమిషంబు
బ్రహ్మమునబానము గూర్చకనుండువాడుదు । కృతులనుపాపదుర్విష
యమగ్నులునై చెడిపోదు రంతటన్ । గతజలసేతుబంధనము గాదవివే
కము లెంచిచూడగా । మతినిదిగాంచినీవు మరిమర్మమునొందుము
పాండవాగ్రణీ ॥ శా ॥ సర్వజ్ఞత్వముగల్గియాత్మ గనియుస్సంసార దూ
రుండునై । నిర్వాణైక్యసమాధి మాత్రమువినా నేర్పొప్ప రెన్నైనను ।
గర్వగ్రస్తులుబోవు బ్రహ్మపదసాక్షాత్కారసౌఖ్యంబునన్ । బర్వన్నే
రదుచిత్తమందుజయమున్ బ్రజ్ఞావిశేషాత్మకా ॥ ఉ ॥ కాయమనిత్య
మున్ దెలివిగానకమంత్రతల యాదియోగసో । పాయములై ససిద్ధులను
ప్రజ్ఞలుగాదలపోసిమూఢులై । మాయలసందువారు పడుమంత్రపుయో
గులుగానిముక్తికిన్ । డాయగలేరువీరలకు దంభమెమోక్షము లెంచిచూ
డగన్ ॥ ఉ॥ అంబరయానసిద్ధులకునాసలు సేయుచు మంత్రతంత్రమా ।
డంబరవృత్తిగొందరు విడంబమునొందుటగానిముక్తిచే । తెంబడలేదు
వారలకు భ్రామితసంసృతి వెంటనంటిలో । కంబులద్రిప్పుచుండకడగా
సగనియ్యకరాజశేఖరా ॥ ఉ॥ మాయలుసిద్ధజాలములు మాకదియేమి
టికంచుచిత్తుల్లో । పాయమునొందయొండొకటిభావన సేయకబాహ్యక

ర్మమం । దేయనుపొందునై సమదికింపగురితిసిసంచరించుని । ర్మాయికి
హాయిగాకమలిపుంశసమందికిహాయిగలునే ॥ క॥ హాయికినోర్చ్చసవారలు।
ధీయనిగగనాదియానసిద్ధులనెల్లన్ । రోయకరోసినవారే । మాయాసం
సారహేయమానవరాయా ॥ గీ॥ కాయసిద్ధులుమొదలుగాగలవియెల్ల ।
కుదురుగూరాడుచేనుకఉదరకుండ । పొదగబట్టుటమాయకాపురముగా
డె । యట్లుగావునసవియెల్లయాత్మగావు ॥ గీ॥ మాయముక్తిగాదుమహి
మలుముక్తిగా । దాశముక్తిగాదు యఖిలములును । రోసివిడుచున
దియరూపదిముక్తియా । భువనకీర్తిజాలబోధలోలి ॥ శా॥ రూపవ్యాపి
జగత్ప్రపంచముమదంరోశించినన్మాత్రిచి । దూర్ప్రానందపదానుభోగము
ససంతోషించుయోగీంద్రులా । రూపవ్యాప్తజగత్ప్రపంచవిషయారూఢి
క్రియాలాపమా ॥ కాపట్యంబులనైనసిద్ధమహిమల్ గాంక్షింతురేమూర్ఖు
లై ॥ క॥ పాణాయామజయంబున । మానవులుధరిత్రియందుమరికొ
న్నేడుల్ । గానంగబడుదురంతే । కానిగలదెకాయసిద్ధికలలోనైనన్ ॥
గీ॥ కాయసిద్ధికల్లగావున్న నెట్లైన । కన్నవిన్నవారుగలరెధాత్రి । మూ
ర్ఖులైనవారుమొరుగుచుందురుగాక । యమరులందునైననట్లుగలదె ॥
గీ॥ హరిహరబ్రహ్మసురసిద్ధవరులకన్న । గరుడగంధర్వయక్షకిన్నరులక
న్న । జనకశుకవామదేవసన్మునులకన్న । కాయసిద్ధికినరులెంతగలరు ధ
రను ॥ క॥ జలబుద్బుదంబుకన్నను । చులకనభూతములచేతజూపట్టినయా।
చలనవుసిద్ధులగోరక । వలెజాతస్యమరణంధ్రువంబనవినవే ॥ క॥ కాం
తేయకాయసిద్ధివ । దంతేవేదాంతసమ్మతంబదియద్ద్రు । శ్యాంతన్నశ్యాం
యత్కృత । కంతదనిత్యమనుటకథలన్వినవే ॥ గీ॥ కమలజనితమగుచు
కానంగబడ్డవి । చెనురటంచునాటిచెప్పశ్రుతులు । యెన్నడుచెవిసోకకు
న్నదాయెవిసంగ । దోషమింతెగాకదుర్జనులకు ॥ క ॥ దుర్జనసంగతివల
న । న్వర్జావర్జంబులెరుగవశవడకునికిన్ । యార్జించెపాపమందుల । నూ
ర్జితసంసారమాయలుచితములాయెన్ ॥ క॥ అన్నిటిమూలనుమదియిది।
తిన్ననగాచిల్లరప్పదీరినయట్లే । వెన్నెలబైటనుచల్లగ। కన్నులపండువు
గసుఖముగనుగొనవచ్చున్ ॥ గీ॥ నరగుహాదేశపరుడయ్యునతతంబు।

మఱిసమాధిచేయ మఱచెనేని । విషయసంగములను బుద్ధినంటనీక న ।
పాలుమాలు తిరిగి జాలిపడును ॥ సీ॥ కౌంతేయ యెంతకనియుంతమునకు సాధ్యమ్ము న
సతతమాత్మనలంపజాలకున్న । విషయములనుపోగు విషయసంగంబులు కో
రినయదయించి కోర్కెలనెసగ । కోర్కెవలనఁబుట్టును కోర్కెవంబునను మో
హంబుపుట్టును మోహమునకు । ననుకరించి స్మృతి నీతిపాత్ర పోయిపోయి
నయాబుద్ధిపోవునదగు । పోవేమరణానగతిలేకపోవునంత । దుష్కృతిగచె
ట్టునచ్చుమీదిస్మృతిరింగి । చిన్నతరయుడ శ్రీమహాంతకున్ [illegible] । యుటిప్పికను
లేకయుండుట లెచ్చుగాదె ॥ క॥ తనుయూనిషేవ్యస్తేయలా । తెనుగులుగోలు
నెరుగలేని తనువదియేలా । తనబుద్ధిగానిదేలా । సమ్మానకేకాకయునన్నతి
నునదియేలా ॥ క॥ అదికానినీభ్రాంతి న్నము । సమత్వయుండంగనేసి కో
ర్కెలనెల్లన్ । [illegible] బ్రహ్మమునను । [illegible] మనసేట్ర [illegible]
స్రపాలా ॥ క॥ పెక్కులుక సిరిమియంకను [illegible] బ్రహ్మాన్న [illegible]
శం । పక్కులబారయుగబుద్ధిన్ । [illegible] సాఖ్యమును [illegible] యోగినినీ ।
క॥ అవనీశాగ్రిణీసిపి । [illegible] యోగసమాధియందుచిన్మాత్రిశ్రి [illegible] । [illegible]
తిసుఖంబుండుము । భగవానీదెహరోష్ఠ [illegible] సుగుణమణీ ॥ క॥ గుణగణా
రుణ్యంబునని హా । పరమాత్మభక్త నరంపరాంవా [illegible] । [illegible]
సనుననుంచుము । పురుషార్థపుసీతిపూర్వపురుషవాత్రితా ॥ క॥ [illegible]
ములదెలిపిన । మునిపరునకుధర్మజుండుముకుళితకరుడై । [illegible] భయ
భక్తిపలికెను । సనఘాయుంకొక్కప్రశ్నయుమగు [illegible] ॥ క॥ [illegible]
బహరి త్యాగనిరా । దంబులచేనైనమోక్షమిహన్మకల్య । [illegible] తాం
బునుసాం । గంబుగవినుపింపుము [illegible] ॥ క॥ మదసిగ్రహేచ్ఛ
కు మెచ్చిన । నిదసకల [illegible] ఫలంబులీకథ [illegible] । మొదలివెనేల్పులుము
నులును । ముదమందుచునుండు [illegible] ॥ క॥ [illegible]
[illegible] । సనుభవములు యోగిసన్యాసులు [illegible] । గని [illegible] కథ
లతుంట । మునము క్రిరమూపివాహాముస్వామి [illegible] ॥ క॥ [illegible]
డవినుమా । పరకాశితాత్మభసంబు [illegible] మహాస్యం । [illegible]
[illegible] । [illegible] ॥ [illegible]

ముక్తిబ్రహ్మానందనగరం.

మోక్షలక్ష్మీవివాహఘట్టము.

యుగంబును మిన్నుముట్టి వెలుగుచుండు । కోటచుట్టును గట్టై మేటిప్రపంచం
బు ద్వారముల్ప దితర్కవాదబలము । వేదాంతసిద్ధాంత వీధులు విషయేం
ద్రియంబులంగళ్లు దేహాత్మబుద్ధి । వర్ణాశ్రమాచారనిర్ణయధర్మముల్ క
్రతురగాదులు కర్మఫలము । దృశ్యదర్శనరాగముల్ స్త్రీపురుషులు । గా
గనక్షీరాద్యాగాశలు గలిగినట్టి । పట్టణం బేలు సద్గురుపట్టభద్రు । డాత్మకాం
తాసమేతుడై యజనినాథ ॥ క॥ మఱియన్నగరం బేలెడు । గురునాథుం
డాక్కనాదు కోవిదవినుతా । స్థిరహాస్యమంటపమునన్ । స్థిరపీఠమునం
దాకొలువుదీరుచునిశంబున్ ॥ సీ॥ జననాథ దేశికస్వామి విద్యామంటపము వె
లియుంతఃపురమున కపుడు ॥ బోవుచో నాధారపుష్పకంబెక్కి స్వాధిష్ఠాన
భూమి నతిక్రమించి । కమనీయమణిపూరక యనాహతవిశుద్ధచక్రముల్గ
డచి నిర్వక్రమైన। మఱియునాజ్ఞాచక్రమందిరాంతరశ్రీలక్ష్మియుమరు రాజెట్టి
బట్టి । హంసతూలికతల్పమ్మునమరగలసి । రెప్ప వేయని యరగంటి దృష్టి
గలిగి । గాఢరతులనునిద్దరైక్యంబులైరి । యప్పుడిదమిత్థమనరాని యొ
ప్పుచేత ॥ వ॥ ఇటులత్యంతక్రీడావినోదంబులం బ్రొద్దుబుచ్చుచు నేకాంత
స్త్రీదేశంబుల మఱియును ॥ ఉ॥ ఆసతితోడగూడి నిగమాంతవనాంతరయో
గభూమితా । వాసగృహంబులం నిజనివాసగృహంబులఁగ్రీడసల్పుచ । ద్వా
సనగర్భమైయువిద ద్వాదశవర్షములనియమనంతిన । ల్లాసమయంబునం
దుస్తరమూర్తాత కన్యనుగాంచె భూవరా ॥ గీ॥ పరగనిల్లు గలిగి పరకాంత
ననుయూన । నాంగియనుచు ధరణినాక్యలెల్ల ॥ మెచ్చుకొనుచుండ మేలై
లగ్గుంగూ । కలుషభంగి హృదయకమలభృంగి ॥ క॥ ఆకాంతామణికిని
మణి । మోకాంతలు సాటికాని యేకాంతమునన్ । మాకాంతగూడిగద్గి

ముక్తికాంతాజననఘట్టము.

.। సేకుమనును సర్వశుభము చిన్మయరూపా ॥ క॥ మోదప్రేలలనా మణి । లక్షణా

తిసర్వశుభవిలాసవిశేషా। శ్వేతవిచక్షణాత్యా। లక్షణఘనదివ్యరూపలక్ష
ణములచే ॥ వ॥ మఱియు నిట్లుసర్వశుభలక్షణాంగి యగునాకరాతుం
బెండ్లి సేయదలంచియొక్కనాడు ॥ సీ॥ చిన్మయానందపట్టాభిషేక [illegible]।
మోక్షలక్ష్మిస్వయంవరంబుపురిలోన। జనులలంకారములు సేయశాస్త్రరీ
తి। చాటబంపెనుసజ్జనసమ్మతముగ ॥ సీ॥ ఆస్వయంవరమునకఖిలదేశస్థు
లు। వినిముదంబుగదురవేట్కచేత। వచ్చిరిపుణ్యపురమునకానాలంకా
ర। ములనువర్ణకెక్కచెలగుచుండె ॥ క॥ ఆపట్టణశృంగారము। జూచి
తెనుసర్వజనులజూడ్కికిజాతృ। యేపట్టునసరిలేదని। కాపట్యములే
నిజనులు కౌతుకమందన్ ॥ క॥ నానాదేశాధిపులు। నానాలంకారము
లనానార్థములన్। నానావేషంబులచే। నానాభాషప్రచారనటనలతో
డన్ ॥ క॥ ఒప్పచునుండిరియప్పురి। యొప్పారుచుగుచున్నట్టులతిస్నేహ
ముతో। జొప్పడియెనంతనొకనా। డప్పరమేశుడగుపతియుహార్దముతో
డన్ ॥ సీ॥ నగరుశృంగారించినిగమార్థరీతిని నేమించసప్తునేప్పొడ।
మానసాఖ్యలుపట్టమంటపరణంబునుగాగ వాసనమేలుకట్లుగాగ। క
ర్మఫలంబునౌకస్ఫూర్తిసలికించికుండలిముగ్గులునిండదీర్చి। చిత్రవృత్తిగలిత
మా చిత్తరువులువ్రాసి నేత్రోత్సవంబుగానిఖిలమైన। శోభనాలంకృ
తులొనర్చిస్థూలసూక్ష్మ। కారణంబులమంగళాకారములుగ జగతిపై చి
త్ర్యమెల్లదక్షతమోనేయ। కొలువుశృంగారముగరాజుకోరియపుడు ॥ సీ॥
ఘనవస్త్రచయములుక్రమమొప్పధరియించి నుదుటతెల్లనునిల్వగపుండ్రము
బెట్టి। పరిశుద్ధవాసనాభరితచందనాదులనలంకారంబులాచరించి। శి
రమునగురురత్నవరకిరీటముదాల్చి శ్రుతులుచౌకట్లువిశ్రుతులమరయ।
కంఠమాలవిశుద్ధకమలమునాహత చక్రపతకమువక్షమునవెలుంగ। సా
రదిమణిపూరకముకటిసూత్రముగను। కరములనుజనాభయదానకంక
ణాది। భూషణంబులువేర్వేరపోలుపుమిగుల। చూడనొప్పారెగురురా
జు సుందరముగ ॥ సీ॥ ఉభయపార్శ్వంబులయోగబోధస్త్రీలు వింజామ
రంబులువీవుచుండు। వాచాంతభోగసుందరవేడ్కకై దండయిచ్చి సుభా
షితంబొామినాడ। చిచ్ఛక్తిమొనలైనశృంగారవతులెల్లముందరకై వా

రిములనుజేయు । స్వర్గికాశానతిసరసవిడియమియ్య తనూకోదరులు
నృత్యములుసలుప । ప్రిణవభేరీమృదంగఘోషణములెవ్వుల । పండువు
లుసేయగన్నులపండువుగను । పరసుషుమ్నాంతరద్వారపత్ని యగుచు।
చేరెనతియు సహస్రారశిఖరినపుడు ॥ సీ॥ వేదాంతసిద్ధాంతవిద్యావినోద
మందుసమునసిద్ధాన్నసంబునందు । కాయముగ్గెలుదర్చికడగంటిచూడ్కు
లుకలియంగనలికించికలకదర్చ్చి । నమధ్యస్థిభ్రూమధ్యసంకల్పగోష్ఠియుని
గ్రహంబుగుతెల్పినిజసుఖంబు । గణిసర్వజ్ఞుడౌఘునరాజయోగసామ్రాజ్య
మునుమొదల్ రాజబుసభ । కేరిసర్వసన్నాహముల్దీర్చి వచ్చి । రపుడుసు
గ్వజనంబులునంతనెలమి । మోహములకు శిక్షగాదిమునుజేయు । గడగి
రంతఃపురస్త్రీలుకడకతోడ ॥ క॥ మంగళమనియకన్యను । రంగుగను
ఖరసముబ్రహ్మరంధ్రముననంటగ । గంగావాణియమునల । సంగతిజల
మొకనెదెచ్చిజలకములార్చగ ॥ సీ॥ కన్నులపండుగాకనకాంబరముగట్టి
మెరుపుననునువుగామెరయగొప్ప । సవరించిదశసహస్రములొప్పగాదు
రిమి వెలుగుపాపటబెట్టితలపునుదుట । తిలకంబుశ్రుతిదీప్తిపౌజులకమ్మలు
గళముక్కుతుదిమూడ్కితగినయాణి । ముత్యంపుముంగరమురువుగాగవి
శుద్ధకమలాదిహారముల్కంఠమునను । నమరమొలఘుంటమణిపూరకా
దులిడ్లు । ప్రకృతియావర్ణరహిత సంభరణములను । యాకరచరణాద్య
నయవాంగములనొప్ప । సతులుకన్యను శృంగారవతినిజేసి ॥ గీ॥ దర్పణం
బుద్ధిశ్యదర్శనప్రిష్టగా । యెదుటనిలుపగన్ను జెదరనీక । జూచిచోద్య
మందిసుందరాంగియపుడు । తండ్రియనుమతమునధర్మనియతి ॥ క॥ ఉప
రతియనుచెలికత్తెను । విపులంబుగజెట్టబట్టివేదాంతజ్ఞా । నపథంబున
హంసగమన । ముసరిహాసిఫుచునువచ్చె।భూపతిసభకుగ ॥ క॥ వచ్చిన
కాంతామణిగని । యచ్చెరువడిసభికులెల్ల నానందముతో । ముచ్చటకు
జొచ్చితమలో । నిచ్చెలిసమతమకెయంచుయెంచిరివేడ్కగ ॥ క॥ ఈరీ
తివారువారలు కోరుచునోసూరుకొనుచుగుణవంతులునై । మీరుచునుం
డిరియంతట । వారింగనినఖినిచూచినై భవయుక్తిగ ॥ గీ॥ వరుసవారి
వారివర్ణాశ్రమాచార । నటనలునులగోత్రనామములును । చెలినడుగు

మటంచు నన్మయ స్త్రీమణి । యనుమానించ నేయున డిగెనందు ॥ క॥ ఆకా
రము మునలి ముదుక । నాకున కారెను ముసాను వలె బలిసినయా । లౌకిక
ప్రమహారాజువి । వేకము పేరము గవాదులిక కనగుచుక్ ॥ సీ॥ కోటి
ట్లనియె మాకు బలము పెద్దలు మెచ్చ యిబ్బనసమానుషంబున్న గల్గి । యి
చ్చ పుచ్చుకొను ముయిట బ్బయముగల్గి యె ద కున చ్చికంబింత లేక । నాలుగి
ళ్లు మేము నాయుష్యసంతుష్టి యాజ్ఞ । బాదకహాయియనుచు । యొ
కని ప్రాపాసించ నున్నందవలో మంచి సంసారి యనసరి సాటిగల్గి ॥ యిల్లు
వాకిలి దనవాసు చెల్లగాను । నుంచి నిలుగడ మోక్షంబు యోగిజోగి ।
గాగ నచ్చ నుసంసారి గాని రాదు । ననుచు బలికిన లోకీన ననహాసించి ॥ గీ॥
కర్రియాకారి పూజ్యముల్ల నినసిం । కాదు దోసు లంగ రాల్క నరకుం
డ । లాముబుంజోదర తిష్ఠ ముని సే । కార్యకర్మాధి పుని సంత
గడిగి వాడు ॥ ... ... *

ముక్తికాంతాస్వయంవరఘట్టము.

ఉ॥ తామస మొందరాదు పరదారను గోరెడి దోసకారితో । నేమ
రి పాటునైన బలుకెన్నడు గాదు విశేష కాలమం । దేమరరాదు దానములు
హీనజనావళి సంగమెన్నడు । న్నేమము గాదు యిట్టిదియ నిర్ణయ మన్న
నుదాటి యుచ్వలుక్ ॥ మ॥ చనికార్వ్యాంగని వేషభాషణాలచే సన్యాస
సంసారము । గ్రసగాసీనిని సాక్షిముక్ ఘనకుతర్క గ్రాహ్య నాత్మస్థ వా
ర్ధని మోహేంద్రియ నిగ్రహాన్ని ఖిలదిగ్దేశాది సంచారువా । యనిరోధ
ప్రతునీశ్వరార్పణఫలా భోర్వీపతిక్ గాంచుచోక్ ॥ మ॥ తనవర్ణంబున
కాశ్రమంబునకునుక్ దగ్గట్టి ధర్మంబు బ్రీ । తిని సేయక్ వలెనేయు చో ఫల
ము వాదే వాది దేసస్వాహా । ఫునికన్ంపుచు గామ్య కర్మముల్ కై పోకపు
ణ్యస్థలం । బునివాసంబున సద్వివేకమున సత్పుణ్యాత్ముడై యొప్పెదుక్
సీ॥ తనవారిగన్నట్టి దనవారిగనవలె సర్వభూతదయకు సాక్షిగాగ । తన
వంటియాక లేయనిపర దేశికి యుందరికూడైన పెండలాడె । బెట్టగనల
యనుబీదయైనచ్చిన యాతనికలకొద్ది సంపవంయు । స్నానపానాదులు

సంధ్యాభ్యనుష్ఠానములు గల్గిలోకంబుననుసరించి । సమువవలయును స
ర్వంబునడకవలన । శోచుచుండును పెద్దయైదొడ్డతనము । యిహము
మేలెంచనడచిన మహిమవారె । పరముగాంచంగ నేర్పుప్రజ్ఞతోడ ॥
వ ॥ అదియునుంగాక వర్ణాశ్రమాచారంబు లందుబ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య
శూద్రులలో బ్రాహ్మణునకును యజనయాజనాధ్యయ నాధ్యయనా
ధ్యాపకదాన ప్రతిగ్రహంబులను షట్కర్మంబులును క్షత్రియులకుప్రతి
గ్రహాన్యాతిరిక్తంబులగు నైమకర్మంబులును వైశ్యునకుకృషిగోరక్ష వా
ణిజ్యాదికర్మంబులును శూద్రునకుబ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యాదిసేవయునుమ
తీయుసర్వంబులలో బ్రాహ్మణుండు శ్రేష్ఠుండగుటంజేసి యందుబ్రంహ
చారిగృహస్థ సన్యాసంబులను నాలుగాశ్రమంబులు గలుగుటంజేసిమొ
దల బ్రహ్మచర్యంబునశిఖాయజ్ఞోపవీతమౌంజీ కృష్ణాజినదండక మండ
లధరుండై వేదాధ్యయనాది సత్కర్మసహితుండై స్త్రీసంచారస్థల వర్జి
తుండై గురుగృహవాసుండై యాచార్యాజ్ఞానంబున భిక్షాన్నంబుపరి
గ్రహింపుచుక్షౌరాది కర్మరహితుండై సంచరింపుచునంత నాచార్యాను
మతంబునవివాహాది గృహస్థధర్మంబు లంగీకరింపుచుగురునిచేత నియో
గింపబడు రీతినిమంత్రతంత్ర జపహోమవ్రతనిష్ఠుండై వేదశాస్త్రపురా
ణకథాశ్రవణ తత్పరుండై వాన ప్రస్థసన్యాసాతిథి పూజలునుజననీజనక
పుత్రమిత్రకళత్ర భ్రాతృపశుభృత్య జనపోషణంబులుసేయుచు పంచప
ర్వంబులు వ్యతీపాతాదిపుణ్యకాలంబులు దక్కతక్కినఋతు కాలంబు
ల భార్యాసంగంబు సేయుచుధర్మార్థకామంబులసంచరింపుచుఁ బెద్దకా
లంబునకుస్త్రీసహితుండైన సంసారధర్మంబగు గృహంబువిడిచివనంబు
లకందమూలాద్యాహారుండగుచు ద్వాదశ వర్షంబులైనవాన ప్రస్థాశ్ర
మంబునందుండి సన్యాసాశ్రమంబంగీకరించి యింద్రియజయంబు గలిగిపు
ణ్యప్రదేశ సంచారుండగుచు దేహాశక్తిలేక పరమవైరాగ్యంబున సర్వే
శ్వరధ్యానాది భక్తిసత్కర్మంబులుసేయుచు తత్కర్మఫలసంత వర్జితుం
డై యుండవలయు సర్వవర్ణాశ్రమంబులలో నెవ్వడైనను ధర్మార్థకామం
బులు పరిత్యజించి మోక్షమాత్రాపేక్షితుండై శాంతుడై యేకాంత ప్ర

దేశంబుఁ జేరి యమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహారధ్యాన ధార
ణాసమాధులను నష్టాంగయోగంబుల సర్వసిద్ధిప్రదుండై లోకపూజ్యుం
డగుచు సంచరించునతండు తత్త్వముం జెనినమి శ్రీసాత్త్వికకర్మయుక్తుండైన
ఫలత్యాగి వాక్యాడంబరంబుల తాత్పర్యంబునొందుచు నుపరతిఁ జెద
య్యాదుకొని యుండొక్క నానావిధ భేదసభామధ్యంబున నింపొంబసి వా
రలన్ని శ్రేయంబెఱుఁగం గోపిటయును పరతివాక్యోత్తరంబు గావారలందు
సీ ॥ ఒకఁడాత్మయణువని యుక్తి సాధించిన విభుఁడనియొక్కఁడు విరచివేసె।
దేహాత్మబుద్ధిగాఁ దెలిపెనయొక్కఁడు కాదు ప్రాణమటంచు గదిరెఁబడిరె ।
సిద్ధులాత్మయటంచు జేసిన వేరొకం డాత్మమానసమని హుంకరించె। త్వం
పదప్రాప్తికి సరియుక్తియనగ వే రొక్కఁడుష్టప్తి కానొక్కఁ బెనగె । యొ
క్కఁడానందమే ముక్తి యోగమనుచు । నాత్మభేదంబు వాదింపసందునో
కఁడు । సంవిదాకాశముగ దన్ను సన్నుహాక్రి । గనుట మోక్షంబెయన ధ
ర్మతనయ వినుఁడు ॥ వ ॥ అదియెట్లంటేని నానావిధభేదవాదులు మధ్యంబున
శాంతుండును సర్వదృశ్యుఁడై రాగ్యవంతుండును నిశ్చలభక్తుండును సద్గు
రుశ్రుతి విశ్వాసయుక్తుండునునగు నొక్కఁ భేదవాది యహంకార ర
హితంబగు నిర్గుణోపాసనాక్రమంబు గానిట్లనియె ॥ క ॥ వినుధర్మజన్నిదైన
ను । తనుకరణేంద్రియములందుఁ దగ నారోపిం । మనహంబుద్ధితోలంగి ।
చనవాచ్యత స్వస్వరూపచైతన్యమునా ॥ గీ॥ ప్రత్యగానందకూటస్థ పద
మునందు । నాయహంప్రత్యయోపసంహారచిత్తు। యుష్మదరియు బ్ర
హ్మోపాస్తి చొప్పడంగ ననును వేదాంతవాది వాక్యములుగాఁగ ॥ వ ॥
మఱియుధర్మజుతో నవమ్మానియిట్లనియె ॥ సీ ॥ అక్కడఁ బల్లియహంబను బు
ద్ధిగా సుఖదుఃఖములు మఱిసారదిగాను । నరయనిచ్ఛాద్వేష యత్నధర్మా
ధర్మభావ విశేషణావళులమఱియు । కణఁగిసంఖ్యా పృథక్సంయోగభా
గాదిపరిణామముల చేతఁ బల్లిసిసట్టి । సామాన్యగుణములు సవిశేషమైదే
హకరణేంద్రియంబులమెరసియందు । నాత్మబుద్ధిని వతిఁ జుంచునాగుణం
బు । లవియకూటస్థమై తన్యమనగరాదు । సుప్తికూటస్థుగూడ దోసా
ఁ దిగుణము । లరయ తేసటనహాముసనగాడె ॥ క ॥ అంబుజాగ్రస్వ

ష్టంబుల । తెలియుగనభిమానమున్నది యగుటగుణం । బులునుండెను సుప్తి
కాలం । బుంకనకుంగా రణాఖ్యనూతావిద్యన్ ॥

క॥ అభిమానమణగెగనుకగు । యభిమానమునం దెగుణములణగిన
యట్లా । యభిమానముగుణసగావలె । యభిమానమెకరణసంజ్ఞలననీనా
థా ॥ గీ॥ అరయువాదకపాతకమనినయుల్లు । యహమునగుహ్యాత్మమో
బుద్ధులనగజెల్లుకరణసంజ్ఞలనవియువోకానుపించు । నాయహంకృతితను
ధర్మమంటివేని ॥ క॥ మృతికాలంబున దేహము । సతమైయహమునికిలే
మిసహజంబౌటన్ । సతతముతనుధర్మమహం । కృతిగానుటల్ నిజం
బుధృతిజెలియంగన్ ॥ గీ॥ ఐనబాణధర్మమభిమానమంటివా । పరలని
దురబాణవాయువుంపు । గానమందునహముగావునదిపాణధర్మమన
గరాదుధర్మతనయ ॥ మ॥ ఘనకూటస్థముపిద్గురంగదంహంకారంబులే
దందుగ । న్కనహంకారములాన్మధర్మమనుటల్కాదాయహంకారమా ।
త్మనుగాంచేపరియంతమున్నయవస్థాద్వంద్వసంచారియై । తనకున్ గార
ణమైనసుప్తియణగుటతత్వానుభోగోజ్వలా ॥

* గీ॥ సుప్తిమాయవలనజాగ్రత్సుజాగ్రిది । స్వప్నకృతిప్రములుసరగ
తనకు । కారణంబుతనకుఘనసుషుప్తిమాయలో । సణగుచుండునహము
ననుదినంబు ॥ గీ॥ గురుసుషుప్తిలోనకూటస్థచైతన్య । మైనయెలుకయుం
డుటందులకును । గుఱుతునిదురలేచియెఱగనిందాకనే । ననుచుదిరుగు
చుంటయాత్మగాదె ॥ ఉ॥ కానసుషుప్తినింజెలిపిగల్గదుగల్గియునేలగానన ।
ట్లానిదురందుమేల్కనిన యప్పటియట్లనజాగ్రమందుకు । న్మానసనాధకం
బునభిమానముసుప్తినిలీనమౌటచే । హీనవికారమైయెఱుక యేమియు
ఱుంగకనుండుపాండవా ॥ మత్తకోకిల । అన్నిస్వప్నములుసుప్తిగూడినయా
త్మయున్నదితెల్విమే । యొక్కన్నయెప్పటిబోలెజాగ్రతికోర్కులేమియుతే
క యి । ట్లున్నయాత్మకునందుసౌఖ్యములుంట్లు తెట్లగునంటివా । ము
న్నుజెల్వునవిద్యవృత్తికిమూలమౌటయవిద్యచేన్ ॥ గీ॥ ఆత్మసుప్తిలోన
నజ్ఞానవృత్తిచే । సుఖమునందుటకునుసాదిమెంచు । కార్యరూపమైనకర
ణంబువృత్తిచే । మరలకారణంబునందుటసుదె ॥ గీ॥ కార్యపటమునందు

కారణాంతువు । లమరగపటనిష్ఠమైన తెలుపు । తంతునిష్ఠమగుటతగు
బుద్ధికినివృత్తి । గ్రంతిమమునందుగలదువృత్తి ॥ వ॥ అట్లుగావున కార్య
రూపంబైనబుద్ధికిజాగ్రత్స్వప్నంబులకువృత్తిగలుగుటజేసి కారణరూపం
బైనయజ్ఞానస్వభావమనుసుషుప్తియందజ్ఞానంబునకు వృత్తిత్వంబుగలద
నియెఱుంగవలయు నట్లగుటసుషుప్తి మూర్ఛలకాధారంబైన తెల్విగలు
గుటసత్యంబైనజాగ్రతునందలిబుద్ధియునుసాధనోపాధిబలంబువలన సుషు
ప్తివిస్మరించినట్లజ్ఞానవృత్తియునుసాధనోపాధివలన నాత్మజాగ్రంబులం
దలంచుగాకంటివావిచిత్రవాక్యంబులనెఱుంగునందును శ్రోత్రంబులున
క్కతక్కినవేత్రాదులుసాధనంబులుగాని ట్లట్లజాగ్రంబును స్మరించుటకు
నజ్ఞానవృత్తిత్వంబులుసాధనంబులుగానేరవట్లయునసుషుప్తిమూర్ఛలకుభే
దంబెట్లన్నజ్ఞానస్మరణమాత్రంబులు మూర్ఛయనసంచుకొనుసుఖజ్ఞానా
నుభవరూపస్మరణద్వయంబునుంగూడసుషుప్తినుంచితబాధారహితనిత్యం
బు అవస్థాత్రియంబుతోడగూడి చపకనాధారంబైయున్నయట్ల
నేకశరీరంబులుద్రోచిచెడునన్వడాధారమై తనస్వరూపనాశంబునొందనట్లు
ననాతెల్వియనేకదేహంబులకాధారంబై తత్తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును
తనకుదెలియవలెనను ప్రమాణంబులేదట్లన్న భూతాదులవలననైనస్థూ
లశరీరంబులు తోల్గిచెడిన నచ్చోటనాదేహంబులకాధారంబైనయాత్మ
యొక్క మాయావరణంబువివేకజ్ఞానోదయ ప్రయోజనంబునువిస్మృతిగాద
గుటంజేసితత్తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును దోపదట్లందువలననకలదేహం
బులందునుండాకలదనేపట్ల తత్తద్దేహవ్యాపారంబునుందననుంపవలెననే
టందులప్రమాణంబులే దనేకశరీరంబులందుండితావచ్చితి ననేపట్లనద్దే
హాకరణేంద్రియవ్యాపారజ్ఞానంబును నందందుకు భేదంబైతోచి చెడు
నన్వడా దేహంబులకుందా నాధారంబైయుండెనను నిశ్చయంబట్టుచెడ
దట్లు జంగమస్థావరాత్మకంబైతోచు సకలదేహంబులకు తానాధారంబ
ని తెలియవలయునట్లయినవ్యవహారజ్ఞానంబెట్లన్న భేదంబైతోచుచుండు
ననినవడిసంస్కారభేదంబువలనన భిమానంబునకుదోచినజ్ఞానముచితియేకా
ని యాత్మసంబంధంబులేదను నిశ్చయంబట్లయున నాత్మకు దేహాధార

తాత్పర్యంబున నదిసర్వదేహవ్యాపకజ్ఞానంబగుగాక యంటివేని ॥ సీ॥ అప్పుడె
ల్లప్పు దేహవ్యాపకజ్ఞానమాత్మనచిత్రగుప్తాదులాత్మ । శిరములువెయ్యి
నపురుషుడాత్మంటివా యప్పుడే శేషాదులాత్మయగును । నక్షులువెయ్యియైనయ
తడాత్మయంటివా యప్పుడింద్రాదులుయాత్మగారె । పాదములువెయ్యియైనబ
లియాత్మయంటివా యప్పుడసురాద్యాదులాత్మగారె । హస్తములువేయు
గలయతడాత్మయనిన । కార్తవీర్యబాణాసురులాత్మ । యైనశ్రు
తులనుబహువిధంబంటివేని । శ్రుతివిరాట్స్వరూపమును జూపిచెప్పె ॥ క॥ అల
శ్రుతితాత్పర్యంబిటు । వలెనువిరాట్స్వరూపవర్ణనమింతే । తెలి
యపరబ్రహ్మంబని దలితాత్పర్యంబుగాదు ధర్మజ్ఞనబాలా ॥ సీ॥ అదిగా
క దేహాంతరంబుల చట్టలనుబోలెతగని దాధారత్వతత్వమునకు । నవయువాత్మ
నవమస్థానాంతరపట్టలుచినిగిన మనుజులఘనయానయన । ములతోచున
ట్లాగ ముఖచిహ్నమగుచోటనాత్మస్వరూపముహస్తపాద । ములనుండి
వెలసిందనేకముఖరూపమయియవ్యనహరించాత్మదానంటివేని । ఒనరవ్యవ
హారముఖము సంయోగబలము । చేతను త్రిభావితసంగచేతనగునో ।
యని యెన్న పరంపరలనముగాను । తోచుచుండును నీరీతిదోషదూ
రి ॥ క॥ అగుననియును పిగువనియును । యణువిభవులు నాత్మ
గావు యనుమనన నియుక్ । ఘనతర్క వాదభేదము । లనుగ
ల్గుతగాని నిష్కళంబనదెరుగుక్ ॥ క॥ అనవిని ధర్మజుడనియెను ।
ననఘానిశ్చయము దెల్పుమనమునిబల్కెన్ యణువునతితంబనియి । ట్లను
శ్రుతికిన్ ధ్యాన కాండమందలిజలివో ॥ గీ॥ అనఘనిశ్చయజ్ఞాన మెట్లం
టివేని । యక్షాంద్సశక్తి విలక్షణమయినయట్టి । నిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్య మా
త్రమనియు । వేదవేదాంత సిద్ధాంతనేత్రనిజము ॥ సీసవోజ ॥ జననాథవి
నవయ్య సకలశాస్త్రములు సారంబునిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్య । ఘనచిదాకాశ
సాక్షాత్కారి భోగకారణాత్ములు చేతగ్రమమెప్పనిట్లు । గనుక్షద్రసుఖ
సుఖము నీకనుగింటుమాంచి కడతేరసుఖముండు కరంబొప్పనుచు । వినుమ
పించివ్యాసులుపి విధివాదములు విజయోక్తినద్వైతి వెలసెననిపలికెన్ ॥
క॥ సిద్ధేసనుమ్యానహోదరా । జీవుండజ్ఞానవశత వడసుచునుండెనలో । జీవత్వ

మాటగనేరక । సావయవశరీర మాత్మయని యెవలంచుఁ ॥ గీ ॥ స
రసరమ్యయుక్తులనా నావిధంబైన । దృశ్యమార్గంబులను దెలిసి యాము।
తెలిసితన్ను తానె తెలియంగలేని । తగని భేదవాద తర్కమున్కి ॥

క ॥ నానా సాధనచయంబుల । నానావిధమార్గ వాదనంబుల కెల్లన్ ।
బూనిక్లేశాధికముగా । దానిజయమందె భేదదృష్టిమహాత్మా ॥ వ ॥
అని ఇవ్విధంబున సద్గురుండు శిష్యుం బరిగణించి సంసారప్రవృత్తినొల్లనిసియగు
యుధిష్ఠిరుం జూచి మోక్షంబు సిద్ధించుకొఱకు నీవిప్పుడు విశేషంబుగలుగ
సులభంబుగా నిష్కామధ్యానయోగంబులవాము నిరోధంబులఁ ప్రయా
సంబును రోగాస్పదంబులగు యోగంబులు వసిష్ఠనిమ్నంబులు గాని అం
దువిశేషంబులేదు గావున సద్గురుసేవామూలంబున సంభవించిన యా
త్మయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాదులతిక్రమించి ప్రపంచాంబుధిని
నిర్భరానందసముద్రంబున మునింగి తెప్పమునుప్పుస్వరూపానుసంధాన
మెఱుకచేత వేదాంతంబుల నిరాభాసనిర్వికల్పనిష్ప్రపంచనిర్వాణనిర్వికా
ర నిత్యశుద్ధసనాతనబ్రహ్మవంశంబున రజ్జుశుక్తిస్థాణువులయందుఁ బాము జలచో
రాద్యారోపణములయట్లు దోచిన మాయాప్రపంచంబు దబ్బరగాఁ జేసి ర
తుండయి తన్నుదా దెలిసి ముక్తుండగు మాయామానసవిభ్రమంబు తన్ను
నెఱుంగమిం జేసి బద్ధుండగు యీబంధముక్తులునాత్మకు లేవుసంకల్పస్వ
భావంబులు కాన నీవాత్మమహత్త్వంబు జీవన్ముక్తుండవై సర్వభోగం
బులుబొందుచు సుఖింపుమని మఱియునిట్లనియె ॥ ఉత్సాహవృత్తము।
వెలయనట్టివారి వివిధవాదములనుయు । కల్లజయించి ధైర్యమొప్ప గురుప
కృపోక్తి దనరగా । జెలగి ముక్తికాంత వాని జెలికిఁ జూపి ప్రియముతో । త
లపులోవరించి మించె తగినయట్టి వరుడనన్ ॥

ముక్తికాంతవివాహమహోత్సవము.

పంచచామరము ॥ పరాత్పరస్వరూపమైన భాగ్యసంపదోదయున్ । నిరా
కరించరాదమాయనేక జన్మశీలుడున్ । మదిన్స్మరించి మించుమమున్మనో
విహారుడన్ । ధరాతలాండనాథముక్తి దానవాని చేరుమన్ ॥ తరం ॥ కర

గళంబున పుష్పమాలిక ఖండిపాదగజాంకుశా । భరణకంకణము సందు వే్రి
యుచు భక్తి వాసినిసఖ్యరా । ప్పారగ బెండ్లికి నామతింపగ బ్రహ్మబోధర
మారమణి । గుసున రేఖ్యనిమో్రిని ప్రియకూర్మి కోన్ను పాలకా ॥ అం
బురుహాన్యత్రము ॥ అంతటనక్కడ పెండ్లికొమారుడు హర్షవేలము వా
నినా । కాంతిసుగంధసుపుష్పములందముగా ధరియించుచు నిత్యవి। శ్రాం
తికిరీటము దాల్చుచుల శుభ్రశబ్దకుండలుడవు వే । దాంతనిజా భరణం
బులునొప్పగ హంసవాహనుడయినపాలా ॥ అల్పాక్కర ॥ వైరాగ్య
మార్గమున నాదన్న । నారాగములు చెంగసభుడునెంచి । నారాజుకో
లుప్రసన్న హంసద్విగ్గి । సరంగదానచ్చె చెంగియదెంచు ॥ గీ॥ అపుడు సాధ
నసంపన్న జ్ఞానముముక్షు । ఛాగుమూర్తి ముక్త్యసకర్థమయినయట్లు । కో
లుపు చేయు మదనకేనుకూర్మి సంత । సకలజనులను సంభ్రమోత్సాహము
లును ॥ గీ॥ పరగనిట్టుసమయసతులుగొందరుమనో । కోటిలులగుచు మా
యగూడిజనిరి । నిఖిలబంధయుక్తి నాస్థానమంటపం । బపుడు వెడలెగురుడు
హాషణముగను ॥ సీ॥ సకలార్థపరివారజనులు సేవింపంగనిగమార్థములు
నొప్పగరిలోన । మండలత్రయమునుదండికివ్వాలిచెంత పూర్వహ్రద్వీధి
కిపోడవుగాను । యూర్ధ్వకుండలికిని నెళవైనతావున నాలుగుతో్రివల స
ట్టసడుమ । నమరుబోధామంటపాంతర్గతానందవిజయాఖ్యకల్యాణ వేది
కందు । వేలస్వస్త్రీసమేతుడై వేదరీతి । నమరకన్యయు పిన్నవాడట్లమరి
యు । మంగళస్నానములు చేసిరంగుమీర । పెండ్లిపీటలమీదను బ్రీతిజె
లగ ॥ తరువోజవృత్తము । మంగళద్రవ్యముల్మంతో్రిక్తిదనరాగమంగ
ళంబులు బాడమరియు సంగనలు । మంగళతూర్యముల్మహిమజెలంగమల్ల
పర్కములు తత్త్వమస్యాదివాక్య । సంగననర్థముల్జాడలుగాగస్వస్తికారో
హణస్థలిపీఠమునను । సంగతిస్పర్శదీక్షాభాషికములుసరవిగా తెరనేత్రి
సమదృష్టినమర ॥

వ॥ మఱియు నతద్వ్యావృత్తిలక్షణతటస్థలక్షణస్వరూపలక్షణంబుల
ను తలంబ్రాలుబోయుచు గురుదేవతాసన్నిధానంబున తత్త్వమస్యాది ల
క్ష్యార్థోక్త పాణిగ్రహణమంగళసూత్రగ్రహణంబు శుభలగ్నంబునందనరసద్గు

రుక్పాదానపరిగ్రహుండై శిక్షాకంకణంబులు ముఖ్యమనేత్రశ్రోత్రనా
సాగ్రభ్రూమధ్యాలోకనంబులుమంగళాంతులయ్యాలస్యాంతర్మగ్నచిత్తం
బుబ్రహ్మముడిగాబ్రహ్మనుకూలంబునంతనజ్ఞానాగ్నిరేగినకర్మలంజనహో
మంబులు సేయుచు మఱి దేహేంద్రియాదిజగత్ప్రపంచంబును సమిత్తులు
బోధశిఖిబహ్వ్రేల్చియంతఃకరణాజ్యాహుతి సేయుచు వాసనాప్రాణచిత్త
జయంబునతత్త్వజ్ఞానాగ్నియుక్ ప్రదక్షిణంబుగా వస్తునాత్మావలోకనంబు సే
యుచు భూతిదానంబుగాచిత్తత్యాగంబును మహాత్యాగంబునుం జేసిసాం
గంబుగా సకలకర్మకృత్యంబులు కిచ్చుచు శత్రుమిత్రాత్మకంబగుసర్వజ
నంబులకు యథేష్టంబుగా పుణ్యాపుణ్యయుక్తంబగు నాగమకర్మభోజనప
దార్థంబులుస్తుతింబావ్యాజబలంబుననూరవిందుగాంచుచు వ్యాసహరి
కపారిభాసికసత్కలకీతంబగు నిరంతరనిష్టసత్రిపత్రివృక్షపానసార్థిక
బ్రహ్మసత్త్వాన్వహంబగు సన్మార్గంబులనడుచుచు జీవేశ్వరకూటస్థబ్రి
హ్మైక్యావలోకనామృతాహారతృప్తి సకలసంభ్రమంబుల వివాహంబున
రవేర్చుచునంతమిథ్యాప్రపంచ స్వరూప్యాస్ఫమానంబగుటయు రాగద్వేషం
బులను పక్షులుసంసారవృక్షాగ్రింబులనాశ్రయింపజాలకకృత్రిమంబులను
వనులు మాయానిజనివాసయుక్తింవనరసిపద్వర్గతిమిరంబెదు రెరుంగ
నీకీమూఢమానసంబులను దిక్కులుపెక్కుటిల్ల సుప్రకాశ చిత్తాకాశంబు
న నానాపుణ్యనక్షత్రంబులు ప్రకాశింపవృత్తినిరోధచంద్రోదయంబు
షోడశకళలందనరిసాధనాంతఃకరణకుముదంబులు వికసింపననుబంధచతు
ష్టయంబులను చకోరంబులు చెలంగ యోగశాస్త్రార్థకాముకజనంబులు
సంతసిల్లనప్పుడు ముక్తివధూవరులుభూమికాసప్తబుషిమండలత్రయమ
ధ్యంబున వెలుంగు నవ్వసిష్ఠసన్నిధానంబున పీతాభాస్వత్యణు హాసం
బునంగనుపించునరుంధత్యావలోకంబు సేయుచుసత్కృత్యంబులుదీర్చు
చు సుఖంబుండి రిట్లుపనిషదర్థవాదపరికారంబు లనుదినంబులుగనుపుచు
సర్వశుభలక్షణంబుగ్గాను శ్రీయోమార్గధ్యానంబులనాకబలి మొదలగు
శోభనంబులు సేయుచున్నంతసప్తమసంవత్సరోత్సవంబులకుంజెలంగి ము
క్తివధూవరులాదియగు సర్వజనంబులు నాలుగువేదంబులందన సూత్రత్వము

స్యాదిమహావాక్యంబులను కొప్పరంబునించిన సచ్చిదానంద నిత్యపరిపూ
ర్ణంబులను పంచపదార్థయుక్తరసంబగువసంతంబు పాత్రికాయామజయం
బులను పాత్రలను యంతర్మానసంబులనుంచి మనకోవులనించి వేదాంత
సిద్ధాంతార్థంబులం జల్లులాడినస్వస్వాత్మకాంత తనపతియగుదేశికస్వా
మినినూనందరసవసంతంబునం దేలించుటయుంజూచిముక్తికాంతాలలా
మునై రాగ్యోపరతులను చలికత్తెలుంబ్రేరేపస్వహస్తపాత్రికాంతంబునుకడ
కంటఁజూచు పాత్రికాంతంబును ముఖంబును చిరునవ్వువగకొత్తశుభేచ్ఛ
యనుకరంబునరాజయోగరసంబనువసంతంబుదెచ్చి తనపతియగు యో
గీంద్రునిపైనించవానుముపెముపెనగవులనగుచు ధ్యానపాత్రింబునను
భూతిరసంబనువసంతంబుదానిపైయుంజలికిన నదియునుడెలరేగి యోగా
భ్యాసరసంబునందోగించి లక్ష్యత్రయములను మూలదాగబోవుటయు
వానను సద్వాసనా కరగతభోగేచ్ఛాపసంతపాత్రుడయి వాసనాపుష్ప
యుక్తంబులగు మనోవృత్తికురులుదూలియూష యాభరణాంబరంబుజా
రలబితానాసంద కుండలంబుల్లోష వైరాగ్యముఖంబు జెమర్ప దానివెం
బడించగిబ యంతర్లక్ష్యంబునకిక్కించుకవ్యాపకంబుగ వసంతంబెవల
పటోగించుసమయంబున నదినిర్వ్యాపారియగుటంజేసి వానికరగతమగు
వసంతంబువానిపై నించు ననసరమున శ్రుతికాంతలు వానిదర్శనీకసాధ
కంబనుబుద్ధిచే బిగబట్టుటయును కామాతురులకు సిగ్గులేదవుటంగాన వై
రాగ్యోపరతికరగతంబగు నిర్విషయానంద వసంతంబువాడౌడసితన భా
ర్యాసహాయస్త్రీసమూహంబుమీద వషణంబుగాగురియించుటయు స
మాధివిరోధంబులగులయవిక్షేపకషాయ రసాస్వాదస్త్రీలుదూరంబుగా
దొలంగునప్పుడు ముక్తికాంతాసమరసానందవసంతంబుయోగభోగస్త్రీ
లందియ్యయేమరించియారోహభూమికయగుపాదార్థభావనావిశేషంబున
నిక్క నిత్యనిర్మలకరంబులుఘనంబుగా ప్రసాదించిపతిమనశిరోవీధినభిషే
కంబుజేసి దేహాత్మబుద్ధిరహితంబను పాదంబులనంతర్నాదమంజీరంబు
దీర్ఘఘంటికారావంబున మోగియసవికల్పకాంబరంబునిగామయకుచం
బులపైజార బాహ్యాధ్యాత్మానువిద్ధశబ్దానువిద్ధసవికల్పకంబులను కుసుమ

యుక్తంబగు సంకల్పస్వాతంత్ర్యానుసిద్ధసిద్ధాను ష్ఠానంబులను కోటి సూర్యప్రకాశంబు
గా వీశస్వయా పరికాసింపను తాలింకరాలు శ్రుతిస్మృతిన్యాసకథా నా
భావమధ్యంబసియూహ ద్రష్టృకళాముఖంబగా నిమర్పనిరాభాసంబుసం
ద బడుచు సుషుమ్నాంతరిద్వారంబునం బాను మనోవేగంబుగా బను
కొత్త మండలాంతరియంబులు గడచిపోరమార్గంబున సహస్రారపద్మ మంటపాం
తర్గతానందసనంబుని ద్వాదశాంతంబున చిన్మయపాత్రంబుబూర్ణంబు
గాపించి తన్మనముననుగాన దానికతియగు ననూతయును సమాధిసా
ధక స్త్రీసహితులై పరిత్యాగానందకూటసమూహంబున కేవలోపనియ
ద్వయ బ్రహ్మస్థితన్యాసలోకనంబుచేసినన్నారియగు దానికరంబుబట్టు
టయునదియు సిగ్గువడకతుర్యాతీతంబును వేదోక్తకరిగతానందనునంతం
బు వానినయిజిమ్మవిజ్ఞానకళామోహంబున దాని చక్కిముద్దుకోనుచున్న
దూపలీలావినోదంబుల నొకరికొకరు ననుచు పనంబులెడపుచు నిత్య
త్యంత సంభ్రమంబులవారలగుచు సంతోషానందవినోదంబులం బరిస్ఫు
రించుచుండిరంత నారాత్రియమాన్యకాంతాసమేతుండగు సద్గురునిరాశ్ర
యాసనంబున ముక్తివధూవరులకు చిన్ముద్రిక మోహనంగు కాంకణబద్ధ వస్త్ర
భూషణద్రవ్యంబులమర్చి శుభముహూర్తంబున దేవతార్చనాదిపూజలనుష్ఠానం
బులు గురువునకు దానంబుసేయించి యోగభూసురుల సిద్ధుల కొల్లాంట

శోభనముహూర్తము.

మండలాంతర్గత మందిరంబున హంసతూలికాతల్పంబున శోభనం
బులు బాపుచు వారినునిచిగురు సన్నిధానంబునందే ఇష్టకథాదివినోదంబు
లనుండి రంతసక్కడముక్తి వధూవరులు వేదాంతార్థకళా యోగకుశ
లులయ్యును నూతనసంగమంబు గుటంబేసిన్వాభావోన్ము ఖస్మరక్రీడాదం
భనమయంబున ముక్తికాంతాలంపము ముగ్ధయగుటయును భర్తయగు
యోగీశ్వరుచిత్తంబు ముక్తికామాతుర త్వభావంబుచేత మాయాత్ర
యమధ్యంబున వెలుంగునాత్మ పీఠాధారస్వాత్మరూపంబున శ్రుతిబలుకు
టంజేసి యాటమే ముక్తికాంత నొప్పించిన పీతాంబరంబుగట్టి యదంబ

రంబుగాఁదు మనోయుక్తిందిదివియుటయు నిర్వాణియగుటంజేసి వాయు
చలనంబను కరంబున మోక్షస్థానంబగు సుషుమ్నాంతరద్వారంబు మూ
సిచిత్తవిక్షేపంబను వేరొక్కకరంబు సంవసకుమారంబున వెలుంగుజీవ
కళారూపదీపంబు చాయుసష్టంబు చేసినసదియునొక్క మనోహరంబై గ
తాయాత సుఖంబుసంవనర్చెనంత నాకాంతసునిష్ఠయను సిగ్గునగతా
యాతంబునుంగాక చిత్తచలనంబను విక్షేపంబునుగాక నూరకుండుట
యునప్పుడు యోగీశ్వరుండగు పతివృత్తిహిత మనోవ్యాపకసులీనంబను
కౌగిటంగీలించి యొపలంబులకాంతు రంబులుపొడ మధ్యస్థచిత్తంబున
హంసతూలికాతల్పంబునందు స్వయంప్రకాశంబున వెలుంగముందర ని
దుకొనితత్ప్రకాశమానంబులగుచు వెలుంగుచెక్కిళ్లు ముద్దుకొనుచుసం
విధానందను చంబులునిపుడు చుస్వరూపచెలిమి సేయునదియు బరమప
తివ్రతయగుటంజేసి పాతివ్రత్యంబున భర్తకు ప్రియంబగుకీలిని బెనంగకళ
లంటుచు నాదస్వరూపంబులు శ్రావ్యంబుగా హృదయంబు గరంగికుండలీ
శక్తిభేదంబున యోనింజెమర్పంబింపు పతనంబుగా రహస్యక్రీడలంబరవ
శుతై యర్థముకుళితనేత్రుండైచు వృత్తిరహితచిత్తా కాశచిదాకాశశరీ
రంబులు రెండునైక్యంబుగా బెనంగిగాఢరతుల చిత్తంబుతన్మయంబగు
టజేసినున్మానియగు తుర్యంబున సుఖజ్ఞప్తికళాసత్తామాత్రంబుగా నుం
డునప్పుడు శుద్ధవాసనాయుక్తులగుటంజేసి మరికొంతదడవులకు సమాధిగ
ళితంబుగా యోగీశ్వరునిచిత్తంబు మధ్యవిక్షేపంబు నొందుటబుట్టిననది
'మెపాలయులుక యగుటంగావున సవికల్పకజ్ఞానంబుగాచి దాకాశస్వరూ
పంబగు ముక్తికాంతాచిత్తు రుషుండభిముఖంబుగాఁగై కొనిజీవపరై
క్యంబను నత్యంతప్రేమంబుల తుర్యతుర్యాతీతంబులగు రతిక్రీడలంజెలం
గి నిర్వియోగనిద్రల సుఖంబునందనరనం దవివేకప్రభాతసమయంబగు
టయు నజ్ఞానతిమిరంబు వర్ణాశ్రమాచార జనహృదయగు హాలంబ్రవే
శింపధ్యాన భక్తివైరాగ్యంబులు వెలవెలంబారముని జనహృదయకమ
లంబులు వికసింపనుపనిషదర్థప్రతిపాదకభృంగఝుంకారంబు లెనగపూ
ర్వహృదయశిఖరినా రూఢజ్ఞానభానుండు దయించుటయు తత్వజ్ఞజనసం

చార ప్రకాశంబై యొప్పుచుండె నంతనాముక్తి వధూవరులును తత్సమ
యంబున మేల్కొనియాత్మాంగస్థాన సద్భావంబులను గురుశుశ్రూషం
నిత్యకృత్యంబులు దీర్చియాచార్యానుమతంబునం బట్టినమేతంబు వేదాం
తార్థరాజ్యాభిషిక్తుండై యఖిలలో ధార్థవస్తువుల సద్విజనసంతోషక
రంబు సేయుచు పరమైశ్వర్యసుఖంబు నందనగునను కృపాలబ్ధంబగు నిజని
వాసగృహంబత్యంత క్రీడా వినోదంబుల కాటపట్టగుటం జేసి యందాత్మా
రామశృంగారవనంబులు జూచుచు నిగమవృక్షశాఖాగ్రంబుల మోక్షసా
ధశుకశారికాకోకిలస్వరంబులు నోహోయనసాలకింపుచు నాగమార్థ
రహస్యంబులను చిగురుమావిగు ముఱుంనీడలనిలుచుచు పరలంభఫలం
బులురుచింపుచు శుద్ధవాసనాపుష్పంబు లాస్వాదించుచు నంతర్నీలంబు
లగు పాదరింఛ క్రీడలునల్పుచు సంతోషకరంబులు తన ప్రియాకాంతను
పాడవు గానిక్కించనున్నత శాస్త్రార్థతరు శాఖాగ్రంబులం బ్రకాశించు
గుణత్రయపుష్పంబుల జిదిమి తత్సమీపంబున నున్నశుద్ధసత్త్వకుసుమంబు
లందియ్య సుఖతరంబుగా కౌగిటందించియాపుష్పంబులు శిరంబున ధరి
యింపుచు యోగయుక్తంబులగు శ్రీశైలమేరు శిఖాగ్రంబులందలి బా
హ్యాలక్ష్యంబైన ద్వాదశారచక్ర మేఘ సంచారంబులకలరి మనోమ
యూరంబులు చెలంగమారుత జయంబులను మెరుపులుచిత్ప్రజయ మేఘ
గర్జితంబులందళుక్కు నంగనుపించనులికి వృత్తిభయంబు సంగౌగలించు
కొనునిజ కాంతాలింగనంబు నందనరుచు యోగభోగంబులను సత్వద్ధి
చుమంద మందారభూరుహంబు లంబెల్లింపు సేయుచు వివేకభూజంబున
నల్లినగు రుక్మపోక్తియను తీగెలనుయ్యాలలూగుచు తత్త్వకందరంబులం
దాగుడు మూతలాడుచు స్వరూపాధరపానంబుల నప్పటప్పటికిబుద్ధి వృ
త్తి సంచారంబులను బడలికలదీర్చుచు బ్రహ్మగృహంబను సుశబ్దంబుల
మ్రోయిపెలదేటి దరులచిన్మయానంద పూదేనియసోన శాలుపలునా
త్మపు ప్పొళ్ళనడ్డంబుగట్టుచు మనోహరకృత్యంబుల జెలంగిమఱియును జ
పామ్రతాక్షిరంబుల గుహాంసలుజీవ పరాఖ్యలస్త్రీ పురుషులగుటం జేసి
రేచకపూరకకుంభక ప్రవాహంబుల దనరు నిడాపింగళా సుషుమ్నాఖ్యల

గంగాయమునా వాసదులం జెలంగు నాధారాదికమలం బరస్పరాలో
కనంబుల నొండొంటికందిచ్చు వినోదంబులకలిత తామును విస్మయమం
దంబడవులు దాల్చుచుననాహత విశుద్ధచక్రవాక మిథునంబులం దా
యంబోవుచు ప్రణవనాదఝుంకారములు గలసహంకార భృంగంబులని
వారింపుచు నంతః కరణసరోదరయుక్తంబగు త్రివేణీసంగమంబులని రా
మయుకు చక్రమార్గంబుల నానందంబులజల్లులాడుచు నిర్వాణాలింగ
నంబులనధరాదిచుంబనంబుల మర్మస్థానంబులంటుచు ఇచ్ఛావినోదం
బులం జంద్రక్రీడలాడుచు నస్వాంత ప్రియునకుఁ దీర్థంబునకుఁ జేరి యొకరొకరు న
వ్యాభరణంబు లలంకరింపుచు హృదయంబు రమింప సత్యజ్ఞానమోహం
బులన న్యోన్యాలోకనంబుల గాఢాలింగనంబుల సుఖసుప్తికళామూర్తు
లగుచు నానాభోగంబులంద నరిలక్ష్యత్రయంబులగుని జగ్రహంబులం
బ్రవేశించుసమయంబున చిత్తవిశ్రాంతి మొదలగు సుందరులానందారతు
లియ్య బ్రహ్మానందంబు సంభోగించుచు భాసన సహజానందశయ్యలస్వ
స్త్రీసమేతంబుగాని జలీలసుఖంబుండుచు నారూఢజ్ఞానసన్మార్గంబుల నడు-
చుచు సిద్ధాంత మార్గంబుల నిత్యమహోత్సవంబులు సేయుచు సద్గురువాక్యా
ర్థరాజ్యపరిపాలనంబు లందనరి సర్వజనంబుల తత్వార్థంబుగా బోధింపు
చునిట్లు ముక్తవధూవరులు నిరంతరసుఖక్రీడా వినోదంబుల బ్రొద్దుపుచ్చు
చు సుఖంబుండిరని శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యుండు ధర్మజునకు పరమర
హస్యంబగు బ్రహ్మానుభోగంబు శృంగారకథాలక్షణంబున వినుపింపసక
లజనానంద కరంబుగానాన మయుంబున దేవదుందుభులు మొరయనమ
రులుకుసుమ వృష్టిగురియింప నత్యంతోత్సాహంబు తోకృష్ణద్వైపా
యనుండు పరమాత్మజ్ఞానోల్లాసియగు యుధిష్ఠిరుంజూచినీ స్వాత్మారా
మత్వంబున. జీవన్ముక్తుండవై సర్వభోగంబు లంబాందుచు సుఖంబుండు
మనిమరియునిట్లనియె ॥ ఉ ॥ శ్రీకరలీలలం జెలగు శ్రీగురునాథకృపావిశేష
వి । ద్యాకుశలంబులందనరి యాత్మలముక్తివధూవరుల్ ప్రిబో । ధాకృతి
నిత్యసంపదల హర్షమునొందుచు నుండిరట్టివృ । ర్వాకృతపుణ్యభావ

మాతిశయంబును తెలుపశక్యమే ॥ క ॥ కుంతీసుతనీభాగ్యం । బింతిం
ంచ వశమె యీకథవినవా । చెంతయునకలశుభశ్రీ । సంతాన
ముచుంట్రు సత్యముధాత్రిన్ ॥ క ॥ కల్యాణాపేక్షితులగు । కల్యా
ణ ము క్తిలలనకల్యాణమునా । కల్యాతివిన గోరినసా । ఫల్యంబుద్రౌపది
పరః ర్థంబై । కావున ॥ శా ॥ శ్రీరామస్తవరాజ మెవ్వడిలలో జింతిం
పుచు న్వ్రాయుచు నర్థి సారెకు జదువుచుండి నట్టిఘనులు త్సాహంబు తో
సంపదల్ । మీరన్ నిత్యమహోత్సవంబులను నెమ్మిన్ గాంతు రేప్రొద్దు
నా । త్మారామంబుగనన్ని దేశములనిత్యానందులై ధర్మజా ॥ గీ ॥ సక
లశుభములు రాఘవస్తవమునీకు । నెరుక జెప్పితి నీవు యెల్లప్రొద్దు ।
దలపుచుండు ముసంపదల్గలిగి సౌఖ్య । మందుచుండెదు సత్యంబు నార్యవి
నుత ॥ వ ॥ అని వేదవ్యాసుడు ధర్మజున కెరింగించిని జాశ్రమంబున శిష్య
పోషణంబు సేయుచు సుఖంబుండ ధర్మజుండును సంతతశ్రీరామస్తవరాజ
పారాయణమహోత్సవంబులు సేయుచు సుఖంబుండెనని సవిని సంతుష్టాం
తరంగులై సనకాదిమహామునులత్యాదరంబున శ్రీరామస్తవరాజమహ
త్వమహిమంబును శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యప్రభావంబును ధర్మజుంగొ
నియాడుచు నూతుం బ్రశంసింపుచు సుఖంబుండిరట్లు ॥ క ॥ శ్రీకరమునిజ
నహృదయన । శ్రీకరబ్రహ్మేంద్రదివిజశేఖరవినుత । శ్రీకరసంతతజయ
ల । క్ష్మీకరయదుకులవిహారశ్రీతజనధారీ ॥

మాలినీ ॥ నయనహృదయబిందధ్వంతర్మనః ప్రాణముద్రా । నయన
ఘనసుషుమ్నానాడీసంయోగనిద్రా । నయనజతసుకంధ్రానాదసద్బ్ర
హ్మరంధ్రా । నయనకళధినేశా నాసికాగ్రప్రకాశా ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావిలాస శాండిల్య
గోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్రవినుత గుణాధుర్యమల్లయామాత్య
ప్రణీతంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను మహాప్రబంధంబునందు శ్రీవ్యా
సభట్టారకుండుముముక్షులక్షణంబును ఆచార్యస్వరూపంబును శుశ్రూ
షాలక్షణంబునుం జెప్పి ధర్మజుండు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యుం బ్రశం
సించుటయు కృష్ణద్వైపాయనుండు యోగీశ్వరప్రభావంబు జెప్పుటయు

యుక్తిమంతుడగు ఘనశాస్త్రజ్ఞులంగలుగు మోక్షలక్ష్మీకల్యాణ
తిమ్మనిసత్పదాచార్యులు బ్రహ్మానందసగరవర్తనంబును ఆత్మకా
మేశుండగు దేశికస్వామికనుకూలుడగు మోక్షలక్ష్మీస్వయంవరం
టించనానామతాధీశ్వరులుంజను దెంచిన యాముక్తికాంత తండ్రి య
దేశికస్వామియనుమతిని యుక్తిచెయ్యాసుకతాకిన కావ్యాకర్మ త్య
ర్మగల త్యాగ నానావిధవాదజయుండగు వేదాంతిని ఱంచుటయు దేశిక
స్వామి వేదాంతయోగనాస్త్రీకముగా కల్యాణంబుననుష్ఠితము న
సంతోత్సవాదిమహోత్సవంబులునుమున్నగు శ్రీరామస్తవరాజ క
థాశ్రవణంబునకు మహాఫలంబు చెప్పబడియున్నది సర్వంబును తృతీ
యాశ్వాసము.

శ్రీరామస్తవరాజము — తృతీయాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

—:o:—

